

tences of Scripture; like a Catholike man all those blasphemers of Christs religion by their wilfull beggery. And therefore was not the foresaid Doctoꝝ condemned of hereticall prauitie, or yet by our Prelates to be burnt after his buriall. God defend therefore that our Prelates shoulde haue condemned so good a man for an heretike, which in Logike, Philosophy, in Theologie, in Moralities, & Speculatiues, among all that hath written (as wee thinke) in our Uniuersitie, without p̄re. All which things we desire to bring to the knowledge of all & singular persons vnto whose hands these presents may come, to the intent that the sayd Doctoꝝs fame may the oftener be hadde in remembrance. In witnesse whereof, wee haue caused these our letters testimoniall to be sealed with our common scale.

Given at Oxford in our congregation house the fifth day of the moneth of October. Anno 1406.

All this notwithstanding afterward (being excommunicated by Thomas Arundale Archbysshop of Canterbury) his bones, by a doctoꝝ of Diuinitie of Oxfoꝝd, named Richard Fleming Bishoppe of Lincolne, were taken vppe and burnt, and the ashes thowne into the next water nere vnto Lutterwoꝝth 41. yeeres after his decease in Anno 1425. by commaundement of Pope Martine the fifth. Thus much for Wicliffe.

The custody of the Castle of Douer being boyd by the death of Robert Ashton was then appoynted to Simon Burley, who was made Constable there.

the second

cord about
and with th
him by fron
of lead vpp
might both
also kept hi
so a great fi
fect, that mi
but with vi
whereof, th
would neue
morrow aft
be drawne t
they might
put to death
died at, tha
Cromwe, or
harme the
selues, they
ners, and th
except that
halfe a fiftie

About th
not to do di
the Earle of
preparcth to

domage for domage, which enterprize accom-
plished, the Earle was no sooner returned, and
sent home his armie, but that the Scots came
again, and heaped by domage vppon domage
in the countrey.

This Sommer, sir Iohn Philpot a most faith-
full knight, and Noble Citizen of London, that
had a long time travelled for the commodity of

M L
3685

RES.
5400

Wode mute, nor would utter one word, it was decreed that he should bee committed to perpetuall prison, and his goods to bee confiscate to the kings vse, & that he should not come within one hundred miles of London during his life. hee was sent therefore to the Castle of Tintagell in the confines of Coznewall, and in the meane space the Kinges servants spoyled his goods. John More, Richard Northbery, and other, were likewise there conuict, and condemned to perpetuall prison, and their goods confiscate to the king, for certaine congregations by them made against the Fish-mongers in the citie of London.

Parliament at
London.

A combat
fought.

About the feast of Saint Martine, a Parliament was holden at London in the which nothing was done worth ye memozy, but ye which still was in hand, and exacting of money of the Clergy and comunon people, to maintaine the men of war. And besides this, about the feast of Saint Andrew there was a combate fought in listes at Westminster, betwixt an Esquier of England named John Welch of Grimslesse, and one of Nauarre, called Mortileto de Villanos, that had accused the English Esquier, of treason to the King and Realme, but the effect was, ye when he was Captaine of Cherbourg he forced the wife of this Nauaroy, as the Nauaroy being afterward ouercome, and being ready to suffer death, did openly confesse for the which cause, by the kinges iudgement he was drawne & hanged, although the queen and many other did make earnest intercession to haue his life saued.

ÆSOPI PHRY-
GIS; ET ALIO-
RVM FABV-

L.Æ.

Quorum nomina, sequenti
pagella videre
licet.

ANTVERPIÆ,

EX OFFICINA CHRISTO-
PHORI PLANTINI.

ANNO,
M. D. LX.

*La Sim.
de l'est.*

*publica
de l'est.*

FABVLARVM QVAE HOC IN LIBRO
CONTINENTVR INTERPRETES,
ATQVE AVTORES.

<i>Laurentius Valla.</i>	<i>pagina</i>	2
<i>Gulielmus Hermannus Goudanus.</i>		20
<i>Hierianus Barlandus.</i>		30
<i>Gulielmus Hermannus.</i>		37
<i>Rimicius.</i>		42
<i>Rimicius.</i>		61
<i>Angelus Politianus.</i>		63
<i>Petrus Crinitus.</i>		63
<i>Ioannes Antonius Campanus.</i>		64
<i>Plinius Secundus Nouocomensis.</i>		64
<i>Aulus Gellius.</i>		64
<i>Nicolaus Gualtherus.</i>		66
<i>Isidorus Hispalensis.</i>	LIB. II.	68 87
<i>Hispanus aliquis folio folio...</i>		107

ÆSOPI FABVLATORIS VITA,
E GRÆCA MAXIMI PLANVDIS
LATINA FACTA.

R

Erum humanarum naturam persecuti sunt & alij, & posteris tradiderunt: Aesopus verò videtur non absque diuino afflatu cum moralem disciplinam attigisset, magno interuallo multos eorū superasse. etenim neque desinendo, neque ratiocinando, neq; ex historia, quam ante ipsius ætatem tulit tempus, admonendo, sed fabulis penitus erudiendo sic audientium venatur animos, vt pudeat ratione præditos facere, aut sentire, quæ neq; aues, neque vulpese & rursus non vacare illis, quibus pleraque bruta tempore prudenter vacasse finguntur: ex quibus aliqua pericula imminentia effugerunt, aliqua maximã utilitatem in opportunitatibus consecuta sunt. Hic igitur, qui vitam suam philosophicæ Reipub. imaginẽ proposuerat, & operibus magis quàm verbis philosophatus, genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortuna fuit seruus. Quare & magnopere mihi videtur Platonis illud in Gorgia pulchrè simul & verè dictũ: Plerumque enim hæc, inquit, cõtraria inter se sunt, natura simul, ac lex. Nam Aesopi animum natura liberum reddidit: sed hominũ lex corpus in seruitutem tradidit. Potuit tamen sic quidem animi libertatem corrumpere. Sed quãuis ad res varias, & in diuersa loca transferret corpus, à propria tamen sede illum traducere nõ potuit. Fuit autè non solum seruus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum. nam acuto capite fuit, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger (vnde & nomen adeptus est: idem enim Aesopus, quod Aethiops) vëtrosus, valgus, & incuruus, fortasse & Homericũ Thersiten turpitudine formæ superans. Hoc verò omnium in eo pessimũ erat, raridiloquentia, & vox obscura simul, & inarticulata. Quæ omnia etiam videntur seruitutem Aesopo parasse. Etenim mirum fuisset, si sic indecẽti corpore potuisset seruientium retia effugere. Sed corpore sanè tali, animo verò solertissimo natura extitit, & ad omne cõmentum felicissimus.

Possessor igitur ipsius tanquã ad nullum domesticũ opus
 cõmodum, ad fodiendum agrum emisit. Ille verò digres-
 sus alacriter operi incumberebat. Profecto verò aliquando
 & hero ad agros, vt inspectionẽ operarũ faceret, agricola
 quidam ficos egregias decerptas dono tulit. Ille verò fru-
 ctus delectatus pulchritudine, Agathopodi ministro (hoc
 enim erat nomen puero) seruare iussit, vt sibi post balneũ
 exponeret. Cũ verò ita euenisset, atq; Aesopus ob quan-
 dam necessitatem ingressus esset in domum, occasione ca-
 pta Agathopus consilium huiusmodi conseruo cuidã of-
 fert: Implemur, si placet, ficibus heus tu: & si herus no-
 ster has requisierit, nos contra Aesopũ testificabimur am-
 bo, quòd in domum ingressus sit, ficusq; clãm comederit:
 & super verò fundamẽto, videlicet quòd domũ ingressus
 sit, multa mendacia struemus. neq; enim quicquam pote-
 rit vnus contra duos, præsertim cũ sine probationibus
 ne mutire quidem audeat. Viso verò hoc ad opus accesser-
 runt, & ficus deuorantes dicebant in singulis cũ risu: Vã
 tibi infelix Aesope. Cũ igitur herus rediisset à lauacro,
 & ficus petiisset, audiisset autem quòd Aesopus eas co-
 medisset, Aesopũ cum ira iubet vocari, & vocato ait: Dic
 mihi ò execrande, ita me contempsisti, vt in penarium in-
 gredereris, & paratas mihi ficus comederis? Ille audiebat
 quidem, & intelligebat, loqui autem nullo modo poterat
 ob linguæ tarditatem. Cũ iam verberandus esset, & dela-
 tores vehementiores instarent, procũbens ad heri pedes,
 vt sustineret se parũ, orabat. Cũ autem cucurisset, &
 tepidam aquã attulisset, eam bibit: & digitis in os demis-
 sis, humorem solum reiecit: nõdum enim cibũ attigerat.
 Orabat igitur vt idem & accusantes facerent, quòd manife-
 stum fieret, quisnã ficus dissipasset. Herus autem ingeniũ
 hominis admiratus, sic facere & alios iussit. Illi autẽ deli-
 berauerant bibere quidem aquam, non tamen demittere
 in guttur digitos, sed per obliqua maxillarũ eos circũfer-
 re. Vixdum autem biberant, cũ tepida illa aqua, nausea
 potis inducta, effecit vt sponte fructus redderetur. Tunc
 igitur ante oculos posito maleficio ministrorum, & calu-
 mnia, herus iussit eos nudos flagris cædi. Illi verò cogno-
 uerunt manifestè dictũ illud: Qui in alterũ dolos struit,
sibi

sibi inscius malum fabricat. Sequenti verò die hero in urbem reuecto, Aesopo verò fodiente, quemadmodū iussus fuerat, sacerdotes Dianę, siue alij quippiã homines cū à via aberrassent, Aesopum nacti, per Iouē hospitem obsecrabant hominē, vt quæ in urbem duceret, viã ostenderet. Ille cū sub vmbra arboris viros adduxisset prius, & frugalem apposuisset cœnã, inde & dux factus ipsis, in quam quærebant viam induxit. Illi autem tū ob hospitalitatem, tū quòd dux eorū fuisset, mirū in modū viro deuincti, manus in cœlū eleuarunt, & precibus benefactorē remunerati sunt. Aesopus verò reuersus, inq; somnum lapsus ob assiduū laborem & æstum, visus est videre Fortunã astantem sibi, & solutionē linguę sermonisq; cursum, & eam, quæ fabularū est, doctrinam largiri. Statim igitur excitatus ait: Papæ, vt suauiter dormiui: sed & pulchrum somniū videre visus sum. ecce, expeditè loquor, bos, asinus, rastrū. Per deos intelligo vnde mihi bonū accesserit hoc: quoniam enim pius fui in hospites, propitiū numen consecutus sum. Ergo benefacere, bona plenū est spe. Sic igitur Aesopus lætatus factō rursus cœpit fodere. Præfectoro agri (Zenas erat ipsi nomen) ad operarios profecto, & horū vnum, quoniã leuiter errauerat in opere, virga verberante, Aesopus statim exclamauit: Homo, cuius gratia eū qui nullam iniuriã fecit, sic verberas? & omnibus temerè plagas ingeris quotidie? omnino renūciabo hæc hero. Zenas autem hæc ab Aesopo audiens, obstupuit non mediocriter, secūq; ait: Quòd Aesopus loqui cœperit, nulla mihi vtilitas erit: prauertã igitur ipse, & accusabo eū coram domino, antè quàm hoc ipsum faciat, & me herus procuratore priuet. His dictis in urbem vectus est ad dominū. Cæterum turbatus eū accessisset: Salue, inquit, here. Ille verò: Quid perturbatus ades? inquit. Et Zenas: Res quædã monstrōsa in agro contigit. At herus: Nunquid arbor præter tempus fructū tulit? aut iumentum aliquod præter naturam genuit? Et ille: Non ita, sed Aesopus qui antea erat mutus, nunc loqui cœpit. Ad hæc herus: Sic tibi nihil boni fiat hoc existimanti monstrū esse. Ille autem: Sane, inquit: uã quę in me contumeliosè dixit, sponte prætereo heri: in te autem & Deos intolerabiliter cōiiciatur. His ira

percitus herus, Zene ait: Ecce tibi traditus est Aesopus, vnde de, dona, quod vis de eo fac. Cū Zenas autē in potestate sua accepisset Aesopū, quodq; in eū haberet imperiū, ei renuntiasset, ille: Quodcūq; visum tibi fuerit, inquit, effice. Accidit autem cū vir quidam iumenta vellet emere, & propterea per agrū illū iter faceret, Zenā rogauit. Ille: Iumentū, inquit, mihi vendere non licet, sed mancipiū malum: quod si vis emere, adest. Cū verò mercator iussisset ostendi sibi seruulū, & Zenas Aesopū accersisset, mercator videns ipsum, & cachinnatus: Vnde tibi, inquit ad Zenam, hæc olla? vtrum trūcus est arboris, an homo? hic nisi vocem haberet, fermè videretur vter inflatus. Quare mihi iter interrupisti huiusce piaculi gratia? His dictis, iter suum prosequeretur. Aesopus verò insecutus ipsum: Mane, inquit. Ille autem conuersus: Abi, inquit, à me sordidissime canis. Aesopus autem: Dic mihi, cuius rei causa huc venisti? Et mercator: Scelestus, vt aliquid boni emerere te quòd inutilis & marcidus sis, non egeo. Aesopus cōtra: Eme me, & si qua est fides, multū te iuuare potis sum. Ille: Qua in re à te iuari possem, cū sis odiū penitus? Et Aesopus, Non ne adsunt tibi pueruli domi turbulenti, & stentes? his præfice me pædagogum, omnino eis pro larua ero. Ridens igitur de hoc mercator, inquit Zenas: Quāti malū hoc vēdis vas? Ille verò: Tribus, inquit, obolis. Mercator autē statim tres obolos soluit, dicens: Nihil expendi, & nihil emi. Quū igitur iter fecissent, ac peruenissent in suā domū, pueruli duo, qui adhuc sub matre erant, Aesopo viso perturbati exclamauerunt. Aesopus autē statim mercatori inquit: Habes meę pollicitationis probationē. Ille verò ridens ingressus, inquit: Saluta conseruos tuos. Introgessum autē ac salutantē videntes illi: Quodnā malū nostro hero, inquit, contigit, vt seruulū adeò deformē emerit? Sed vt videtur, pro fascino domus hunc emit. Non multò verò post & mercator ingressus, apparari res ad iter seruis iussit, quòd postridie in Asiam profecturus esset. Illi igitur statim vasa distribuēbant. At Aesopus rogabat leuissimū onus sibi cōcedi, tanquā nuper empto, & nondum ad hæc ministeria exercitato. His autem & si nihil tollere velit, veniā præbentibus, ille non oportere dixit

xit omnibus laborantibus, se solū inutilem esse. His quod attollere vellet permittentibus, huc & illuc cū circūspexisset, & vasa congregasset diuersa, faccos, & stramenta, & canistros, vnū canistrum panis plenū, quem duo baiulare debebant, sibi imponi iubet. Illi autem ridentes, & nihil esse stultius vili hoc scelesto inquietes, qui cū paulò antè leuissimū postulare tollere onus, nūc omniū grauissimū elegisset: oportere tamen desiderium eius explere, sublātū canistrum imposuerunt Aesopo. Ille verò humeris onere grauatīs huc & illuc dimouebatur. Hunc vidēs mercator, admiratus est, & inquit: Aesopus cū ad laborandum prōptus sit, iam suum pretiū persoluit, iumētī enim onus sustulit. Cū verò hora prandij diuertissent, Aesopus iussus panes dispensare, semiuacuum canistrū multis comedentibus fecit. Vnde etiā post prandium leuiore onere factō alacrius incedebat. Verūm vespere quoq; illic quò diuerterāt, pane distributo, postera die vacuo omnino in humeros sublato canistro, primus omnium ibat, vt conseruis, qui hunc animaduertentē pręcurrentē, dubiū faceret, vtrum putridus esset Aesopus, an quis alius: & illi cū cognouissent eū esse, admirarentur, quòd denigratus homūcio solertius omnib⁹ fecisset, quoniā qui facilē absumerentur panes, sustulisset, cū illi stramenta, & reliquā supellectilem baiularent, quæ ea nō sit natura, vt sic absuatur. Mercator itaq; cū esset Ephesi, alia quidem mancipia cū lucro vendidit: remanserunt autem ei tria, Grammaticus, Cantor, & Aesopus. Cū verò quidā ex familiaribus ei suassisset, in Samum vt nauigaret, tanquā ibi cum maiore lucro diuenditurus seruulos, persuadet. Cū autē mercator peruenisset in Samū, Grammaticum quidem, & Cantorē, vtrunq; noua veste indutū statuit in foro: sed Aesopum quoniā nulla ex parte poterat ornare (totus enim erat mendosus) veste ex sacco ei circūposita, medium inter vtrunq; constituit, vt & videntes stuperent, dicentes: Vnde hæc abominatio, quæ & alios obscurat? Aesopus autem quāuis à multis morderetur, stabat tamen audacter in ipsos intuens. Xanthus verò philosophus habitās tunc Sami profectus in forum, & videns duos quidem pueros cum ornatu astantes, medium verò horum Aesopum, ad-

miratus est mercatoris cōmentū: nanq; turpem in medio collocauerat, vt appositione deformis, pulchriores seipsis adolescentuli apparerent. Propius autem astans percontatus est Cantorem cuias esset. Et is, Cappadox. Tū Xāthus: Quid igitur scis facere? Hic: Omnia. Atq; ad hæc Aesopus risit. Discipuli verò, qui cū Xātho vnà erāt, vt viderūt ipsum risisse, & ostendisse dentes, statim aliquod monstrū videre arbitrati sunt. Vno autem dicente: Certè hernia est dentes habens: Alio verò, Quid nā videns risit? Alio, non risisse, sed riguisse: omnibus autem volentibus cognoscere cur risisset, vnus ipsorū accedens, Aesopo inquit: Cuius rei gratia risisti? Et is, Abscede marina ouis. Illo verò confuso funditus eo sermone, repenteq; secedente, Xanthus inquit mercatori. Quanto pretio Cantor? Illo autem mille obolis respondente, ad alterū iuit, immenso audito pretio. Atqui & hunc rogante philosopho, cuias nā foret, & audito Lydū esse, rursusq; rogante: Quid ergo scis facere? & illo dicente, Omnia, iterū risit Aesopus. Ex scholasticis autem quodā dubitate, quid nā hic ad omnes ridet? Alius ei dixit: Si vis & tu marinus hircus vocari, roga. Xanthus autē rursus rogauit mercatorē: Quanto pretio Grammaticus? Et ille tribus millibus obolorū, respondit. Aegrè tu lit Philosophus immensum pretiū, & auersus discedebat. Scholasticis autem petentib⁹, an nō placuerint ei seruuli: Nā, inquit, sed decretū est, nō emere mācipiū pretiosum. Vnus autem ipsorū dixit: Si hæc ita se habent, igitur turpem hunc quin emas, nulla lex vetat: idē enim & hic ministeriū afferet, & nos pretiū huius impendemus. ad hæc Xanthus ait: Ridiculum esset, vos soluisse pretiū, me autē seruū emisse: alioqui & vxorcula mea mundiciæ studiosa, nō ferret à deformi seruulo seruire sibi. At scholastici rursus dixerunt, in prōptu est sententiā, ne pareatur scēmine. tunc Philosophus: Faciamus prius periculū, an sciat aliquid, ne & pretiū incassum pereat. Adiens igitur Aesopū: Gaude, inquit. Et ille: Num nā tristabar? Et Xanthus: Saluto te. Ille autē, Et ego te. Xanthus vnà cū alijs inexpectato, & prōpto responso stupefactus rogauit, Cuias es? Ille, Niger. Et Xanthus: Non hoc inquā, sed vnde natus sis. Et is: Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, sed in quo loco natus

natus sis. Et ille: Non renunciauit mihi mater mea, vtrū in sublimi loco, an in humili. Et philosophus. Quid verò facere nosti? Ille, nihil. Et Xanthus: Quomodo? Quoniam hi omnia se nosse professi sunt, mihi autē reliquerūt nihil. Atq; his scholastici vehementer delectati: Per diuinā prouidentia, dixerunt, valde bene respondit: nullus enim est homo, qui omnia norit, & propterea scilicet risit. Rursus igitur Xanthus inquit: Vis emam te? Et Aesopus: Me hæc in te consultore eges? Vtrū tibi videtur melius, aut emere, aut non, fac: nullus enim quicquam vi facit. hoc in tua positum est voluntate: & si volueris, crumenæ ianuam aperiens, argentū numera: sin verò minimè, ne canillare. Rursus igitur scholastici inter se dixerunt: Per deos superauit præceptorem. Xanthus verò cū dixisset: Si emero te, fugere voles? Ridens Aesopus ait: Hoc si voluero facere, nullo modo vtar te consultore, vt & tu paulò antè, me. Et Xanthus, Bene dicis, sed deformis es. Et ille: Mentē inspicere oportet ò philosophè, & non faciem. Tunc mercatorem adiens Xanthus inquit: Quanti hunc vendis? Et ille: Vt vituperes meas merces, ades, quoniam te dignis omissis pueris, deformem hunc eligis: alterum horū eme, hunc autem auctarium accipe. Et Xanthus: Non certè, sed hunc. Et mercator: Sexaginta obolis eme. At scholastici confestim collatos exposuerūt: Xanthus autem possedit. Itaque publicani venditione cognita, aderant indagâtes, quis vendiderit, quis emerit: at cū puderet vtrunque se pronunciare propter vilitatē pretij, Aesopus stans in medio exclamauit: Qui venditus est, ego sum: qui emit, hic: qui vendidit ille. si verò ipsi tacuerint, ego igitur liber sū. publicani verò diffusi gaudio, donato Xantho vectigali, abierunt. Aesopus igitur sequebatur in domum euntem Xanthū. Cū meridianus autem æstus esset, Xanthus inter deambulandum palliū trahendo mingeat. Quod videns Aesopus, vestibus illius apprehēsis retro, ad seipsum traxit, atque inquit: Quam celerrimè me vende, quoniā fugiam. Et Xanthus, Quamobrem? Quoniam, inquit, non possè tali seruire hero. si enim tu, qui herus es, & neminè times, tamen relaxationem non præbes naturæ, sed eūdo mingis: si obtigerit seruum me ad aliquod mitti ministerium

sterium, & inter eundem tale quid exigat natura, necesse omnino fuerit volando cacare. Et Xanthus: Hoc te turbat? tria mala volens euitare, cundo mingo. Et ille: Quæ? Et hic: Stanti mihi caput percussisset sol: pedes verò terre solum torridū: lotij autem acrimonia, olfactū offendisset. Tunc Aesopus: Vade, persuasisti mihi. Postquā autem domi fuerunt, Xanthus iubens Aesopū manere ante vestibulum, quoniā elegātiusculam esse sibi mulierculā sciebat, neq; oportere ilicò talem turpitudinem ei ostendi, antè quā aliquis ipsi vrbana diceret: ipsi ingressus dicit: Domina, non etiā posthac obijcies ministerium, quod mihi tuæ pedisseque præstant: iam enim & ego puerū tibi emi, in quo videbis pulchritudinem, qualem nunquā vidisti, qui & iam ante vestibulū stat. & ille quidem hæc. Pedisseque autem vera existimantes, quæ dicta fuerant, inter se nō mediocriter contendebāt, cuius ipsarū sponsus nuper emptus futurus sit. Xanthi verò vxore intro vocari nouitiū iubente mancipium, vna ex alijs magis accelerans, & vt arrabonem vocationē arripiens, nouitium seruū egressa accersebat. Et illo dicente, Ecce ego adsum: stupefacta, Tu, inquit, es? Et hic: Ne. Et illa, Sine inuidia ne ingrediaris intro, omnes alioqui fugient. Alia tamen egressa, eūq; intuita: Cædatur tua, inquit, facies, & huc ingredi, sed ne appropinques mihi. Ingressus sterit corā domina: quæ cū eum vidisset, oculos auertit ad virum, inquiens: Vnde mihi hoc mōstrum attulisti? abijce ipsum à facie mea. Et ille: Satis tibi domina, ne meum submorde notitium seruū. Hæc autem: Videris Xanthe me perosus, aliam inducere velle: & fortè dum pudet dicere mihi vt tua domo abscedam, canicipitem mihi hunc apportasti, vt eius ægrè latura ministerium fugiam. Da igitur mihi dotem meam, atque ibo. Ad hæc Xantho increpante Aesopum tanquam in itinere vrbana quædam locutum de mictu inter eundem, nunc vero mulieri nihil dicentem, Aesopus ait: Projice ipsam in barathrum. Et Xanthus: Tace scelus, an nescis me hanc, vt me ipsum, amare? Et Aesopus: Amas mulierculam? Et ille: Admodum quidem, fugitiue. Ad hæc Aesopus pulsato medio pede, valde exclamauit: Xanthus philosophus vxorius est. Et versus ad suam dominam

minã ait: Tu ô domina velles philosophũ emisse tibi seruum iuuenem, bono habitu, vigentem, qui te nudã in balneo spectaret, & tecum luderet in dedecus philosophi? O Euripedes, aureum ego tuũ inquam os, talia dicens, Multi impetus fluctuum marinorum, multi fluminum, & ignis calidi status: dura res paupertas, dura & alia infinita: tamen nihil æquẽ durum, vt mulier mala. Tu verò ô domina philosophi vxor à pulchris adolescentulis tibi vt ministraretur noli, ne quo pacto contumeliam viro tuo infixeris. Illa hæc audiens, cùm nihil cõtradicere posset: Vnde vir, inquit, pulchritudinem hanc venatus es? sed & loquax putridus hic videtur, & facetus, recõciliabor igitur ei. Tum Xanthus: Aescopè, reconciliata est tibi tua heras. Et Aescopus ironicè loquẽs: Magna res, inquit, placare mulierem. Et Xanthus: Tace posthac, emi enim te ad seruiendum, non ad contradicendum. Postera die Xanthus Aescopo sequi iusso, ad hortum quendam iuit empturus olera. Cùm verò olitor fasciculum olerum messuisset, accepit Aescopus. Xantho autem soluturo iam hortulano pecuniam, hortulanus: Sine, inquit, here, vnum problema à te desidero. Et Xanthus: Quidnam? Tum ille: Quid ita, vt quæ à me plantantur olera, quamuis diligenter & fodiantur, & irrigentur, tardum tamen suscipiunt incrementum: quibus verò spontanea è terra pullulatio, etsi nulla cura adhibetur, ijs tamen celerior germinatio? Xanthus igitur (licet philosophi quæstio foret) cùm nihil aliud sciret dicere: A diuina prouidentia & hoc inter cætera gubernari inquit. Aescopus verò (aderat enim) risit. Ad quem philosophus: Rides ne, an derides? Et Aescopus: Derideo, inquit, sed non te, verùm qui te docuit. Quæ enim à diuina prouidentia fiunt, hæc à sapientibus viris solutionem sortiuntur: oppone itaque me, & ego soluam problema. Interim itaque Xanthus conuersus inquit olitori: Minimè omnium decens est, ô amice, me, qui in tantis auditorijs disceptauerim, nunc in horto soluere sophismata: pucro autem huic meo, qui consequentia multorum callet, si proposueris, solutionẽ consequeris quæstiri. Et olitor: Hic turpis literas nouit? ô infelicitatem. sed narra ô optime, si quæstiri declarationem nosti. Et Aescopus: Mulier, inquit,

cũm

cum ad secundas nuptias iuerit, liberis ex priore viro susceptis, si virum quoque inuenerit filios ex priore vxore genuisse, quos ipsa filios adduxit, horum mater est: quos inuenit penes virum, horum est nouerca. multum igitur in vtrisque; ostendit differentiã: nam quos ex se genuit amãter & accuratè nutrire perseuerat, alienos verò partus odit, & inuidia vtens, illorum cibos diminuens, suis addit filijs. Illos enim natura quasi proprios amat: odio autè habet, qui viri sunt, quasi alienos. Eodem modo & terra, eorum quæ ipsa ex se genuit, mater est: quæ autem tu plantas, horum est nouerca: huius rei gratia, quæ sua sunt, vt legitima magis nutrit, ac fouet: à te autem plantatis, vt spurijs, non tantum alimenti tribuit. His delectatus olitor: Credideris mihi, inquit, quod me graui sollicitudine hac garrulitate leuaris. Abi gratis ferēs olera, & quoties tibi his opus est, tanquam in proprium hortum vadens accipe. Post dies aliquot rursus in balneum proficiscitur Xanthus. Quibusdam autem amicis ibi inuentis, ad Aesopum loquitur, vt in domum currat, & lentem in ollam iniectam coquat. Ille abiens granum vnum lentis in ollam iactum coquit. Xanthus ergo vna cum amicis lotus vocauit hos comensuros, prefatus tamen & quod tenuis esset futura cœna, vtpote ex lente, quodque non oporteret varietate ferculorum amicos iudicare, sed probare voluntatem. His verò profectis, & in domum ingressis, Xanthus inquit: Da nobis à balneo bibere Aesope. illo verò ex deflexu balnei accipiente & tradente, Xanthus fœtore repletus: Hem quid hoc, inquit, Aesope? Et ille: A balneo, vt iussisti. Xanthus autem presentia amicorum iram comescens, & peluim sibi apponi iubente, Aesopus pelui apposita stabat. Tunc & Xanthus: Non lauas? Tum ille: Iustum est ea facere, quæ iusseris: tu nunc non dixisti, Inijce aquam in peluim, & laua pedes meos, & pone soleas, & quæcunq; deinceps. Ad hæc igitur amicis Xanthus ait: Num enim seruum emi? nullo modo, sed magistrum. Discumbentibus itaque ipsis, & Xantho Aesopum rogante, an cocta sit lens, cochleari acceptum ille lentis granum tradidit. Xanthus accipiens, ac ratus gratia faciendi periculum coctionis lentem accepisse, digitis conterens ait: Bene cocta est, affer. Illo solum aquam vacuante in scutellas, & apponente,

nente, Xanthus: Vbi est lens? inquit. Et is: accepisti ipsam. Et Xanthus: Vnum granum coxisti? Tum Aesopus, Maxime: lentem enim singulariter dixisti, non lentes, quod plurius dicitur. Xanthus ergo prorsus consilij inops: Viri socij, ait, hic ad insaniam me rediget. Deinde conuersus ad Aesopum, ait: Sed ne videar, improbe serue, amicis iniurius, abiens eme pedes porcinos quatuor, & perceleriter coctos appone. Festinus hoc peragit: ac dum pedes coquerentur, Xanthus iure volens verberare Aesopum, cum esset in re aliqua ad usum occupatus, vnum ex pedibus ex olla clanculum auferens, occulit. Paulo post autem & Aesopus veniens, & ollam perscrutatus, vt tres solos pedes vidit, cognouit insidias sibi aliquas factas: & accurrens in stabulum saginati porci vnum ex quatuor cultro amputans, & pilis nudans in ollam iecit, ac coxit cum caeteris. Xanthus vero veritus, ne Aesopus subreptum pedem non inueniens, fugeret: rursus in ollam ipsum iniicit. Aesopo autem in patina pedes euacuante, ac quinq; his apparentibus, Xanthus: Quid hoc, inquit, Aesope: quomodo quinq;? Et ille: Duo porci quot habent pedes? Et Xanthus, Octo. Tum Aesopus: Sunt ergo hic quinque, & saginatus porcus inferius tripes pascitur. Xanthus admodum moleste ferens, amicis inquit: Nonne paulo ante dixi, quod celerrime hic me ad insaniam rediget? Et Aesopus: Here, nosti id quod ex additione & subtractione in quantitatem secundum rationalem summam colligitur non esse errorem. Xanthus igitur nullam causam honestam inueniens verberandi Aesopum, quieuit. Postridie autem ex scholasticis quidam sumptuosam apparans coenam, cum alijs discipulis & Xanthum inuitauit. Coenantibus igitur, Xanthus partes ex apposis accepit electas, & Aesopo pone stanti dedit: Abi, inquit ci, beneuoleq; mea haec trade. Ille vero decedens secum cogitabat: Nunc occasio est vleiscendi meam dominam, propterea quod me, cum nouitius veni, cauillata est: videbit igitur an hero meo bene velit. Profectus itaq; in domum, sedit in vestibulo: & hera accita sportulam partium coram ipsa posuit, ac inquit: Hera, haec omnia herus misit, non tibi, sed beneuole. Cumq; canem vocasset, atq; dixisset: Veni Lycena, comede, tibi enim herus haec iussit dari: particulatim cani omnia

proiecit. At post hoc ad herū regressus, & rogatus an beneuolę dederit omnia: Omnia, inquit, & corā me omnia comedit. Illo verò iterum rogante: Et quidnā edens ait? Et is: Mihi quidē nihil quicquā dixit, sed secū tibi gratias habebat. Vxor tamen Xanthi, eā rem calamitosam esse arbitrata, nēpe accusata, quòd vel caniculę beneuolentia in virum cederet, ac subdēns sese non amplius in posterum cohabitaturā cū eo, ingressa cubiculū plorabat. Potu autē procedente, & quęstionibus alternis propositis, ac vno ex ipsis ambigente, quando futura esset ingens inter homines turbatio, Aesopus ponē stans ait: Cum resurrexerint mortui repetentes quę possederint. Et scholastici ridentes dixerūt: Ingeniosus est nouirijs hic. Alio verò rursus proponente, quāobrem ouis ad eādem tracta, non exclamet, sus autem quāmaximē vociferetur, Aesopus rursus ait: Quoniā ouis assueta mulgeri, aut etiam velleris onus deponere, tacitē sequitur, ideo etiā pedibus arrepta, & ferrū videns, nihil graue suspicatur, sed illa vsitata & solita videtur passura: sed: sus, vt quę neq; mulgetur, neq; tondetur, neq; nouit ad horū aliquid trahi, sed carnes suas tantū vsui esse, meritò vociferatur. His sic dictis, discipuli rursus laudauerūt ipsum versū in risum. Finito cōiuiuo, & Xātho in domū reuerso, & vxorem pro more aggresso alloqui, illa ipsum auersata, inquit: Ne mihi ppinquus fias, da mihi dotem meā, & abibo: non enim manserim tecum posthac: tu autem abiens cani adulare, cui misisti partes. Et Xanthus stupefactus ait: Omnino mali mihi aliquid rursus attulit Aesopus. Et vxori inquit: Domina, num me poto, tu ebria es? cui partes misisti? non ne tibi? Non per Iouem, mihi quidem minimē, inquit illa, sed cani. Xanthus Aesopo accito inquit: Cui dedisti partes? Et ille: Beneuolę tuę. Et vxori Xanthus: Nihil accepisti? Et illa, Nihil. Et Aesopus: Cui enim iussisti, here, partes dari? Et ille, Beneuolę meę. Et Aesopus cane vocata: Hęc tibi, inquit, bene vult: nam mulier etsi bene velle dicatur, tamen minima quaq; reclusa offensa contradicit, conuiciatur, abit: canē tamen verberato, expellito, non tamen discedet, sed oblita omnium, statim benignē blanditur, & cū gratia, hero. Oportebat igitur dicere, here, Vxori has partes ferto, & nō, beneuola.

uolæ. Et Xanthus: Vides domina, non meã esse culpã, sed eius qui tulit? tolera itaq;, nec deerit mihi occasio, qua eũ verberem. Illa verò non credente, verùm clam ad suos parentes regressa, Aesopus inquit: Non rectè dixi, ò here, canē tibi magis bene velle, quàm meã herã? Diebus autē aliquot præteritis, & vxore irreconciliata manente, & Xantho affines quosdã ad ipsã, vt reuerteretur domũ mittente: illa, cum cedere nollet, ac proinde Xanthus in mœrore esset, Aesopus adiens eũ, inquit: Ne te afflictes here: ego enim eam cras venire sponte & citissimè faciã ad te. Accepta pecunia Aesopus in forum proficiscitur: ac emptis anseribus & gallinis, & alijs quibusdã ad conuiuium idoneis, ambulãs domos circuibat: tránsibat igitur & ante domũ parentum herẽ suẽ, ignorare simulans illorũ esse, & in ea herã manere. Cumq; in quendã ex domo illa incidisset, rogabat an aliquid ad nuptias vtile domestici possent sibi vendere. Ille autem rogat: Cui est opus his? Xantho, inquit, philosopho: cras enim vxori copulandus est. Eo verò ascendente, & vxori Xanthi hæc, vt audiuit, renuncian te, illa cursim & properè ad Xanthum illicò pergit, contra ipsum clamat, dicens inter alia & hæc: Non me viuente, ò Xanthe, alteri vxori cõiungi poteris. Sicq; mansit in domo per Aesopum, quemadmodũ propter illum discesserat. Rursus post dies aliquot inuitans Xanthus discipulos ad prandiũ, Aesopo inquit: I, eme optimum quodq; & præstantissimũ. Ille inter eũdum secum dicebat: Ego docebo herum nõ stulta mãdare. Cum linguas igitur solũ suillas emisset, & apparasset discumbentibus, linguã assatam singulis cum sãssamento apposuit. Discipulis laudantibus vt philosophicum primũ ferculum, propter linguæ ad locutionẽ ministerium, rursus elixas Aesopus linguas apposuit: atq; iterum etiã ferculo alio, atque alio petito, ille nihil aliud quàm linguas proponebat. Discipuli autē eodẽ subinde cibo reperito indignari, Quousq; linguas? inquirunt: Quippe nos per diẽ linguas edendo, nostras doluimus. Xanthus inquit iratus: Nihil aliud tibi est Aesope? Et is: Non certè. Tum ille, Non ne mãdaui tibi sordidissime homule, optimum quodq; & præstãtissimum obsonari? Et Aesopus: Multas habeo tibi gratias, quòd me
philo-

Lingua nihil melius. philosophis præsentibus increpaueris. Quid igitur fuerit lingua melius & præstantius in vita? omnis enim doctrina & philosophia per ipsam monstratur ac traditur: per ipsam dationes, acceptiones, fora, salutationes, benedictiones, musa omnis: per ipsam celebrantur nuptiæ, ciuitates eriguntur, homines seruantur. Et, vt breuiter dicam, per ipsam tota vita nostra consistit: nihil ergo lingua melius. Ob hæc discipuli Aesopum rectè loqui dicentes, aberrasse verò magistrum, abiit singuli in domum. Postridie rursus accusantibus ipsis Xanthum, ille respondebat, non secundum voluntatem suam hæc facta fuisse, sed inutilis serui nequitia: hodie autem permutabit cenam, & ipse præsentibus vobis cum eo colloquar. Ac vocato eo, vilissimum quodque & pessimum obsonari iubet, quod discipuli secum fore nec cœnaturi. Ille autem nihil mutatus, rursus linguas emit, & apparatus discumbentibus apposuit. Hi inter se submurmurabant: Porcinæ rursus linguæ. Et mox iterum linguas apposuit. Et valde iterum, atque iterum. Xanthus autem iniquo animo ferens: Quid hoc, inquit Aesope? num rursus mandavi tibi optimum quodque, & præstantissimum obsonari, ac non potius vilissimum quodque, & pessimum? Ille autem: Et quid unquam peius lingua o here? nonne vrbes per ipsam corruunt? non homines per ipsam interficiuntur? non mendacia omnia, & maledicta, & periuria per ipsam perficiuntur? non nuptiæ, & principatus, & regna per ipsam evertuntur? non, vt summatim dicam, vita omnis per ipsam infinitorum errorum referta est? Hæc Aesopo dicente quidam ex vna discumbentibus Xantho inquit: Hic, nisi valde te ipsum munieris, non dubia erit insaniæ causa tibi: qualis enim forma, talis & anima. Et Aesopus ad eum: Tu mihi videris, o homo, prauus quidam, & curiosus esse, herum irritans contra seruum. Xanthus autem ad hæc, causam cupiens verberandi hominem: Fugitiue, inquit, quoniã curiosum dixisti amicum, ostende mihi incuriosum hominem adductum. Egressus igitur postridie in plaream Aesopus, & eos, qui præteribant, circumspiciens, vidit quendam in loco quodam diu sedentem, quem iudicans secum ociosum & simplicem esse, accedens inquit: Herus te inuitat secum pransurum. Rusticus ille nihil sciscitatus, neque quis esset à quo inuitaretur,

Nihil linguus peius.

taretur, ingressus est in domum, & cum ipsis calceis, vt erant viles, discubuit. Rogante autem Xantho, Quis hic Aesopus ait: Incuriosus homo. Et Xanthus vxori in aurem dicit vt sibi obsequeretur, & quod ipse iusserit, faceret, vt plagas Aesopo honesta ratione inferret. Deinde coram omnibus inquit: Domina aquam in peluim inijce, & pedes hospitis laua. Cogitabat enim secum omnino hospitem recusaturum. Aesopum verò quòd ille curiosus esset, verberibus cæsum iri. Illa igitur iacta aqua in peluim, ibat pedes hospitis lotura. At ille cognoscens hanc esse domus dominam, secum loquebatur: Honorare me omnino vult; atque huius rei gratia suis manibus pedes meos vult lauare, cum ancillis queat hoc mandare. Extensis igitur pedibus: Laua, inquit, hera: ac lotus discubuit. Xantho autem iubente vinum hospiti dari quod biberet, rursus ille considerabat secum: ipsos autè oportere bibere: sed quia sic ipsis visum est, non opus mihi hæc inquirere. Accipiens igitur bibit. Prudentibus verò, & ferculo quodam hospiti appposito, atque illo suauiter comedente, Xanthus còcum, quòd malè hoc condiuisset, criminabatur, atque etiam nudum verberibus afficiebat. Rusticus autem secum dicebat: Ferculum quidem optimè coctum est, & nihil ei deest, quò minus rectè paratū sit: si autè absque causa vult suum seruum flagellare paterfamiliàs, quid ad me? Xantho autem ægreferente, neque iucundè affecto, quoniam nihil hospes curiosè inquirebat, tandem placenta allata sunt. Hospes verò tanquam nunquam placentam gustasset conuoluens, & accipiens, ipsas vt panes comedeat. Xanthus autem pistorem accusauit, dixitq; ei: Cur nam o execranda, absque melle ac pipere placenta preparasti? Ille inquit: Si cruda est, o here, placenta, me verbera: si verò non vt oportebat, preparata est, non me, sed heram accusa. Et Xanthus: Si à mea hoc factum est vxore, viuam ipsam nunc comburam. Atque iterum vxori inuenit, vt sibi obsequeretur propter Aesopum. Cum igitur iussisset sarmenta in medium afferri, pyram succendit, & arreptam vxorem prope pyram egit, ita vt crederetur ipsam in ignem esse immisurus: differebat autem aliquo modo, & circumspeciebat rusticum, si quo modo assurgès,

à tali audacia prohibere, ipsum aggredere. Sed is seest
 rursus considerabat: Cum nulla adsit causa, quid nã sic i-
 rascitur? Deinde inquit: O paterfamilias, si hoc iudicas o-
 portere fieri, expecta me parumper, dum digressus abdu-
 cam & ipse meã ex agro vxorem, vt ambas simul combu-
 ras. Hęc à viro Xanthus audiens, & huius synceritatem, ac
 generositatem admiratus, Aesopo inquit: Ecce verè homo
 curiosus, habes accepta præmia victorię, ô Aesope: satis
 est tibi de cætero; dein verò libertatem tuam assequeris.
 Postridie autem Xanthus iussit Aesopũ in balneas ire, &
 scrutari, an multa adesset turba, velle enim lauari. Abeun-
 ti autem prætor occurrens, & Xanthi ipsum esse cogno-
 scens, interrogauit quo nam iret. Quod cum se is negas-
 set scire: existimans Prætor interrogationem suam flocci-
 pendi, in carcerem ipsum abduci iubet. Cum igitur abdu-
 ceretur Aesopus, clamauit: Vides, ô Prætor, quemadmodũ
 rectè responderim? quę enim non expectaui, & occurrì ti-
 bi, & in carcerem iam trahor. Tum Prætor stupefactus re-
 sponsi prõpitudine, sinit abire. Aesopus autem profectus
 in balneas, multã turbam in ipsis intuitus est: sed & lapi-
 dem videt in medio ingressu positum, in quem singuli in-
 gredientes, & egredientes offendebant: hunc autem vnus
 quispiam ingrediens vt lauaretur sublatum trãsposuit. Re-
 uersus igitur ad herum: Si vis, inquit, hęc lauari, vnũ ho-
 minem in balneis vidi. Xanthus profectus, ac multitudi-
 nem lauantium videns dixit: Quid hoc, ô Aesope? non ne
 vnũ hominẽ dixisti te vidisse? Aesopus: Certè, inquit: nam
 lapidem illum (manu ostendens) ante ingressum positum
 reperi, in quem ingredientibus omnes & exeuntes offende-
 bant: vnus verò quidam antequam illideret, eleuatũ tran-
 sposuit. Illum igitur vnũ hominẽ dixi vidisse: pluris fa-
 ciens quàm alios. Tum Xanthus, nihil apud Aesopum tar-
 dum est ad responsonem. Cum aliquando Xanthus ex la-
 trina rediret, interrogauit Aesopum: Quid ita homines
 post cacationem ventris excrementa aspiciunt? Ille ait:
 Antiquis temporibus vir quidam delicatius viuens mul-
 to tempore præ deficijs in latrina sedebat, vt & sua illie
 immorãs cacauerit præcordia. Ex illo tempore igitur ti-
 mentes cæteri homines, ventris inspiciunt sordes, ne quo
 modo

modo & ipsi hoc patiatur. Sed tu here, ne time: non enim
 sunt tibi præcordia. Die autem quodam celebrato conui-
 uio, Xanthus cum alijs philosophis discumbere, & potu
 iam inualecente, crebræ quæstiones inter hos versaban-
 tur: atque Xantho incipiente turbari, Aesopus adstans ait:
 Here, Bacchus tria possidet temperamenta, primum volu-
 ptatis, secundum ebrietatis, tertium contumelia. Vos igitur
 poti iam, & lætati, quæ reliqua sunt, omittite. Tū Xan-
 thus iam ebrius, ait: Tace, inferis consule. Et Aesopus: Igi-
 tur & in infernum distrahere. Ex discipulis autē quidam
 subebrium iam Xanthum videns, & vt vniuersum dicam,
 temulentum: O præceptor, inquit, potest ne homo aliquis
 ebibere mare? Et ille: Admodum quidem: ego enim ipse
 hoc ebibam. Discipulus: At si non poteris, quamnam tibi
 multam irrogabo? Tum Xanthus: Domum meā depono
 totam. Atque interim depositis anulis pacta firmauerunt,
 tum discesserunt. Postridie diluculo, excitato Xantho, ac
 faciem lauante, anulum inter lauandum non vidit. Aeso-
 pum de eo interrogat. Ille nescio inquit, quidnā factum
 fuerit: sed vnum scio tātum, quod à domo decideris tua.
 Tum Xanthus: Quamobrem? Aesopus: Quoniam heri e-
 brius pepigisti mare ebibere, atq; in pactis deposuisti & a-
 nulū. Et is: Tum quomodo maius fide opus poterō? verū
 te nunc rogo, si qua cognitio, si qua prudentia, si qua ex-
 perientia, præsto sis, ac opem porrigere, vt vincam, aut pacta
 dissoluā. Aesopus autē. Vincere quidem haud licet, sed vt
 soluas pacta, efficiā. Cū hodie rursus in vnum cōuen-
 eritis, nullo modo videaris timere, verū quæ pactus es e-
 brius, eadem sobrius quoque dic. Iube itaque stramenta,
 & mensam in litore poni, & pueros paratos cum pocu-
 lis porrigere tibi marinā aquam. Cū autem omnem vi-
 deris turbam concurrisse ad spectaculum, ipse discumbens
 iube ex mari impleri poculum, atque hoc accepto omni-
 bus audientibus, die pactis præfecto: Quænam apud nos scē-
 dera iniuimus? Atq; is respōdebit tibi, quod pepigeris ma-
 re ebibere. Conuersus igitur tu ad omnes, sic dicito: Viri
 Samij, scitis & vos penitus quamplurimos fluuios pro-
 rumpere in mare, ego autem pepigi mare solum ebibere,
 non etiā exuentia in ipsum flumina. hic itaq; scolasticus

prius coërceat flumina omnia, deinde statim mare solùm
 ebibam. Xanthus autem futuram ex hoc pacti solutio-
 nem cognoscens, vehementer latatus est. Populus igitur
 ad litus confluit ad spectaculum eius, quod faciendum
 erat, cumque Xanthus quæ edoctus fuerat ab Aesopo, se-
 cisset, ac dixisset, Samij admirati, acclamauerunt, ac ipsum
 laudarunt: Scholasticus autem, Xanthi pedibus obuolu-
 it, & victum se confitebatur, & pacta rogabat dissolui:
 quod & fecit Xanthus exorante populo. Profectis autem
 ipsis in domum, Aesopus adiens Xanthum, inquit: Per om-
 nem vitam tibi gratificatus sum, non ne dignus sum, ô
 here, consequi libertatem? At Xanthus obiurgando ipsum
 repulit, dicens: An nolo ipse hoc facere? sed exi ante vesti-
 bulum, & speculari: & si videris duas cornices, renuncia
 mihi: bonum enim augurium hoc. quod si vnam videas,
 hoc malum. Accedens igitur Aesopus, cum duas fortè i-
 ra cornices super quadam vidisset arbore sidentes, acc-
 dens, Xantho renunciauit. Exeunte autem Xantho, altera
 haru auolauit: & Xanthus alteram solam videns ait: Non ne
 dixisti mihi execrande duas vidisse te? Et is: Ira, sed altera
 auolauit. Tum Xanthus: Deerat tibi fugitiue me vt delu-
 deres? Iubet igitur eum denudatum verberari. At dum Ae-
 sopus verberabatur, præfectus quidam inuitauit ad cenam
 Xanthum, Aesopo inter verbera exclamante: Hei mihi
 misero: ego enim qui duas vidi cornices, verberor: tu ve-
 rò, qui vnam tantum, in conuiuium abis. vanum itaque
 fuit augurium. Tum Xanthus solertiam eius admiratus,
 cessare iubet verbera. Non multis autem post diebus phi-
 losophos & rhetores cum inuissset Xanthus, iussit Aeso-
 pum ante vestibulum stare, & nullum indoctum ingredi si-
 nere, sed doctos solos. Hora autem prandij clauso vesti-
 bulo, Aesopus intus sedebat. Ex inuitatis autem quodam
 profecto, & ianuam pulsante, Aesopus intus ait: Quid mo-
 uet canis, ille putans canis vocari, iratus discessit: sic ergo
 vnusquisque veniens, reuertebatur iratus, putans iniuria
 affici, Aesopo eadem omnes interrogante. Cum autem v-
 nus ex ipsis ostium pulsasset, interrogatus quid moueret
 canis, respondit: Caudam & aures. Aesopus ipsum rectè
 iudicans respondisse, aperta ianua ad herum duxit, ac in-
 quit:

quit: Nullus philosophus ad conuiuium tuum venit ô here, præter hunc solum. Xanthus igitur valde tristatus est, deceptum se existimans ab inuitatis. Postridie cum venissent inuitati ad literarium ludum, accusabant Xanthum, dicentes: Ut videris ô præceptor, cupiebas quidem ipse contemnere nos: sed veritus, putridum in vestibulo constituisti Aesopum, ut nos iniuria afficeret, & canes vocaret. Et Xanthus: Insomnium ne id est, an vera res? Tum illi: Nisi stertimus, vera res. Confestim accersitus Aesopus, & rogatus cum ira, cuius rei gratia amicos ignominiosè amolitus esset, ait: Non tu mihi here mandasti, ne quem vulgarem ac indoctum hominem permitterem in tuum conuenire conuiuium, sed solos doctos? Tum Xanthus, Et quales hi, non ne docti? Et Aesopus: Nullo pacto: ipsis etenim pulsantibus ianuam, & me intus rogitante quidnam moueret canis, nullus eorum intellexit sermonem. Ego igitur cum indocti omnes viderentur, nullum ipsorum introduxi nisi hunc, qui doctè respondit mihi. Sic igitur cum Aesopus respondisset, rectè omnes dicere ipsum confirmarunt. Ac post dies rursus aliquot Xanthus sequente Aesopo, ad monimenta accessit, & quæ in arcis erant epigrammata legens, se ipsum delectabat. At Aesopo in quadam ex ipsis inscriptas literas has vidente. *α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ.* ostendenteq; Xantho, atque rogante, an hæc nouisset: diligenter ille scrutatus, non potis fuit harum inuenire declarationem, ac fassus est dubitare omnino. Tum Aesopus: Si per hanc columnulam, ô here, thesaurum ostendam tibi, qua re me remunerabis? Et is: Confide, accipies enim libertatem tuam, atque dimidium auri. tunc Aesopus distans à cippo passus quatuor, & fodiens, accepit thesaurum, & tulit hero, dicens: Da mihi promissum, cuius gratia inuenisti thesaurum. Et Xanthus: Non, si & ego sapiam, nisi & sensum literarum mihi dixeris: nam scire hoc multò re inuenta mihi pretiosius. Et Aesopus: Qui thesaurum infodit hic, *Id est, rece*
ut vir eruditus literas insculpsit has, quæ & inquit: α, δέσπ. αἴσιος
αἰ. β. β. βήματα. γ. τ. τίσσαρα. ο. ορύγας. ι. ἰσθησας. θ. θησαυ-
ροῦ. χ. χερσας. Xanthus autem: Quia ita solers es, & astutus, non accipies tuam libertatem. Et Aesopus: Renuntia- *nies thesau*
 bo dandum aurum, ô domine, regi Byzantinorum: illi *rū aureū.*

*Id est, Rea
de regi Dio
nyfio que
inuenit
thesaurum
aure. n.*

*Id est, Rea
de regi Dio
nyfio que
inuenit
thesaurum
aure. n.*

enim reconditum est. Et Xanthus: Vnde hoc nosti? Et ille: Ex literis: hoc enim inquirunt. *α, ἀπόδ. β, βασιλι. δ, διονυσία. ο, ὄν. ε, εὐρετ. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίς.* Xanthus audiens regis esse aurum, Aesopo ait: Accepto dimidio lucri taceo. Et ille: Non tu mihi nunc hoc præbes, sed qui aurum hic infodit. ac quemadmodum, audi: hoc enim dicunt literæ, *α, ἀνιλόρδοι. β, βαδίσαντες. δ, δίδισθε. ο, ὄν. ε, εὐρετ. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίς.* At Xanthus: Venias, inquit, in domum, vt & thesaurum diuidamus, & tu libertatem accipias. Profectis ergo, Xanthus timens Aesopi loquacitatem, in carcerem ipsum iussit injeci. Cùm abduceretur Aesopus, sic inquit: Huiusmodi sunt promissa philosophorum? non solum enim non accipio meam libertatem, sed in & carcerem iubes injeci me. Xanthus igitur iussit ipsum solui, & ait ei: Nimirum rectè inquis, vt parâ libertate, vehementior sis contra me accusator. Tum Aesopus dixit: Quodcunque mihi potes facere, fac malum: omnino vel inuitus liberabis me. Ea verò tempestate huiusmodi res Sami obtigit. Cùm publicè festum celebraretur, repente aquila deuolans, & publicum rapiens anulum, in serui sinum demisit. Itaque Samij perterriti, cùm ob hoc prodigium incidissent in multum mœrorem, in vnum coacti, cœperunt rogare Xanthum, quòd primus ciuium esset, & philosophus, vt sibi iudicium prodigij manifestaret. At ille omnino ambigens, tempus petijt. Profectus igitur domum, tristis erat admodum, & sollicitudinibus immerfus, vt qui nihil iudicare posset. Aesopus verò mœrore Xanthi cognito, audiens ait: Qua causa, ô here, sic perseueras tristari? Mihi committe, vale dicto mœrori. Cras in forum profectus die Samijs: Ego neque prodigia soluere didici, neque augurari: sed puer mihi est multarum rerum peritus, ipse vobis questum soluet. Et si ipse consecutus fuero solutionem here, tu gloriam reportabis, tali vtens seruo: sin minus fuero consecutus, mihi soli erit dedecus. Persuasus igitur Xanthus, postero die in theatrum profectus, & astas in medio, iuxta monita Aesopi concionatus est ijs, qui conuenerant. Illi verò statim rogabant Aesopum acciri. Qui cùm venisset, stareque in medio, Samij facie ipsius confide-

considerata, deridentes clamabant: Hæc facies prodigiū
solueti ex deformi hoc quid vnquam boni audiemus? Ita
ridere cœperunt. At Aesopus extenta manu silentio peti-
to, inquit: Viri Samij, quid faciem meam cauillamini? non
faciem, sed animum respicere oportet: sæpe enim in tur-
pi forma bonum animum natura imposuit. An vos exte-
riorem testarum formam consideratis, ac non potius inte-
riorem vini gustum? Hæc ab Aesopo cum audissent om-
nes, dixerunt: Aesope, si quid potes, dic ciuitati. Ille igitur
audacter ait: Viri Samij, quoniam Fortuna, quæ contem-
tionis studiosa est, gloriæ certamen proposuit domino &
seruo: si seruus inferior videatur domino, verberibus cæ-
sus abibit: sin autem præstantior, nihilominus & sic verbe-
ribus lacerabitur. Si vos per meam libertatem, loquendi
mihi fiduciam indulseritis, ego nūc vobis intrepidè que-
situm narrabo. Tunc populus vno ore clamabat ad Xan-
thum: Libertate dona Aesopum, obtempera Samijs, largi-
re libertatem eius ciuitati. At Xantho non annuente, Præ-
tor ait Xantho: Si tibi non placet auscultare populo, ego
hac hora Aesopum libertate donabo, & tunc tibi æqualis
fuerit. Tunc igitur Xanthus necessariò libertatem reddi-
dit, & præco clamauit: Xanthus philosophus liberum Sa-
mij largitur Aesopum. atque interim finem sermo Aesopi
accepit dicentis Xantho, vel inuitus me libertate do-
nabis. Aesopus itaque libertatem consecutus, stans in
medio, ait: Viri Samij, aquila vt scitis, regina auium est.
Quoniam autem imperatorium anulum hæc raptum de-
misit in serui sinum, hoc significare vult quendam ex ijs,
qui nunc sunt, regem, velle vestram libertatem in serui-
tutem redigere, atque sancitas leges irritas facere. His au-
ditis Samij mœrore repleti sunt. Sed non multo post tem-
pore & literæ à Cræso Lydorū rege venerunt ad Samios,
iubentes eis vt in posterum tributa sibi penderent: sin mi-
nus obtemperassent, vt ad pugnam se pararent. Consulta-
bant igitur vniuersi. Timuerūt enim subditi fieri Cræso,
conducibile tamen esse & Aesopum consulere. Et ille con-
sultus ait: Cum principes vestri sententiam dixerint de
tributo dando obtemperandum esse regi, consilium iam
minimè, sed narrationem vobis afferam, & sciētis quid

conducat. Fortuna duas vias ostendit in vita, alteram libertatis, cuius principium accessu difficile, sed finis planus; alteram seruitutis; cuius principium facile, & accessibile, finis autem laboriosus. His auditis, Samij exclamauerunt: Nos cum simus liberi, serui esse gratis nolumus: & oratorem infecta pace remiserunt. His ergo cognitis, Cræsus decreuit bellum in Samios mouere. Sed legatus retulit: Non poteris Samios debellare, quandiu est apud eos Aesopus, & consilia suggerit. Potes autem magis, ait, ô rex, legatis missis, petere ab ipsis Aesopum, pollicitus eis & gratias aliâs relaturum, & remissionem iussorum tributurum: tunc fortè poteris eos superare. Cræsus his persuasus, legato misso dedi sibi petebat Aesopum. Samij autem hunc tradere decreuerunt. Quo cognito, Aesopus in media concione stetit, ac inquit: Viri Samij, & ego permulti facio ad regis pedes proficisci: volo autem vobis fabulam dicere. Quo tempore animalia inter se loquebantur, lupi bellum ouibus intulerunt. Vnâ verò cum ouibus canibus præliantibus; ac lupos arcentibus, lupi legato misso dixerunt ouibus, si voluerint viuere in pace, & nullum suspicari bellum, vt canes sibi traderent. Ouibus ob stultitiâ persuasus; & canibus traditis, lupi & canes dilacerarunt, & oues facillimè occiderunt. Samij igitur fabulæ sensu cognito, decreuerunt apud se detinere Aesopum. Ille verò non tulit, sed cum legato vnâ soluit, & ad Cræsum se contulit. Profectis autem ipsis in Lydiam, Rex antè se stantem Aesopum videns; indignatus est dicens: Vide qualis homuncio impedimento mihi ad tantam insulam subigendam fuit. Tum Aesopus: Maxime rex, non vi, neque necessitate coactus ad te veni, sed sponte adsum, sustine autem me parumper audire: Vir quidam cum locustas caperer, occideretque, cepit & cicadam: cum & illam vellet occidere, inquit cicada: O homo, ne me frustra occidas: ego enim neque spicâ lædo, neque alia in te quapiam iniuria te afficio: motu verò, quæ in me sunt membranularum, suauiter canto, delectans viatores: præter igitur vobem in me amplius nihil inuenies: Ille his auditis permisit abire. Et ego itaque, ô Rex, tuos pedes attingo, ne me sine causa occidas: non enim

*De lupis et
ouibus.*

*De homi-
ne & ci-
cada.*

enim possum iniuria quenquam afficere, sed in vili corpore generosum loquor sermonem. Rex autem miratus simul & miseratus ipsum, ait: Aesope, non ego tibi largior vitam, sed fatum: ergo quod vis pete, & accipies. Et ille: Rogo te, ô rex, reconciliare Samijs. Cumque rex dixisset, reconciliatus sum, procidens ille in terram, gratias ei agebat. Et post hæc suas conscripsit fabulas, quas in hunc usque diem extantes apud regem reliquit: Acceptis autem ab ipso literis ad Samios, quòd Aesopi gratia eis reconciliatus fuerit, atque muneribus multis, nauigauit in Samum. Samij igitur hunc videntes, & coronas ei intulerunt, & choreas eius gratia constituerunt. Ille autem & regis literas legit, & ostendit quòd sibi donatam à populo libertatem, libertate rursus remuneratus fuerit. Post hæc verò ab insula decedens, circuibat orbem, vbiq; cum philosophis disputando. Profectus & in Babylonem, & suam ipsius doctrinam demonstrando, magnus apud Regem Lycerum euasit. Illis enim temporibus reges inuicem pacem habentes, atque delectationis gratia quæstiones vicissim sophisticas scribendo mittebant: quas qui soluerent, tributa pacta à mittentibus accipiebant: qui verò non, æqualia præbebant. Aesopus igitur quæ mittebantur problemata Lycero intelligens dissoluebat, & clarum reddebat regem, & ipse Lyceri nomine altera itidem regibus remittebat: quæ cum remanerent insoluita, tributa rex quàm plurima exigebat. Aesopus autem cum non genuisset filios, nobilem quendam Ennum nomine adoptauit, atque vt legitimum filium regi allatum, commendauit. Non multo autem post tempore, Ennus cum adoptantis concubina rem habuit: hoc sciens Aesopus expulsurus erat domo Ennum, qui in illum ira correptus, epistolamque fictam, ab Aesopo scilicet ad eos, qui sophismatis cum Lycero certabant, quòd ipsis paratus esset adharere magis, quàm Lycero, regi dedit Aesopi signatam anulo. Rex & sigillo credens, atque inexorabili ira percitus, statim Hermippo iuber, nulla examinatione facta, tanquam proditorem occideret Aesopum. At Hermippus & amicus fuerat Aesopo, & tunc se amicum ostendit: in sepulcro enim quodam nemine sciente

*Quando cõ
scripserit
Aesopus fa
bulas.*

occulta-

occultauit hominem, & secretò nutriuit. Ennus autem regis iussu omnē Aesopi administrationē suscepit. Quodam post tempore Nectenabo rex Aegyptiorum audiens Aesopum mortuum esse, mittit Lycero statim epistolam, architectos sibi mittere iubētem, qui turrim ædificent, quæ neque cælum, neque terram attingat, & aliquem qui semper respondeat ad omnia quæcunque rogauerint: quod si fecisset, tributa exigeret: sin minus, solueret. His lectis Lycerus mœrore affectus est, cum nullus ex amicis posset quæstionem de turri intelligere. Rex verò & columnam sui regni dicebat interiisse Aesopum. Hermippus autem dolore regis ob Aesopi cognito, adiit regem, & viuere illum renunciauit, addiditque ipsius causa Aesopum non peremisse, sciens quòd pœniteret aliquãdo regem sententia. Rege autem vehementer his lætato, Aesopus sordens ac squalens torus, adductus est. Cumque rex ut eum vidit, illacrymasset, atque ut lauaretur, aliisque cura afficeretur, iussisset, Aesopus post hoc & de quibus accusatus fuerat, causas confutauit: ob quæ cum rex Ennũ esset occisurus, Aesopus ei veniam petijt. Post hæc autem Rex Aegypti epistolam Aesopo dedit legendam. At ille statim solutione cognita quæstionis, risit, ac rescribere iussit: cū hyems præterisset, missum iri & qui turrim essent ædificaturi, & aliquem qui responderet ad rogata. Rex igitur Aegyptios legatos remisit, Aesopo autem pristinam administrationem tradidit omnem, deditum ei tradens & Ennum. At Aesopus acceptum Ennum nulla in re tristitia affecit, sed ut filium rursus receptum inter cetera his admonuit verbis: Fili, ante omnia cole Deum. Regem honora. Inimicis tuis terribilem te ipsum præbe, ne te contemnant: amicis facilem & comunicabilem, quò longè beneuolentiores tibi sint. Item inimicos malè habere precare & esse pauperes; ne te possint offendere: at amicos in omnibus bene valere velis. Semper vxori tuæ bene adhære, ne alterius viri periculum facere velit: leue enim mulierũ est genus, ac delinitũ adulatione minus mala cogitat. Velocem ad sermonem ne posside audium. Lingux cõtinens esto. Bene agentibus ne inuide, sed cõgratulare: inuidens enim te ipsum magis offendes. Domesticorũ tuorum satage, ut

te, non

*Præcepta
quæ dedit
Aesopus
Enno.*

te, non solùm vt dominum timeant, sed etiam vt benefactorem venerentur. Ne pudeat discere semper meliora. Mulieri non vnquã credas secreta, nam semper armatur, quomodo tibi dominetur. Quotidie in diem crastinũ reconde: melius enim mortuum inimicis relinquere, quã viuentẽ amicorũ indigere. Salutato facilè, qui tibi occurrunt, sciens & catulo caudam panem comparare. Bonum esse ne pœniteat. Susurronem virum eijce domo tua, nam quæ à te dicuntur, ac fiunt, alijs communicabit. Fac quæ te non mœstificent. Contingentibus ne tristare. Neque praua in eas vnquã consilia, neque mores malorũ imiteris. His ab Aesopo Ennus admonitus, tũ sermone, tum sua conscientia, vt sagitta quadam percussus animum, patris post diebus è vita discessit. Aesopus autem aucupes omneis accersiuit, atque aquilarum pullos quatuor vt caperent, iubet: sic itaque captos nutriuit, vt dicitur, ac instruxit (cui rei non magnã fidem adhibemus) vt pueros in sportis ipsis appensis gestando in altũ volarent, atque ita obedientes pueris essent, vt quocunque illi vellent, volarent, siue in altũ, siue in terrã deorsum: præterito verò hęc mali tempore, ac Vere attridente, cùm ad iter omnia parasset Aesopus, & pueros accepisset, & aquilas, decessit in Aegyptum, multa imaginatione & opinione ad stupefactionem illorum hominum vsus. Sed Nestenabo audito adesse Aesopũ: Insidijs circumuentus sum, inquit amicis, quia intellexerã Aesopum mortuum esse. Postridie autem iussit rex, vt omnes magistratus candidis circumdarentur vestibus: ipse ipsarum induit, & coronã, ac gēmatam *κίτραν*. Cumq; sedens in alto solio, Aesopum introduci iussisset, Cui me assimulas (ingredienti inquit) Aesope, & eos qui mecum sunt? Et ille: Te quidem, Soli verno: qui verò te circumstant, maturis aristis, & rex admiratus ipsum, & donis eum profecutus est. Postero autem die rursus rex candidissimam togam indutus, amicis purpureas iussis accipere, ingredientem Aesopum iterum rogauit. Et Aesopus: Te, inquit, comparo Soli: hos autem qui stant circum, radijs solaribus. Et Nestenabo: Puto nihil esse Lycerum præ meo regno. Et Aesopus subridens: Ne facilè de illo sic loquere, ô rex: nam genti vestræ
vestrum

vestrū regnum collatū, instar Solis lucet: at si Lycero com-
 paretur, nihil aberit, quin splendor hic, tenebrę appareāt.
 Et Nestenabo apposita verborū responsione stupefactus:
 Attulisti nobis, ait, qui turrim ædificēt? Et ille: Parati sunt,
 si modò ostendas locum. Postea egressus extra urbem rex
 in planiciem, ostendit dimensum locum. Adductis igitur
 Aesopus ad ostensos loci angulos quatuor aquilis vna cū
 pueris per sacculos appensis, ac puerorum manibus datis
 fabrorum instrumentis, iussit euolare: illi verò sublimes:
 Date nobis, clamabant, lapides, date calcem, date ligna,
 & alia, quæ ad ædificationem apta sunt. Sed Nestenabo
 visis pueris ab aquilis in altum sublatis, ait: Vnde mihi
 volucres homines? Et Aesopus: Sed Lycerus habet: tu au-
 tem homo cum sis, vis cum æquo dijs regi contendere.
 Et Nestenabo: Aesope victus sum: percontabor autem
 te, tu responde. Et ait: Sunt mihi fœminæ hęc equæ, quæ
 cum audiuerint eos, qui in Babylone sunt, equos hin-
 nientes, statim concipiunt. Si tibi ad hoc est doctrina,
 ostende. Et Aesopus: Respondebo tibi cras, ô rex. Profe-
 ctus verò vbi hospitabatur, felem iubet pueris compre-
 hendi, & captum publicè circumduci verberando. Aeg-
 yptij autem illud animal colentes, cum sic ipsum malè
 tractari viderent, concurrerunt, & felem è manu verbe-
 rantium eripuerunt, ac rem celeriter renunciarunt regi.
 Qui vocato Aesopo: Nesciebas, inquit, Aesope, tanquam
 Deum à nobis coli felem? quare igitur hoc fecisti? At il-
 le, Lycerum regem iniuria affect, ô rex, præterita nocte
 hic felis. Gallum enim eius occidit pugnacem, & gene-
 rosum, præterea & horas ei noctis nuntiantem. Cui rex:
 Non pudet te mentiri Aesope? Quonam modo vna no-
 cte felis ab Aegypto iuit in Babylonem? Tum ille subri-
 dendo inquit: Et quo modo, ô rex, Babylone equis hin-
 nientibus, hęc equæ fœminæ concipiunt? Rex autem his
 auditis, prudentiam Aesopi felicem esse dixit. Post hæc
 autem cum acciuisset ex Heliopoli viros quæstionum so-
 phisticarum peritos, atque de Aesopo cum eis disputa-
 set, inuitauit vnâ cum Aesopo ad conuiuium. Discum-
 bentibus igitur ipsis, quidam Helipolita inquit Aesopo:
 Missus sum à Deo meo quæstionem quandam rogaturus
 te, vt

te, vt ipsam solueres. Cui Aesopus: Mentiris, Deo enim ab homine nihil opus est discere: tu autem non solum te ipsum accusas, sed Deum tuum. Alius rursus ait: Est templum ingens, & in ea columna, duodecim vrbes continēs, quarum singulae triginta trabibus fulciuntur, quas circuncurrunt: duae mulieres. Tum Aesopus ait: Hanc quaestionem apud nos soluent & pueri. Templum enim est hic mundus: Columna, annus: Vrbes, menses: Et trabes, horū dies. Dies autem & nox, duae mulieres, quae vicissim sibi succedunt. Postridie conuocatis amicis omnibus, Nestenabo inquit: Propter Aesopum hunc debemus tributa regi Lycero. At ex his vnus ait: Iubebimus ei quaestiones dicere nobis ex ijs, quae neque scimus, neque audiuius. Et ille: Cras hac de re vobis respondebo. Decedens igitur & composito scripto in quo cōtinebatur: Nestenabo confitens mille talenta Lycero debere, manē reuersus Regi scriptū reddidit. Regis autem amici priusquā aperiretur scriptum omnes dixerunt: Et scimus haec, & audiuius, & verē scimus. Et Aesopus: Habeo vobis gratiā restitutionis causa. At Nestenabo confessione debiti lecta ait: Me nihil Lycero debente, omnes vos testificamini? Illi mutari dixerunt: Neq; scimus, neq; audiuius. Et Aesopus: Si haec ita se habent, solutum est quaesitum. Ad haec Nestenabo: Felix est Lycerus, talem in regno suo doctrinam habens. Ergo pacta tributa tradidit Aesopo, atque in pace remisit. At Aesopus in Babylonem profectus, narrauit Lycero acta in Aegypto omnia, & tributa reddidit. Lycerus autem iussit statuam aureā Aesopo erigi. Non multo autem post tempore, Aesopus in Graciam decreuit nauigare, compositioneque cum rege facta, discessit, iuratus ei prius proculdubio rediturum se in Babylonem, atque illic reliquum vitae victurum. Peragratis autem Gracis vrbibus, & sua doctrina patefacta, peruenit & Delphos: verum Delphi disserentem quidem audierunt libenter, sed honore & obseruantia eum affecerunt nulla. Is autem ad eos suspiciens ait: Viri Delphi, succurrit mihi ligno vos comparare, quod in mari fertur: illud etenim procul videntes dum fluctibus agitatur, magni pretij esse existimamus, postquam autem proximē aduenit, vilissimum apparet. Et

ego itaque cum procul essem ab urbe vestra, ut eos, qui
 existimatione digni sunt, vos admirabar: nunc autem ad
 vos profectus, omnibus, ut ita dixerim, inueni inutiliores.
 sic deceptus sum. Hæc cum audiissent Delphi, & ti-
 merent, ne aliquo modo Aesopus ad alias vrbes acce-
 dens malè de se diceret, decreuerunt dolo hominem oc-
 cidere. Auream igitur phialam ex eo, quod apud se e-
 rat sacello Apollinis accipientes, clam in Aesopi abscon-
 derunt stratis. Cum Aesopus verò ignoraret quæ ab ipsis
 dolo facta fuerant, egressus ibat in Phocidem. At Del-
 phi aggressi, & detinentes ipsum, percontabantur ut sa-
 crilegum. Illo autem negante aliquid fecisse eiusmodi,
 illi vi stratis euolutis, auream inuenerunt phialam, quam
 etiam acceptam omnibus ciuibus ostenderunt non cum
 paruo tumultu. Igitur Aesopus cognitis illorum insidijs,
 rogauit eos, ut solueretur. Hi autem non solum non sol-
 uerunt, sed ut sacrilegum in carcerem quoque iniecerunt,
 morte eius suffragijs decreta. Aesopus autem cum nulla
 astutia à mala hac fortuna liberari posset, seipsum in car-
 cere lugebat sedens. Ex familiaribus autem ipsius qui-
 dam, Damas nomine, ad ipsum ingressus, & videns eum
 sic lamentari, causam rei rogauit. Ille ait: Mulier quædam
 cum recenter suum virum sepeliuisset, quotidie profecta
 ad tumulum, plorabat. Arans autem quidam non procul
 à sepulcro, amore captus est mulieris, & derelictis bo-
 bus, inuit & ipse ad tumulum, ac sedens vnà cum muliere
 plorabat. Cum illa rogaret cur nam & ipse sic lugeret:
 Quoniam & ego, inquit, decentem mulierem sepeliui, &
 posteaquam plorauero, mœstitia leuor. Illa autem: Mihi
 id ipsum similiter accidit, Et ille: Si igitur in eadem inci-
 dinus mala, cur nam inuicem non coniungimur? ego e-
 tenim amabo te, ut illam: & tu me rursus ut tuum virum.
 His persuasit mulieri, & conuenerunt: interim autem fur
 profectus, & boues soluens, abegit. Ille autè reuersus, non
 inuentis bobus, & plangere, & lugere vehementer insti-
 tuit. Profecta est & mulier: & lamentantem inueniens, in-
 quit: Iterum ploras? Cui ille: Nunc, ait, verè ploro. Et ego
 itaq; multis ciuitatis periculis, nunc verè fleo, solutionem
 mali necunde inueniens. Post hæc affuerunt & Del-
 phi, &

phi, & extractum ipsum è carcere trahebant in præcipitium. Ille autem eis dicebat: Quando colloquebantur animalia bruta, mus ranæ amicus factus, ad cœnam eam inuitauit, & abducta in penarium diuitis, vbi multa edulia erant: Comede, inquit, amica rana. Post epulationem & rana murem in suam inuitauit cœnationem. Sed ne defatigare, inquit, natando, filo tenui tuum pedem meo alligabo. Atque hoc facto saltauit in paludem. Ea autem vtinata in profundum, mus suffocabatur, & moriens ait: Ego quidem per te morior, sed me vindicabit maior. Supernatante igitur mortuo mure in palude, deuolans aquila hunc arripuit vnâ cum eo etiam appensam ranam: sicq; ambos deuorauit. Et ego igitur, qui vi per vos morior, habebò vltorem. Babylon enim & Græcia omnis meam à vobis exigent mortem. Delphi tamen ne sic quidem pepercerunt Aesopo. Ille autem in Apollinis confugit sacellum, sed ij & illinc extraxerunt irati, & in præcipitium rursus traxerunt. Aesopus cum abduceretur, dicebat, audite me Delphi: Lepus aquila insectante in lustrum scarabei confugit, rogans vt ab eo seruetur. Scarabeus autem rogabat aquilam ne occideret supplicem, obtestâs ipsam per maximum Iouem, saltem ne despiceret paruitatem suam. Illa verò irata, ala percutiens scarabæum, leporem raptum depasta est. Scarabeus autem cum aquila volauit, vt nidum eius disceret, ac iam profectus oua eius deuoluta dirupit. Illa cum graue existimaret, si quis hoc ausus fuisset, & in altiore loco secundo nidificasset, & illic rursus scarabeus iisdem hanc affecit. Aquila autem inops consilij penitus, ascendit ad Iouem (in eius enim tutela esse dicitur) & in ipsius genibus tertiâ forturâ ouorum posuit, Deo ipsa commendans, & supplicans vt custodiret. At scarabeus è stercore pilula facta, ascendit, & in sinum Iouis eam demisit. Iupiter assurgens vt simum excuteret, & oua abiecit oblitus, quæ & contriuit deiecta. Sed cum didicisset à scarabeo, quòd hæc fecisset, vt aquilam vlcisceretur (non enim scarabæum tantum illa affecit iniuria, sed & in Iouem ipsum impia fuit) aquilæ reuersæ ait, scarabæum esse qui affecit mœrore, & certè iure affecisse. Nolens igitur aquilarum genus deficere, consulit scarabeo,

vt aquil.

vt aquilæ reconciliaretur. Cùm hic non paruisset, ille in aliud tempus transposuit aquilarum partem, cùm non appareant scarabei. Et vos igitur ô viri Delphi, ne despiciat hunc Deum, ad quem profugi: & si paruum fortitus est delubrum, neque enim impios negliget. Delphi verò hæc parùm curantes, rectâ ad mortem eundem ducebant. Aesopus nulla re à se dicta videns eos flecti, rursus ait: Viri crudeles & interfectores audite: Agricola quidam in agro consenuit: cùm nunquam ingressus esset in urbem, precabatur domesticos vt eam videret. At illi iunctis asellis, atque in currum eo imposito, solum iusserunt agere. Eunt autem procella & turbine aërem occupantibus, & turbinebris factis, aselli à via aberrantes, in quoddam præcipitium deduxerunt senem. At ille iam præcipitandus: O Jupiter, ait, qua in re te iniuria affeci, quòd sic iniquè occidit, præsertim cùm neque ab equis generosis, neque à mulis bonis, sed ab asellis vilissimis? Et ego itaque eodem nunc modo tristior, quoniam non ab honoratis viris, & elegantibus, verùm ab inutilibus & pessimis interficior. Iamque præcipitandus, cuiusmodi dixit rursus fabulam: Vir quidam suam deamans filiam, rus misit vxorem, solam autem filiam receptam violauit. Illa autem: Pater, ait, scelestus facis, optarem tamen à multis potius viris dedecore hoc affici, quàm à te, qui me genuisti. Hoc nunc & in vos, ô iniqui Delphi dico, quòd eligerem in Scyllam & Charybdim potius incidere, ac in Africæ Syrtis, quàm per vos iniuste atque indignè mori: execror igitur vestram patriam, & deos testor, me præter omnem iusticiam interire, qui me vlciscentur exauditum. Præcipitem igitur ipsum dederunt de rupe, & mortuus est. Non multo post autem pestilentia laborantes, oraculum acceperunt expiandam esse Aesopi mortem. Cui quòd & conscij sibi essent, iniuste eum interfecisse, etiam cippum erexerunt. Sed primates Græciæ, ac doctissimi quique, cùm & ipsi quæ in Aesopum facta fuissent, intellexissent: Delphos profecti sunt, & cum illis habita inquisitione, ultores & ipsi Aesopi mortis fuerunt.

FABVLA QVID, ET QVOTV-
 PLEX: EX APHTHONII SOPHISTÆ
 EXERCITAMENTIS.

FABVLA profecta quidem est à poëtis, sed & rhe-
 toribus communis facta est admonendi gratia. Est
 autem fabula sermo fictus, imagine quadam represen-
 tans veritatem. Atque alia Sybaritica, alia Cilix, alia
 Cypria dicitur, accepto ab inuentoribus nomine. Verùm
 quoniam Aesopus egregie præter ceteros conscripsit fa-
 bulas, euicit ut potius Aesopia diceretur. Ea verò est tri-
 plex, Rationalis, Moralis, Mista. Rationalis, in qua ali-
 quid ab homine geri consingitur. Moralis, qua eorum
 imitatur mores, quæ sunt rationis expertia. Mista verò,
 qua rationale irrationaleque complectitur. Eam autem
 admonitionem, cuius causa fabulam constitueris, An-
 tefabulationem præpositam, postpositam verò, Affabu-
 lationem dices.

¶ Fabula, qua formicarum & cicadarum exem-
 plo hortantur iuuenes ad laborem.

CICADAE olim atate assiduis cantibus indulge-
 bant, formica verò hyemis memores, laboribus frui-
 tibusque colligendis operã dabant. Verùm cum hyems
 aduenisset, formica ijs qua collegerant, pascebantur: Ci-
 cadas autem delectatio illa, & canendi voluptas, eo in-
 digentia miseriaque perduxit, ut esurirent omnes, &
 fame conficeretur. Sic iuuentus laborum fugitans, ma-
 le habet in senectute.

¶ Ex Philostrati imaginibus, Fabulæ.

FABVLAE se ad Aesopum, sua in eum beneuolen-
 tia conferunt, quòd satagat sui. Fabula quippe &

Homero, & Hesiodo, nec non & Archilochō in Lycamben cura fuit. Sed ab Æsopo humana omnia ad fabellas redacta sunt, sermone brutis non temere imperito: nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, et fraudem. Atque hac ei leo quispiam agit, & vulpes, & per Iouem equus: nec testudo muta: ex quibus pueri discunt, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æsopum. accedunt ad ranuam docti huius, vittis eū deuinctura; coronæq; oleagina coronaturæ. hic, ut puto, fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi id præ se ferunt. Pictorem, fabularum curas remissiore animo indigere; non latuit. Philosophatur autem pictura & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cæcum circa Æsopum statuit ex illius scena cōfictum: Chori dux vulpes depicta est. Vitur enim ea Æsopus ministra argumentorum plurimum, ceu Dauid Comædia.

¶ Ex Hermogenis exercitamentis, Prisciano interprete.

FABVLA est oratio ficta, verisimili dispositione imaginem exhibens veritatis. Ideo autem hanc primam tradere pueris solent Oratores, quia animos eorum adhuc molles ad meliores facile vias ritè instituunt. Vsi sunt ea tamen vetustissimi quoque auctores, ut Hesiodus, Archilochus, Horatius. Hesiodus quidē Iusciniæ, Archilochus autem vulpis, Horatius muris. Nominantur autem ab inuētoribus fabularū, alia Æsopia, alia Cypria, alia Libyca, alia Sybaritica, omnes autē cōmuniter, Æsopia dicuntur, quoniā in cōuentibus frequenter solebat Æsopus fabulis vii. Mendacē quidem esse nolunt fabulam sed ad vitam vtilem, nec non & verisimilem.

milem. Est autem Verisimilis, si res, que subiectis accidunt personis, aptè reddantur: Ut puta de pulchritudine aliquis certat, pauò supponatur hic. Oportet alicui astutiam tribuere, & specula est subijcienda. Imitatores aliquos hominum volumus ostendere, hic Simijs est locus. Oportet igitur modo breuiter, modò latius eas describere. Quomodo autem hoc fiet? Si nunc narratione simplici proferantur, nunc etiam sermo inductus fingatur personis. Exempli causa: Simia conuenerunt, & consiliũ habuerunt de Vrbe condenda: & quia placuit illis, parata erant incipere adificationem, sed Vetus Simia prohibuit ab incepto, eas docens, quòd facile capiatur, si intra muros concludatur: sic breuiter dices. Si velis producere, sic: Simia conuenerunt, & consiliabatur de Vrbe condenda, quarũ una in mediũ veniens concionata est, quia oportet ipsas quoque ciuitatem habere. Videtis enim, aiebat, quòd ciuitatem habendo felices homines sint, domos etiã habent singuli, & in concionẽ vniuersi, & in theatrũ ascendentes delectat animos spectacionibus et audicionibus varijs. Et sic proferes orationẽ in orando, dicens, quod et plebiscitũ scriptũ est, & finges etiã orationem veteris simia. Expositio autẽ fabularũ vult circuitionibus carere, & iucundior esse. Sed oratio, qua vtilitas fabulæ retegitur, quam iucundior vocat, quòd nos affabulationem possumus dicere, à quibusdam prima, à plerisque rationabilius postrema ponitur: Sciendũ verò, quòd etiam oratores inter exempla solent fabulis vti.

L A V R E N T I V S V A L L E N S I S

INSIGNI VIRO ARNOLDO FOVEL

LEDÆ SALVTEM-

PR O M I S E R A M nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere (vt homo venandi infuetus) cum non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me conuerti. Vt fortè ad manus venit libellus Græcus ex prada nauali, tres & triginta Aesopi fabulas continēs, has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te, siue fabellas, siue nauis coturnices, quibus oblectare te possis ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcumque Antoniū, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus: profectò tu vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octauiano aut Antonio pugnacem aliquam harum auium dono dedisset, iucūdā illis rem, gratamque fecisset: ego quoque tibi iucundus gratusque ero, qui plures triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces, victrices, & (si fortè magis hoc te iuuat) etiā pingues. Oblectant enim hæ fabellæ, & alunt, nec minus fructus habent, quàm floris. Sed ne donū suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu si coturnices veras, quàm has fabellas, malis, rescribe: Mittam nanque non modò coturnices, sed etiā perdices. Ex vrbe Caieta Calendis Maij, M. CCCC. XXXVIII.

¶ De vulpe & capro. I

VV L P E S et caper sitibundi in puteū quendā descenderunt: in quo cum perbibissent, circunspicienti capro reditum, Vulpes, ait: Bono animo esto caper: excogitavi nanque quo pacto vterque reduces simus. Si quidens

dem tu eriges te rectum primoribus pedibus ad parietem admotus, cornuaque, adducto ad pectus mento, reclinabis: & ego per terga cornuaque tua transiliens, et extra puteum euadens, te istinc postea educam. Cuius consilio fidem habente capro, atque, ut illa dicebat, obtemperante, ipsa è puteo resiliit: ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat exultabatque, nihil de hirco cura habens. Caterùm cum ab hirco ut sædistraga incusaretur, respondit: Enimvero hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses, quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit virum prudentem debere finem explorare, antequàm ad rem agendam veniat.

¶ De vulpe & pardo. 2

VULPES & pardus de pulchritudine altercabatur: & pardo suam pellem versicolore extollente, vulpes suam cum non posset præponere, inquit: At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolore sortita sum.

Hæc fabula innuit pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

¶ De cata & Venere. 3

CATA quadam delictum erat cuiusdam formosi adolescentis. Hanc ille ut in fæminam mutaret, Venerem precatus est. Dea miserta cupiditatis adolescentuli, conuertit bestiam in speciosam puellam. Cuius forma inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum. Quibus considentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere nunquid illa cum corpore mutasset & mores, murem in medio dimisit. At illa eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubili con-

*Surgens murem insequabatur, illū comedere cupiens: tū
Dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.*

Hec fabula innuit scelestos homines etiam si conditionem
statumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

¶ De agricola & filijs eius. 4

*AGRICOLA filios suos videns quotidie digladiantes,
neque in gratiam reducere potius esset: iussit fasciculum
virgarum sibi afferri (aderant autem filij illic seden-
tes) quæ cum allata essent, colligauit omnes in v-
num fasciculum: iussitque singulos eorum fasciculum
capere atque confringere. Illis verò confringere non va-
lentibus, soluens postea fasciculum, tradidit singulas
virgas eis frangendas: atque illis statim frangentibus,
intulit: Ita quidem. Vos o filioli mei, si vnanimes in-
uicem præstitueritis, inexpugnabiles vos hostibus inui-
ctosque præbebitis: sin minus, vestra ipsa emulatio at-
que seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.*

Hæc fabula innuit, equè res humanas capere, vel à concor-
dia incrementum, vel à discordia iacturam.

¶ De muliere & gallina. 5

*MVLIER quadam vidua habebat gallinam quotidie
singula oua ponentem. Sperans autem mulier, pro sin-
gulis bina oua posturam, si plus escarum tribuisset, opi-
parè educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne vnum
quidem ouum amplius facere poterat.*

Hæc fabula innuit, quod homines per luxum rerum & co-
piam marcescentes, ab instituta industria retardantur.

¶ De duobus adolescentibus. 6

*DVO adolescentes obsonium à coquo communiter mer-
cati sunt. Caterum cum coquus quibusdam negotijs do-
mesticis intenderet, vacaretque, alter adolescentum
partem obsonij in alterius manus immisit. Conuertente
autem*

autem se coquo, & partem carnis, qua aberat requiren-
te, qui carnem sustulerat, iurat se non habere: qui verò
habebat, se non sustulisse. Quibus coquus (intellecta a-
dulescentum argutia) inquit: Et si me latet fur: tamen
eum quem iurastis, non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd si quid homines celamus, Deum
tamen nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospici-
cit, & omnia videt.

¶ De duobus amicis & vrsu. 7

D V O R V S amicis vna iter facientibus sit vrsus ob-
uia, quorū vnus perterritus, in arbore scandens, latuit:
alter verò cum se imparem vrsu fore, & si pugnaret,
superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mor-
tuum esse. Vrsus verò adueniens: & aures & occiput
eius olfaciebat, illo, qui stratus iacebat, vsquequaq; con-
tinente respirationem. Ita mortuum esse credens vrsus,
abijt. aiunt enim non seuire in cadauera. Mox alter, qui
inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat a-
micum quidnam ad aurem vrsus esset secum locutus.
Cui amicus inquit: Admonuit me, ne post hac cum hu-
iusmodi amicis iter faciam.

Fabula hæc innuit deuitandos esse amicos, qui periculoso
in tempore auxilio præstando reuocant pedem.

¶ De Arundine & olea. 8

D I S C E P T A B A N T aliquando arundo & olea, de
constantia & fortitudine, & de firmitate. Et olea qui-
dem arundini probra ingerebat, vt fragili, & ad omnè
ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non lon-
gum tempus spectans: Nam cum ventus vehemens in-
gruisset arundo reflectebatur, agitabaturque. Olea
verò cum violentia ventorum reluctari vellet, confra-
cta est.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse ijs qui non cedunt.

¶ De Tubicine.

9

ERAT tubicen quidam, qui in militia signum caneret: is interceptus ab hostibus, ad eos, qui circumstitebāt, proclamabat. Nolite me, viri, innocentem, innocuum, insontem que perimere, nullum enim unquam occidi: quippe nihil aliud quam hanc buccinam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore responderunt: Tu verò hoc ipso magis irucidaberis, quod cum ipse dimicare nequeas, ceteros potes ad certamen impellere.

Fabula hæc innuit quod præter ceteros peccant, qui malos, & importunos principes persuadent ad iniquè agendum.

¶ De cane & lanio.

10

CANIS quidam insilyt in macellum, lanio in aliqua re occupato, & arrepto pecoris corde fugiebat. Ad què lanius conuersus, fugientem que aspiciens inquit: O canis abi: ubicunque fueris, te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Hæc fabula innuit, iacturam frequenter esse hominibus doctrinam.

¶ De agroto & medico

11

ÆGROTUS quidam à medico interrogatus, quonā modo se habuisset: præter modum, respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus: Istud (inquit) bonum est. Altero autem die interrogatus quomodo se haberet, respondit: Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et istud (inquit medicus) bonum est. Tertiò cum de eodem interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud (inquit) etiam bonum est. Postea autem à familiari interrogatus: Quomodo habes o amice? Respondit: Ego etiā atque etiam bene habeo, sed morior.

Hæc fabula innuit, coarguendos assentatores.

De

¶ De asino & lupo.

I 2

ASINVS calcato ligni aculeo claudicabat: conspectoq;
 lupo, ait: O lupo, en præ cruciatu morior, futurus esca,
 aut tua, aut Vulturum, aut coruorum. Vnum modo mu-
 nus abs te flagito: educ prius ex pede aculeum, vt mo-
 riar saltem sine cruciatu. Tunc lupo summis dentibus
 aculeum mordicus deprehendens eduxit. Asinus verò
 doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impexit:
 fractisq; illius fronte, naribus & dentibus, aufugit:
 lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id euenisse dicen-
 te, quòd qui didicerat esse lanus iumentorum, nunc eo-
 rum volebat esse chirurgus.

Hæc fabula innuit, quòd qui sua artificia deserunt, transfe-
 rentes se ad aliena, ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in
 discrimen.

¶ De pastore & mari.

I 3

PASTOR in loco maritimo gregem pascebat: qui cùm
 videret mare tranquillum, incessit cupido navigatione
 faciendi. Itaque venūdati ouibus, emptisq; palmarū
 sarcinis, nauigabat. Orta autem vehementi tempestate,
 & navi mergi periclitante, omne pondus nauis in ma-
 re eiecit, vixq; euasit exonerata navi. Paucis post die-
 bus, veniente quodam & tranquillitatem maris admi-
 rante (erat enim sanè tranquillum) respondens, inquit:
 Palmas iterum vult quantum intelligo: ideoq; immo-
 tum sese ostendit.

Hæc fabula innuit eruditiores fieri homines damno, atque
 periculo.

¶ De vulpe & leone.

I 4

VVLPES nullum antea leonem conspiciata, cùm illi a-
 liquando obuiasset, ita conspectum eius expavit, vt pa-
 rum absuerit quin extingueretur. Quod cùm postea i-
 terum

terum accidisset : ad conspectū quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertiò cum leonem eundem vidisset in ciuitate, non modo non exterrita, sed confidenter adiens, secum colloquuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit, quòd consuetudo & conuersatio facit, ut que maximè horribilia & formidolosa sunt, neque horrida, neque formidolosa videantur.

¶ De gallis & perdice.

15

GALLOS quidam domi sua cum haberet, mercatus est & perdicem, eamque in societatem gallorum dedit vnà cum illis saginandam. Eam verò statim galli, pro se quisque morderant, abigebantque. Perdix autem apud se afflictabatur : existimans, ideo talia sibi à gallis inferri, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi verò non multò post aspexit & illos inter se pugnantes mutuoque percutientes, recreata à mærore & tristitia, inquit: Equidem verò posthac, ego non afflietabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem iniurijs abstinere.

¶ De vulpe & capite quodam.

16

VULPES aliquando in domum citharædi ingressa : dum omnia instrumenta musica, omnem suppellectilem scrutaretur : reperit è marmore caput lupinum, scienter fabreque factum. Quod cum in manus sumpsisset, inquit: O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens.

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

¶ De carbonario & fullone.

17

CARBONARIUS conducta in domo habitans, inuitauit fullonem, qui eo loci proximè venisset, ut eisdem

in

in adibus vnà habitarent. Ad quem sulto: O homo, non est mihi istud factu conducibile: Vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonaria aspergine fuscas.

Fabula hæc innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

¶ De nomine glorioso. 18

VIR quidam aliquando peregrinatus, cum iterum domum redisset: cum multa ardua in diuersis regionibus à se viriliter gesta iactabundus predicabat: tum verò illud maxime, quòd Rhodi omnes certamine salendi superasset: eiusque rei Rhodios, qui affuerunt, testes esse. Ad quem vnus assistentium respondens, inquit: O homo, si verum est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodus, ecce hic certamen salendi.

Hæc fabula innuit, quòd vbi rerum testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

¶ De homine & Apolline. 19

QVIDAM facinorosus Delphos se contulit, Apollinè tentaturus, habensque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat: Accedensque ad tripodas, interrogabat Deum dicens: Quod habeo in dextera, viuut ne, an mortuum est? Prolaturus passerculum viuum, si mortuum respondisset: rursus prolaturus mortuum, si viuum respondisset: Occidisset enim statim sub pallio, priusquam proferret. At Deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit: O consultor, verum mauis facere (penes te nanque arbitrium est) facito: et siue viuut, siue mortuum quod in manu habes proferto.

Fabula hæc innuit mentem diuinam nihil neque latere, neque fallere.

¶ De piscatore & cinaride. 20

Pisca-

PISCATOR quidam demissis in mare retibus, desulit cinaridem pusilli corporis: quæ piscatorem sic obsecrabat: Noli me in presentiarum capere pusillam et minutâ: sine abire & crescere: ut postea iam adulta, commodo cum maiore potiaris. Cui piscator: Ego verò amens sum, si lucrum quod inter manus habeo (licet exiguum) prætermittam spe futuri boni quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit stolidum esse, qui propter spem maioris, rem & presentam & certam (licet parvam) non amplectitur.

¶ De asino & equo.

21

VIR quidam habebat equum & asinum. In itinere faciendo, inquit asinus equo: Si me saluum vis, leua me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens, moritur. Tunc dominus iumentorum omnes quas portabat asinus sarcinas, simulque corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus cum clamore inquit: Va mihi iumentorum infelicissimo, quid mihi misero euenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius corium.

Hæc fabula innuit maiores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utriusque incolumes sint.

¶ De homine & satyro.

22

VIR quidam cum satyro amicitiam inierat. Qui cum eedendi gratia sederent, exorta calis tempestate, vir manus ad os admouens, anhelitu refocillabat. Quod intuens satyrus: interrogat quam ob rem id faceret. Ille inquit, calore oris argentes manus refocillo. Pauloque post, calidior edulio allato, cum vir iterum manus ad os admouens, calorem cibi tenui inspiratione refrigerauit, interrogat satyrus, quam ob rem & illud faciat. Respondente autem viro, ut refrigeraret edulium: Atqui ego, inquit satyrus, tecum posthac amicitiam non

. exer-

exercebo, qui ex vno ore & calidum promit & frigidum. Vale.

Fabula innuit deuitandam eius amicitiam esse, cuius anceps vita est, & non simplex sermo.

¶ De agricola & canibus. 23

AGRICOLA quidam hyberno sidere in agro deprehensus, deficientibus cibarijs, primum interfectis singulis ouibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum, postremò operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes dum animaduertissent, inter se colloquuti sunt, dicentes: At nos hinc faciamus fugam. Si enim operarijs bobus dominus non pepercit, nec nobis quidem parcat.

Hæc fabula innuit fugiendos cauendosque, qui à familiari-bus manus non abstinent.

¶ De quodam admorso à cane. 24

ADMORSVS quidam à cane, circuibat singulos, corrogans curationem: nactusque quendam est, qui cognita mali qualitate inquit: Si quidem tu ô homo conualescere vis, crustam panis madefactam in sanguine vulneris porrige cani, qui te momordit, comedendam. Cui ille deridenter inquit: Ego mehercle, si illud fecero, dignus sum qui ab omnibus huius vrbi canibus premordear.

Hæc fabula innuit, improbos homines, cum maxime beneficia acceperint, tum maxime ad maleficia animari.

¶ De thynno & delphino. 25

THYNNVS cum Delphinum insequentem precipiti cursu fugeret, & iam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoque ad alterum similem impetu ipso allisus est. Ad quem Thynnus respiciens, eumque expirantem videns, inquit: Iam mihi mors non erit molesta, videnti eum, qui mihi causa mor-

zis est, mecum morientem.

Hæc fabula innuit, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos per quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciunt.

¶ De aucupe.

26

AVCEPS quidam sumptis aucupatorijs retibus, ad venandum processit, visoque palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum retibus ad auem clanculum admouebat, sperans illam se venari posse. Quod cum agit, in altum intuens, iacentem viperam pedibus pressit: quæ exasperata dolore hominè momordit. At ille iam deficiens: Me miserum inquit, qui cū alterum venari volo, ipse ab altero captus perco.

Hæc fabula innuit, quod emuli alios arte sua nitentes decipere, sæpe in laqueos, quos tendunt, incidunt.

¶ De castore.

27

CASTOR præter ceteros quadrupedes, in aqua durare fertur, suaque genitalia ad artem medicam sanè utilia esse. Hic ubi videt se ab indagantibus hominibus captum iri (nouit enim quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præcidit, atque in sequentes proyiciens, hoc modo incolumis euadit.

Hæc fabula innuit, huius exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute, nullam rationem habere fortunarum.

¶ De vaticinatore.

28

VATICINATOR quidam in foro sedens sermocinabatur, cum sibi quidam denuntiat fores domus eius effractas esse, omniaque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens, properansque cursu se domum recipiebat. Quem currentem intuens quidam: O tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturū promittis, certè tu ipse non diuinasti.

Fabula hæc ad eos spectat, qui res suas nõ rectè administran

tes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere ac consulere conantur.

¶ De aucupe & merula. 29

AUCUPS tetenderat volucris retia: quod eminens intuens merula, percotabatur hominem quid negotij ageret. Ille respondit se condere urbem. Abijtque longius, & sese abdidit. Merula verò verbis illius fidem habens, accedens ad escam iuxta retia positam, capta est. Accurrenteque aucupe, inquit: O homo, si tu quidem talem condidisti urbem, haud multos inuenies incolas.

Hæc fabula innuit, eo maxime modo rem priuatam, & publicam destrui, cum præfides sauitiam exercent.

¶ De viatore & Ioue. 30

VIATOR longum ingressurus iter, si quid inuenisset, eius dimidium Ioui se oblaturum promisit. Inuento autem in ipso itinere vase palmarum & amygdalorum pleno, comedit omnes palmulas amygdalæque: sed horum nucleos, illarum putamina ad aram quandam obtulit, inquiens: Iupiter, habes quod tibi voueram: quod enim inueni, eius & interiora & exteriora tibi offero.

Fabula hæc innuit, auarum hominem cupiditate pecunie, etiam dijs inoliri fallacias.

¶ De filio & matre. 31

PVER quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ. A qua non castigatus quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore maiora cœpit furari. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium: Mater verò sequente ac vociferante, rogauit satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent. Quibus annuentibus, & matre festinabunda, aurem ad os filij admovente, ille auriculam maternam dentibus amorfam euulsit. Et cum mater ceterique

teri que increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium, inquit: Hac mihi, ut perderer, extitit causa: si enim me ob tabellam alphabetariam castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, ad supplicium nunc ducerer.

Fabula hæc innuit, quod qui inter initia peccandi non coercerentur, ad grauiora flagitia euadunt.

¶ De filio & patre.

32

FILIVM quidam senior habebat generosi animi, & venaticorum canum amatorem. Hunc per quietem viderat à leone trucidari. Territus igitur, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur euentus, extruxit domum quandam politissimam, laquearibus ac fenestris amœnissimam: illucque inducens filium, illi custos inhærebat. Depinxerat enim in ea domo, ad oblectationem filij, omne genus animalium, in quibus & leonem. Adulescens hæc inspiciens, eo amplius molestia contrahebat. Quadam autem vice leoni propius stans inquit: O truculentissima fera, te propter, & propter inane somnium patris, in hac domo asseruor velut in carcere. Quid igitur faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leoni eruere volens, et in clauo, qui illic latebat, offendit: qua ex percussione manus emarcuit: succreuitque sanies, ac febris subsequuta est: breui adulescens est mortuus. Ita leo adulescentem occidit, nihil adiuvante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt, deuitare posse neminem.

¶ De caluo quodam.

33

CALVVS quidam mentitos crines gerens, dum equo Vehabatur, ecce turbinis ventus illos de capite sustulit: rixus statim magni presentibus excitantur. Et ille mu-

tuo risu ad eos inquit, Quid mirum si crines, qui non erant mei, à me recesserint? Illi quoque recesserunt, qui mecum fuerant nati.

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amissas o-
pes. Quod enim nascentes à natura non accepimus, non potest
nobiscum perpetuo permanere.

FINIS.

ALIÆ ITEM ALIQVOT ÆSO-
PI FABVLÆ, E GRAECO IN LATI-
num versæ, incerto interprete.

Impossibilia promittens.

VIR pauper agrotans, & malè affectus, cum à me-
dicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens, si sa-
nitatem sibi rursus restituisent, centum boues ipsis ob-
laturum esse in sacrificium. Vxore autem eius audiente,
Et ubi tibi hæc, si conualueris? ille ait, Putas enim sur-
gere me hinc, ut dy hæc à me repetant?

Fabula significat, multos facillè polliceri, quæ re comproba-
re non sperent.

Ranæ.

RANÆ duæ in palude pascebantur, estate autem sic-
cata palude, illa derelicta, querebant aliam: ceterum
profundum inuenerunt puteum: quo viso, altera alteri
inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa re-
spondens ait, si igitur & hic aqua aruerit, quomodo
ascendemus?

Fabula declarat non oportere inconsideratè res aggredi.

Canis, & gallus.

CANIS & gallus inita societate iter faciebant. Ve-
spera autem superseniente, gallus conscensa arbore, dor-

B miebat

miebat: at canis ad radicem arboris excauata. Cum galus, ut assolet, noctu cantasset, vulpes ut audiuit accurrit: & stans inferius, ut ad se descenderet, rogabat, quod cuperet commendabile adeo cantu animal complecti. Cum autem is dixisset, ut ianitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille aperuisset, descenderet: & illa quærente ut ipsum vocaret, canis statim proficiens eam dilacerauit.

Fabula significat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

¶ Leo, & vrsus.

4

LEO & vrsus simul magnum nocti hinnulum, de eo pugnabant: grauius igitur a seipsis affecti, ut ex multa pugna etiam vertigine corriperebantur: defatigati iacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio iacentem, hunc per utrosque percurrente, rapuit, fugiensque abiit: at illi videbant quidem ipsam, sed quia non poterant surgere, Nos miseros dicebant, quia vulpi laborauimus.

Fabula significat, alijs laborantibus, alios lucrari.

¶ Vespertilio, & rubus, & mergus.

5

VESPERTILIO, & rubus, & mergus inita societate mercatoriam decreuerunt vitam agere. Itaque vespertilio argenti mutuata proiecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius, as: & nauigauerunt. Tempestate autem vehementi oborta, & naui euersa, omnibus perditis, ipsi in terram euaserunt. Ex illo igitur mergus litoribus semper assidet, num quopiam as eyciat mare. Vespertilio vero creditores timens, interdum non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prateruentium vesti inhæret, sicubi suam cognoscat quærendo.

Fa-

Fabula significat, in ea quibus incumbimus, in posterum recidere.

¶ Pauo & monedula. 6

AVIBVS creaturis regem, pauo orabat, vt se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait: Sed si te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula significat, principes non modò propter pulchritudinem, sed & fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

¶ Singularis animal, & vulpes. 7

SINGULARIS agrestis super quadam sidens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare nulla praeposita necessitate dentes acueret, ait: Non abs re hoc facio: nam si me periculum inuasit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratus vti.

Fabula significat, aduersus periculũ præparatũ esse oportere.

¶ Cassita. 8

CASSITA laqueo capta plorans dicebat: Hec mihi misera, & infelici volucris, non aurum surripui cuiusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum. Granum autem tritici paruum, mortis mihi causa fuit.

Fabula in eos, qui ob inutile lucrũ, magnũ subeũt periculũ.

¶ Hinnulus. 9

HINNVLVS aliquando cernuo ait: Pater, tu & maior, & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam, curnam igitur sic eos times? Et ille ridens ait: Vera quidem hæc inquis, fili: vnum verò scio, quod cum canis latratum audiuerò, statim ad fugã nescio quomodo efferor.

Fabula significat naturã timidos, nulla admonitione fortificari.

¶ Auarus.

10

AVARVS quidam cū omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, vna defosso illic & animo suo, & mente: atque quotidie eūdo, ipsam videbat. Id autem ex operis quadam obseruando cognouit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit, & capillos euellere. Hunc cū quidam vidisset sic plorantem, et causam audiisset, Ne sic, ait, ô tu, tristare: neque enim habens aurum habebas: lapidem igitur pro auro acceptum, reconde, & puta tibi aurum esse, eundem enim tibi vsus præstabit: nam, vt video, neque enim aurum erat utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi vsus adfuerit.

¶ Ansetes, & grues.

11

ANSERES, & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leues, statim euolauerunt, anseres verò ob onus corporum cū mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione vrbs, inopes facillè fugere, diuites autem seruire captos.

¶ Testudo, & aquila.

12

TESTUDO orabat aquilam, vt se volare doceret. Ea autē admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam vnguibus, & in altum sustulit: inde demisit: hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos quia in contentionibus prudentiores non audiuerint, se ipsos læsisse.

¶ Cerva.

13

CERVA altero obæcata oculo, in litore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alie-

rum

rum verò ad mare, vnde nihil suspicabatur. Præternatigantes autem quidam, & hoc coniectantes, ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd vnde timuerat, nihil passa foret: quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, vtilia fieri: quæ verò vtilia, noxia.

¶ Cerua, & leo. 14

CERVA venatores fugiens, in spelūcam ingressa est. In leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa est. Moriens autem dicebat: Hei mihi, homines fugiens, in ferarum immitissimum incidi.

Fabula significat, multos homines dum parua fugiunt pericula, in magna incurtere.

¶ Cerua & vitis. 15

CERVA venatores fugiens sub vite delituit. Cum præterissent autem parumper illi, cerua prorsus iam latere arbitrata, vitis folia pasce incæpit. Illis verò agitatatis, venatores conuersi, & quòd erat verum arbitrati, animal aliquod sub folijs occultari, sagittis consecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat: Iusta passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me seruarat.

Fab. signif. qui iniuria benefactores afficiūt, à Deo puniri.

¶ Asinus, & leo. 16

CVM asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. At asinus ratus propter se sugere, aggressus est statim leonem. Vt verò procul hunc persecutus est, quòd non amplius galli perueniebat vox, conuersus leo deuorauit. Hic verò moriens clamabat: Me miserum & dementem: ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irruui?

Fabula significat, plerosque homines inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

¶ Olitor, & canis.

17

OLITORIS canis in puteum decidit : olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis accessisse ut se inferius magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reuersus: Iusta, inquit, patior: nam cur vnquam sui interfectorem seruare studui?

Fabula in iniustos, & ingratos.

¶ Sus, & canis.

18

SUS & canis mutuo conuiciabantur. Et sus iurabat per Venerem, procul dubio dentibus discissurum canem. Canis verò ad hæc dissimulanter dixit: Bene per Venerem nobis iuras: significas enim ab ipsa vehementer te amari, que impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Et sus: Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentem aut alio quouis modo ladentem omnino auersatur: tu tamen male oles, & viua & mortua.

Fabula significat, prudentes oratores, que ab inimicis obijciuntur, artificiosè in laudem conuertere.

¶ Sus, & canis.

19

SUS & canis de fecunditate certabant. Dixit autem canis fecundam esse maximè pedestrium omnium. Et sus occurrens ad hæc inquit: Sed cum hæc dicis, scito & cacos tuos te catulos parere.

Fabula signif. non in celeritate res, sed in perfectiõc iudicari.

¶ Serpens, & cancer.

20

SERPENS vna cum cancro viuebat, inita cum eo societate. Itaque cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat.

bat. Cùm obseruasset igitur cancer ipsum dormientem,
 & pro viribus compressisset, occidit. At serpente post
 mortem extenso, ille ait: Sic oportebat ante hac rectum
 & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula signif. qui cū dolo amicos adeūt, ipsos offendipotius.

¶ Pastor, & lupus.

21

PASTOR nuper natū lupi catulū reperit, ac sustulit,
 vnaq; cū canibus nutrit. At cūm adoleuisset, si quan
 do lupus ouem rapuisset, cum canibus & ipse persequē
 batur. Cūm canes verò aliquando non possent assequi lu
 pum, atque ideo reuenterentur, ille sequebatur, vt cūm
 ipsum affecutus esset, particeps foret venationis vt lu
 pus: inde redibat. Sin autem lupus extrā non rapuisset
 ouem, ipse clām occidens, vna cum canibus comedeat:
 donec pastor cūm coniectasset, & intellexisset rem, de
 arbore ipsum suspendit, & occidit.

Fabula significat, naturam prauā bonos mores non nutrire.

¶ Leo, & lupus.

22

LEO cūm consensisset, agrotabat iacens in antro. Ac
 cesserant autem visitatura regem, prater vulpem, cate
 ra animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat a
 pud leonem vulpem, quasi nihil facientem suū omniū
 dominum, & propterea neque ad visitationem profe
 etam. Interim affuit & vulpes, & vltima audiuit lu
 pi verba: Leo igitur contra eam infremuit. Sed defen
 sionis tempore petito: Et quis, inquit, eorum, qui conue
 nerunt, tantūm profuit, quantum ego, qua in omnem
 partem circiui, & medicamentum pro te à medico
 quasiui, & didici? Cūm autem leo statim vt medica
 mentum diceret, imperasset, illa inquit: Si lupo vinē
 te excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo ia

ente vulpes ridens ait: Sic non oportet dominum ad maleuolentiam mouere, sed ad beneuolentiam.

Fabula significat, cum qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

¶ Mulier.

23

MULIER quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggrauatum enim ipsum ab ebrietate cum obseruasset, & mortui instar insensatum, in humeros eleuatum, in sepulcretum allatum deposuit, & abiit. Cum vero ipsum iam sobrium esse coniectata est, profecta ianuam pulsauit sepulcreti. Ille autem cum diceret: Quis est qui pulsat ianuam? vxor respondit: Mortuus cibaria ferens ego adsum. Et ille: Non mihi comesse, sed bibere o optime potius offer: tristem enim me reddis, cum cibi non potus meministi. Hac autem peccatus plāgendo: Hei mihi misera, inquit: nam neque astu profui: tu enim vir non solum non emendatus es, sed peior quoque teipso euasisti. in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nā & nolentem quandoque hominem consuetudo inuadit.

¶ Cycnus.

24

VIR diues anserem simul, & cycnum nutriebat, non ad eadem tamen, sed alterū cantus, alterum mensa gratia. Cum autem oportere anserem pati ea, quorum causa nutriebatur, nox erat; ac discernere tempus non permisit utrunque: cycnus autem pro anserē abductus, cantat cantum quendam mortis exordium: & cantus significat naturam, mortem vero effugit suauitate canendi.

Fabula significat, sapē musicen distare mortem.

¶ Acthiops.

25

ACTHIOPEM quidam emittit, talem ei colorem inesse

ra-

ratus negligentia eius, qui prius habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lacris tentauit mundare: & colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor parauit.

Fabula significat, manere naturas, ut à principio prouenerūt.

¶ Hirundo, & cornix. 26

HIRUNDO & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem cornix ei dixit: Sed tua pulchritudo uerno tempore floret, meum uerò corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat durationē corporis, decore meliorem esse.

¶ Butalis. 27

BUTALIS à fenestra quadā pendeat. Vespertilio autem profecta rogauit causam, quare die sileret, nocte caneret. Cū autem id ea non incassum hoc facere dixisset (nā die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens euasit) vespertilio ait: Sed non nunc te cauere oportet, cū nulla utilitas, sed ante quā capereris.

Fabula significat, in infortunijs inutilem esse poenitentiam.

¶ Cochleæ. 28

RUSTICI filius assabat cochleas. Cū autem audiret eas stridentes, ait: O pessime animates, domibus uestris incenss vos canitis?

Fabula significat, omne intempestiuè factum, vituperabile.

¶ Mulier, & ancilla. 29

MULIER uidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera ad gallorum cantus. His uerò assiduè defatigatus labore, visum est oportere domesticū occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipsis, hoc facto, ut in grauiora inciderent mala: nam, hera ignorans gallorum horam, tempore eas excitabat.

Fabula signif. plerisq; hominibus cōsilia esse malorū causas.

¶ Mulier venefica.

30

MV L I E R venefica diuinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseuerabat, & lucrum inde facere. Quidam igitur accusauerunt eam impietatis, et conuicerunt, & damnatam ducebant ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait: Tu qua deorum iras auertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula significat, multos magna promittētes, ne parua quidem facere posse.

¶ Agricola.

31

AG R I C O L A quidam sodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic autem Fortuna adstans inquit: Heus tu, cur terra mea munera attribuis, qua ego tibi dedi ditatura te? nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuū aurū eat, scio te nunc me Fortunam accusaturum.

Fabula significat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

¶ Viatores.

32

DV O quidam vnā iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter, qui non inuenit, admonebat ipsum ne diceret inueni, sed inuenimus. Paulò post autem cū aggredierentur ipsos, qui securim perdidderant, qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui vnā iter faciebat, dixit: Perijimus. Hic autem ait: perij dic: non perijmus: etenim & tunc, cum securim inuenisti, inueni dixisti, non, inuenimus.

Fabula significat, qui non fuerunt participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

¶ Ranæ duæ.

33

Dua

DVÆrana vicina sibi erant: pascebantur autem altera in profundo stagno, & procul à via: altera in via parum aquæ habens. Verùm, cùm qua in stagno, alteram admoneret, vt ad se migraret, vt tutiore cibo fruereetur, illa non paruit, dicens firmissima teneri huiusce loci consuetudine: quousque obtigit currum pratercuntem ipsam confringere.

Fabula significat, homines quoque praua aggrediētes citius mori, quàm mutantur in melius.

¶ Apiarius.

34

IN mellarium ingressus quidam domino absente, fauū abstulit. Hic autem reuersus, vt alueolos vidit inanes, stans quod in his erat perscrutabatur. Apes autem è pastu redeuntes, vt deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimeque tractabant. Hic autem ad eas: O pessima animantes, furatum vestros fauos illasum dimissistis, me verò satagentem vestri percutitis?

Fabula significat, sic homines quosdam ob ignorantiam inimicos uō cauere, amicos autem vt insidiatores repellere.

¶ Alcedo.

35

ALCEDO auis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes cauentem, in scopulis maritimis nidificare. Cæterùm aliquando paritura, pullos fecit. Egressa autem ea ad pabulum, accidit mare à vehementi concitatum vento, eleuari supra nidum: atque hoc submerso, pullos perdere: hac verò re uersa, re cognita, ait: Me miserā, quæ terrā vt insidiatricē cauens ad hoc confugi, quod mihi logè est insidius.

Fabula significat homines etiā quosdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

¶ Piscator.

36

PISCATOR in fluuio quodam piscabatur. Extensis autem

autem retibus, & fluxu comprehenso vtrunque, funi at-
ligato lapide, aquam verberabat, vt pisces fugientes in-
caute in retia incidere. Cum quidam vero ex ijs, qui
circa locum habitabant, id facere videret, increpabat,
quod fluuiū turbaret, & clarā aquam non sineret bi-
bere: et ijs respondit: Sed nisi sic fluuius perturbetur, me
oportebit esurientem mori.

Fabula significat, ciuitatum etiam rectores tunc maxime
perari, cum patrias in seditionem induxerint.

¶ Simius, & delphis.

37

MORIS cum esset nauigantibus Melitenses catulos, et
simios adducere in solamē nauigationis, quidā habebat.
secum & simium. Cum autem peruenissent ad Suniū
Attica promontorium, tempestatem vehementem fieri
contigit: nauis autem euersa, & omnibus natantibus, na-
tabat & simius. Delphis quispiā ipsū conspicatus, &
hominem esse ratus, digressus leuabat, ad terram perfe-
rens. Vt vero in Piræo fuit Atheniensium nauali rogauit
simium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic di-
ceret & claris hic esse parentibus: rogauit an & Piræū
sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait:
& valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis
tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.
-Fabula in viros, qui veritatē ignorātes, existimāt se decipere:

¶ Musca.

38

IN cella quadam melle effuso, musca aduolantes come-
debant: implicitis autem earum pedibus, euolare non po-
terant: cum vero suffocarentur, dicebant: Misera nos,
quia ob modicum cibum perimus.

Fabula significat, multis gulā multorum malorū esse causam.

¶ Mercurius & statuarius.

39

MERCURIUS scire volens, quanti apud homines
esset

esset, iuit in statuarij domum transformatus in hominē,
 & visa statua Iouis, rogabat, quanti quis ipsam emere
 posset. Hic autem cum dixisset, drachma, risit. Et quan-
 ti Iunonis? ait: Cum dixisset pluris: visa & sua ipsius
 statua, ac opinatus cum nuntius sit deorū, & lucrosus,
 maximā de se apud homines haberi rationem, rogauit
 de se. Statuarius verò ait: Si hasce emeris, & hanc ad-
 ditamentum do.

Fabula in virū gloriosum, qui nullius apud alios est pretij.

¶ Mercurius, & Tiresias

40

MERCVRIVS volens Tiresiæ vaticinium, an verū
 esset cognoscere, furatus ipsius boues ex rure venit ad i-
 psum in vrbe, similis factus homini, & ad ipsum diuer-
 tit. Boni autem amissione renunciata Tiresiæ, ille assum-
 pto Mercurio exiuit, auguriū aliquod de fure considera-
 turus. Et huic iubet dicere sibi quamnā auem viderit.
 Mercurius autē primū vidisse aquilā à sinistris ad dex-
 trā volātem, dixit. Hic non ad se id esse cū dixisset, se-
 cundò cornicem super arbore quadā sedentem vidit, &
 modò superiūs aspicientē, modò ad terrā declinatam, va-
 ti refert. Et i re cognita ait: Sed hac cornix iurat & cæ-
 lum, & terram, si tu velis, meas me recepturum boues.

Hoc sermone vti quispiam poterit aduersus virum furacem.

¶ Canes.

41

HABENS quidam duos canes, alterum venari do-
 cuit, alterum domum seruare. Caterū si quādo venat-
 icus caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps
 vnā cū eo erat cæna. Aegre ferente autē venatico, & il-
 li obijciente, quòd ipse quotidie laboraret, ille nihil fa-
 ciens suis nutriretur laboribus, respondens ipse ait:
 Non me, sed herum reprehende, qui non laborare me
 do-

docuit, sed labores alienos comesse.

Fabula significat, adolescentes qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educauerunt.

¶ Maritus, & vxor.

42

HABENS quidam vxorem, qua domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prae-textu ad suum patrem ipsam misit. Paucis verò post diebus ea reuersa, rogauit quomodo aduersus illos habuisset. Hac verò cum dixisset: Bubulci & pastores me suspectabant: ad eam ait: Sed ô vxor, si eos odisti, qui manè greges agunt, serò autem redeunt, quid spectare oportet in ijs, quibus cum tota conuersaris die?

Fabula significat, sic sæpe ex paruis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

¶ Hædus, & lupo.

43

HOEDVS derelictus à grege, persequente lupo, conuersus ad eum dixit: O lupo, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne iniucundè moriar, cane tibia primum, vt saltem. Lupo autem canente tibia, atque hædo saltante, canes cum audiissent, lupum persecuti sunt. Hic conuersus hædo inquit: Meritò hæc mihi sunt: oportebat enim me cocus cum sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea quibus natura apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

¶ Cancer, & vulpes.

44

CANCER è mari cum ascendisset, in loco quodam pascabatur. Vulpes esuriens vt vidit, accessit, ac eum rapuit. Ille deuorandus ait: Sed ego condigna patior, qui marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines, etiam qui proprijs derelictis exercitijs, ea quæ nihil conueniunt, aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

¶ Citharædus.

45

CITHAROEDVS rudis in domo calce incrustata familiariter, ut solebat, canens, & contra resonante in se voce, existimabat valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & in theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum male admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abigerunt.

Fabula significat sic ex rhetoribus quosdam, qui in scholis putant esse aliquid, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretij esse.

¶ Fures.

46

FVRES in domum quandam ingressi, nihil inveniunt nisi gallum, atque hoc capto, abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, ut se dimitterent, dicens vilem esse hominibus noctu eos ad opera excitando. Hi verò dixerunt: Sed propter hoc tantò magis occidimus: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maxime pravis esse aduersa, quæ bonis sunt beneficio.

¶ Cornix, & coruus.

47

CORNIX coruo inuidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idq, crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, inuit super arborem quandam, stansque valde crocitavit. Illis verò ad vocem conuersis & admiratis, re cognita, quidam inquit: Abeamus heus nos, cornix enim est, quæ crocitavit, & tugurium non habet.

Fabula significat, eodem modo & homines præstantioribus certantes, præterquam quòd non ad æqua perueniunt, risu quoque dignos esse.

¶ Cornix, & canis.

48

CORNIX Minervæ sacrificans canem inuitavit ad epulas. Ille verò ad eam dixit: Quid frustra sacrificia absu-

absumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiarium quoque tibi augurys fidem sustulerit. Cui cornix: Ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat plerosque ob lucrum non mereri inimicos beneficijs prosequi.

¶ Coruus, & serpens.

49

CORVVS cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc deuoladorapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsum, coruus moriturus dixit: Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam perco.

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inuentionem de salute periclitatur.

¶ Monedula, & columba.

50

MONEDVLA in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbauit sese, sicutque, ut & ipsa eodem cibo impertiretur. Hæc verò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita vocem emisisset, tunc eius cognita natura, expulerunt percussio: eaq; priuata eo cibo, redijt ad monedulas rursum: & ille ob colorem, cum ipsam non nossent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens, neutro potiretur.

Fabula significat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes auaritiam præterquam quod nihil iuuat, auferre tæpe & quæ adsunt bona.

¶ Monedula.

51

MONEDVLAM cum quis cepisset, & pedem alligasset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto verò ramis, vinculo euolare haud valens, cum moritura esset secum loquebatur: Me miseram, quæ apud homines non ferendo ser-

do ser-

seruitutem, incautè meam vitam priuauit.

Fabula significat, nonnunquam quosdam, dum se à mediocribus student periculis liberare, in maiora incidere.

¶ Mercurius.

52

I V P I T E R Mercurio iussit, ut artificibus omnibus mendacij medicamentum misceret: hic eo trito, & ad mensuram facto, ex aquo singulis miscet. Cùm verò solo relicto sutore, multum superesset medicamento, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

¶ Iupiter.

53

I V P I T E R formatis hominibus, omneis illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens vndenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum iussit. Hic verò primùm indignè ferens contradicebat: vehementius verò eo instante ait: sed ego sanè his ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quam primùm. Ex hoc sanè euenit, omnia scorta inuerecunda esse.

Fabula significat, captos amore inuerecundos esse.

¶ Iupiter.

54

I V P I T E R nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: sola verò testudine tardè profecta, admirans causam tarditatis, rogauit eam, quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cùm hæc dixisset: domus chara, domus optima: iratus ipsi, dānauit ut domū baiulās circūferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere parçè potius apud se viuere, quam apud alios lautè.

¶ Lupus, & ouis.

55

L V P V S à canibus morsus, & malè affectus, abiectus iacebat. Cibi verò indigens, visa oue, rogabat ut potum

C

ex

ex præterfluente flumine sibi auferret: Si enim tu m...
 inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inueniam.
 Illa re cognita ait: Sed si ego potum do tibi, tu & cibo
 me uteris.

Fabula in virum maleficū, per simulationem insidiantem.

¶ Lepores. 56

LEPORES olim belligerantes cū aquilis inuocarunt in
 auxiliū vulpes. Hæ autē dixerūt: Vobis auxiliaremur,
 nisi sciremus qui vos estis, & cum quibus præliamini.

Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam
 salutem contemnere.

¶ Formica. 57

QVÆ nunc formica, homo olim fuit, hic agricultura
 assidue incubens, non erat proprijs laboribus contentus,
 sed et vicinorum fructus surripiebat. Iupiter autem in-
 dignatus huius auaritia, transmouit eum in hoc ani-
 mal, que formica appellatur. Verū cū mutasset formā,
 non & affectum mutauit: nam vsque nunc arua circū-
 eundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula significat natura prauos, etsi maximè speciem tran-
 mutauerint, mores non mutare.

¶ Vespertilio, & mustela. 58

VESPERTILIO in terrā cū cecidisset, à mustela ca-
 pta est: & cū occidenda foret, pro salute rogabat. Hac
 verò dicente non posse ipsam dimittere, quòd natura vo-
 lucris omnibus inimica foret: ait non auem, sed murē
 esse: & sic dimissa est. Postremò autem cū iterū ceci-
 disse, & ab alia capta mustela, ne voraretur orabat.
 Hac autem dicente, cūctis inimicam esse muribus: hæc
 nō mus, sed vespertilio sum dicebat: et rursus dimissa est:
 atq; ita euenit bis mutato nomine, salutē cōsecutā fuisse.

Fabula significat, neque nos in eisdem semper esse oportere,

Considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerunque pericula effugere.

¶ Viatores.

59

VIATORES secundū littus quoddam iter facientes, iuerūt in speculā quandā, & illic conspicati sarmenta procul natantia, nauim esse magnā existimarūt, : quā obrem expectarunt, tanquam appulsura ea esset. Cū verò à vento lata sarmenta propius forent, nō nauim amplius, sed scapham videre videbantur. Aduectis autem illis, cū sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt : *Ve nos igitur frustra, quod nihil est, expectabamus?*

Fabula significat, nonnullos homines, qui ex improuiso terribiles esse videntur, cū periculum feceris, nullius esse pretij inueniri.

¶ Asinus syluestris.

60

ASINVS syluestris asino viso domestico in loco quodā aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde verò cū vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait : *Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.*

Fabula significat, non esse amulanda lucra, in quibus insunt pericula, & miseria.

¶ Asini.

61

ASINI olim propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Iouem, solutionum laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens, id nō fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluuium fecerint. Ac illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc vsque, vbi aliorum vrinam viderint asinorum, illic & ipsi circumstando mingunt.

Fabula significat, vnicuique quod fatale est, incurabile esse.

¶ Asinus, & vulpes.

62

ASINVS inductus pelle leonis vagabatur, reliqua brutata perterrendo. Caterum visa vulpe, tentavit & hanc periterrefacere. Hac autē (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait: Compertum habeto quod & ego tēmissēm, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos inductos, qui ijs, qui extrā sunt, aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

¶ Asinus, & ranæ.

63

ASINVS ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem, ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur, ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude auditis suspirijs: Heus tu, dixerunt, & quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos fuisses, cum quia paululū cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quispiā poterit in virū segnem, qui ob minimos quosq; labores tristatur, cū ipse maiorib⁹ facile resistat.

¶ Asinus, & coruus.

64

ASINVS ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Coruo autē insidente sibi, & vlcus percutiendo, asinus rudebat, ac saltabat: sed agasone procul stāte, ac ridente, lupus prateriens, ipsū vidit, & dixit: Miseri nos, quos si tantū viderit persequitur, huic autem & arridet.

Fab. significat, maleficos homines, si tantū appareāt, dignosci.

¶ Asinus, & vulpes.

65

ASINVS & vulpes inita inter se societate, exiiverunt ad venationem: Leo verò cū occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem, tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa ad ducto asino in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primam vulpem comprehendit:

ait: deinde sic ad asinum versus est.

Fabula significat, eos, qui socijs insidiantur, sepe & seiplos nescios perdere.

¶ Gallina, & hirundo. 66

GALLINA serpentis ovis inuētis diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cū eam vidisset, ait: O demens, quid hac nutris? quæ cū excreuerint, à te prima iniuriam auspicabuntur.

Fabula significat, implacabilem esse prauitatem, licet afficiatur maximis beneficijs.

¶ Camelus. 67

CVM primum visa est camelus, homines perterriti, et magnitudinem admirati fugiebant. Vbi verò procedente tempore cognouerunt ipsius mansuetudinem, consistunt eò vsque, vt ad eam accederent. At intellecto paulò post beluæ non inesse bilem, eò contemptius iere, vt et frana ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Fabula signif. terribiles res consuetudine contēptibiles fieri.

¶ Serpens. 68

SERPENS à multis hominibus pessundatus, Iouem postulauit. Iupiter autem ad eum dixit: Si qui prior conculcauit, pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius inuadentibus resistunt, alijs formidolosos fieri.

¶ Columba. 69

COLUMBA siti corruptæ, vt vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, vsquæ adeo vt penis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodā occurrentium caperetur.

Fabula significat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsultò res aggredientes, iniicere sese in perniciem.

¶ Columba, & cornix.

70

COLUMBA in columbario quodam nutrita, fecunditate superbiebat. Cornix verò ea audita ait: Hæc tu, desine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mæroris accumulās.

Fabula significat, ex famulis quoque, eos esse infelicissimos, qui in seruitute multos filios faciunt.

¶ Diues.

71

DIVES duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cū verò altera filia dixisset: *Ut nos miseræ, ipse, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæc verò nõ necessaria sic vehementer plangūt.* mater ait: *Ne mirare filia, si hæc ita lamentatur, nã nūmori gratia id agūt.*

Fabula significat, nonnullos homines ob auaritiã non veteri alienis calamitatibus quæstum facere.

¶ Pastor.

72

PASTOR actis in quercetum quoddam omnibus, strata sub quercu veste, ascendit, & fructum decutiebat. Omnes verò inter edendū glandes, nesciæ & vestes vnã deuorarunt. At cū pastor descendisset, vti quod erat actū, vidit: *O pessima, ait, animalia, vos cateris vellera ac vestes præbetis, à me verò, qui vos nutrio, et vestes surripitis.*

Fabula significat, plerosq; homines ob dementiã eos qui nihil attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

¶ Bubulcus.

73

BVBVL CVS armētum taurorum pascens, amissi vitulum, lustrando omnem solitudinem, indagando morã traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus est Iouem, se furem qui vitulum cepit, ostenderit, hædum in sacrificium oblaturū. Caterum proficiscens in quercetū quoddam, inuenit à leone deuorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, eleuatis manibus suis in cælum, ait:

O do-

Ō domine Iupiter, promiseram tibi hæc dum me daturū esse, si furem inuenirem: nūc taurum tibi recipio sacrificaturum, si huius manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiserint, precantur vt inueniant, cū inuenerint, quarunt effugere.

¶ **Aquila.** 74

SUPER petra aquila sedebat leporem captura: hanc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quam cū vidisset: Et hoc mihi altera mæstitia, quod proprijs pennis intercam.

Fabula significat, durū esse, cūm quis à suis periculis patiatur.

¶ **Vermis, & vulpes.** 75

QUI sub cæno celabatur Vermis, super terrā egressus dicebat omnibus animalibus: Medicus sum medicaminū doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, te ipsum claudū non curas?

Fabula significat, nisi præstō experientia fuerit, omne verbum inane esse.

¶ **Gallina auripara.** 76

GALLINAM quis habens oua aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam alijs Gallinis similem reperit. Hic multum sperans inuenire diuitiarum, et exiguus illis priuatus est.

Fabula significat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplēbilitatem.

¶ **Lupus, & vetula.** 77

LUPUS esuriens circuibat querendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audiuit lugentem puerulū, ei que dicentem anum: Desine plorare: sin minus, hæc hora tradam te lupo. Ratus igitur lupus seriō loqui anicullam, expectabat ad multā horā. Sed cū aduenisset vespera,

ra, audit rursus anū blādiēte puerulo, ac dicentē: si ve-
nerit lupus huc, interficiemus eū fili. His auditis lupus
cūdo dicebat: In hoc tugurio aliud dicūt, aliud faciunt.

Fabula in homines, quorum facta verbis non respondent.

¶ De culice, & leone. 78

C V L E X ad leonem accedens, ait: Neque timeo te, neq;
fortior me es: minus mihi adesse viriū ideo existimas,
quòd laceres vnguibus, & dentibus mordeas? hoc &
fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè sum te
fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba
cecinisset, culcx inhasit mordēs circa nares ipsius laucis
genas: leo autem proprijs vnguibus dilaniavit se ipsum,
donec indigratus est. Culcx autem victo leone cūm so-
nuisset tuba, & epiniciū cecinisset, enolavit. Araneæ
verò vinculo implicitus cūm deuoraretur, lamentaba-
tur quòd cum maximis pugnans, à vili animali aranea
occideretur.

Fabula in eos, qui prosternunt magnos, & à paruis pro-
sternuntur.

G V L I E L M V S C A N O N I C V S,

D. AVR. AVGVSTINI FLORENTIO

suo, illustri Baroni Iselsteino, s. d.

F A B V L A S Aesopi cūm ex oratione ligata in
solutam vertissem, tibi florentissime Florenti
dicare placuit: quàm enim sis amans literarum,
ex meo Antonio viro literatissimo facile intelli-
go. Nam cū tu quidē quod eruditū scires, acci-
uisti, & is tui amantissimus est, cūm ob alia quæ-
dam, tum ob amorem tuum erga literatos. Neq;
illud præterire debeo, me quoque à te vehemen-
ter amari, & te commendante magistro Antonio
succen-

succensum desiderio nostri. Apprimè sanè de-
 re solet, qui genere sit illustris, eum esse amicum
 & familiarem literarum, qua, vt cætera commo-
 da earum sileam, vel solæ aded faciunt immorta-
 lem. Erit autem harum fabularum lectio tibi (vt
 opinor) vtilis, quippe vbi multa ad bene viuen-
 dum apposita inuenies, grata certè earum lectio,
 & iucunda nō esse non potest. Hactenus autè eas
 illis, qui alias complures scripserint, fuisse negle-
 ctui, satis miror: nec equidem tamen scripturus
 fuisset, ni & Titus Liuius harum in historia me-
 minisset, & Flaccum nostrum in epistola vsum vi-
 derem, & Quintilianum Institutionum libris v-
 tendum suadere cernerem. Sed satis iam exordij.
 Illud te admonitum velim, ne sis inscius, ani-
 mantes, quæ iam mutæ sunt, olim fuisse loqua-
 ces. Vale, & me, vt facis, ama.

¶ De Gallo gallineo.

GALLVS gallinacens dum verrit stercorarium, of-
 fendit gemmā: Quid, inquiens, rem sic nitidā re-
 perio? Si gemarius reperisset, nihil esset eo latius, vt qui
 pretiū sciret. Mihi quidē nulli est vsui, nec magni esti-
 mo: imo equidē omnibus gemmis granū hordei malum.

Per gemmam artem sapientiamque intellige: per gallum ho-
 minem stolidum & voluptuarium. Nec stolidi artes liberales
 amant, cum vsum earum nesciant: nec voluptuarium, quippe cui
 vna placeat voluptas.

¶ De lupo, & agno.

LV P V S ad caput fontis bibens, videt agnum procul
 infrā bibentem. Accurrit: agnū increpitat, quod tur-
 barit fontem. Trepidare agnus, supplicare, vt parcat in-
 nocenti: se quādo longè infrā biberit, potum lupi nec po-
 tuisse

tuisse quidem turbare, nedum voluisse. Lupus contra intonat: Nihil agis sacrilege, semper obes. Pater, mater, omne tuum inuisum genus sedulo mihi aduersatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

Vetus dictum est, vt canem cadas, facile inueniri baculum. Potens si libet nocere, facile capit nocendi causam: satis peccauit, qui resistere non potuit.

¶ De mure, & rana.

3

BELLVM gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps: mus callidus sub herbis latitans, ex insidijs ranam adoritur: rana viribus melior, pectore, & insultu valens, aperto Marte hostem lacepsit. Hasta vtrique erat iuncea. Quo certamine procul viso, milius adproperat: dumque præ studio pugna neuter sibi cauet, vtrumque bellatorem milius rapit, & laniat.

Idem euenire solet factiosis ciuibus, qui accēsi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerunque etiam vitam in periculo ponunt.

¶ De cane, & umbra.

4

CANIS tranans flumiū, rictu vehebat carnem. Splendente sole, ita vt fit, vmbra carnis lucebat in aquis. Quis ille visam auide captans, quod in faucibus erat, perdidit. Itaque tum rei, tū spei iactura percussus, primū stupuit, deinde animū recipiēs, sic elatrauit: Miser, deerat cupiditati tuæ modus: satis superque erat, ni desipuisses. Iam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudentiæ: vt & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astudē certē Terentianus ille Sannio: Ego, inquit, spē pretio nō emo.

¶ De leone, & quibusdam alijs.

5

CVM oue ac quibusdam alijs pepigerat leo venationē fore communem: itur venatū: capitur ceruus: partiuntur.

tur. Singulas singulis partes tollere, vt conuenerat incipientibus, leo rugijt: Vna, inquit, pars mea est, quia sum dignissimus: Altera itidem mea est, quia viribus prestantissimus. Porrò quia in capiendo ceruo plus sudauerim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni concefferitis, actũ est de amicitia. Socy hoc audito, descendunt vacui, & taciti, non ausi mutire contra leonem.

Rara semper fuit fides, apud hoc seculum rarior est, apud potentes, & est, & fuit semper rarissima. Quocirca satius est vt viuas cum pari. Qui enim cum potentiore viuit, necesse habet saepe de suo iure concedere: cum aequali æquale tibi ius erit.

¶ De lupo, & grue.

6

L V P O voranti ouem, fortè ossa hasere in gula. Ambit, orat opẽ, opitulatur nemo. Omnes dicunt eũ tulisse eũ pretiũ voracitatis. Tandem blanditijs multis, pluribusq; promissis gruẽ inducit, vt collo longissimo in gula inserto, os infixũ eximeret. Petenti autem premiũ illudit: inepta, inquit, abi: non sat habes quòd viuis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

Tritum est, perire quod facis ingrato.

¶ De rustico, & colubro.

7

R V S T I C V S repertum in niue colubrum frigore propè enectum, domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igni vim, virusque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correpta sũde, verbis, verberibusque cum eo iniuriam exposulat. Num hanc referat gratiam? num vitã erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?

Fit interdum, vt obsint tibi, quibus tu profueris, & malè de te mereantur ij, de quibus tu bene sis meritis.

¶ De apro, & asino.

8

D V M iners asinus irrideret aprum, ille indignas frenabat.

debat. Malum quidem ignauissime fueras meritis, sed etiam si tu pœna fueras dignus, tamẽ ego indignus, qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impune tibi licet, tutus enim es ob inertiam.

Demus operam, ut cum indigna nobis audimus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim & perditæ plerumque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat, magni pœdūt haberi se dignos vltiõe. Imitemur equos, & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos, cum contemptu prætereunt.

¶ De mure urbano, & mure rustico 9

LIBITVM est urbano muri deambulare rus. Vidit hunc nris rusticus, inuitat, apparatus, itur canatum.

Depropit rusticus quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tãti hospitii expleat lauitiam. Urbanus tamen frontem corrugans, ruris dānat inopiã, Urbis subinde laudat copiã. Remeans ducit secū in urbẽ rusticū, ut quæ verbis iactitarat, re comprobaret. Ineūt conuiuū, quod Urbanus splendide compararat. Inter epulandū auditur in sera murmur clavis: trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus & insuetus, & loci ignarus agrẽ se tueri. Discedẽte famulo redit Urbanus ad mensam, vocat rusticum: ille vix tandem metu deposito prorepat. Inuitantem ad pocula urbanū percunctatur, nū hoc periculum crebrum sit: Respōdit ille quotidianū esse, oportere contemni. Tum rusticus: Quotidianum? inquit: Mehercle ista dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate istam copiam.

Diuitiæ præ se ferunt quidem voluptatem, sed si introspicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui cū inimicis suis quàm maximè nocere vellet, diuites eos faciebat, dictitans ita se eos vlcisci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem farcinam curarum.

¶ De aquila, & cornicula.

10

AQVILA nacta cochleam, non vi aut arte quiuit e-
ruere piscem. Accedens cornicula dat cōsiliū. Suadet
subuolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare, sic
enim fore vt concha frangatur. Humi manet cornicula,
vt præstoletur casum, præcipitat aquila, frangitur testa,
subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

Noli quibusuis habere fidem: & consiliū, quod ab alijs ac-
ceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultori-
bus, sed sibi consulunt.

¶ De coruo, & vulpecula.

11

PRAEDAM nactus strepitat in ramis coruus. Videt
vulpecula gestientem, accurrit: Coruum, inquit, pluri-
ma salute imperiit vulpes. Sæpenumero audieram famã
esse mendacem, iam re ipsa experior. Nam vt hac fortè
iam prætereo, suspiciens te in arbore, aduolo culpans fa-
mam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, et video
candidiorem niue. Meo sanè iudicio cygnos vincis, & he-
dera formosior alba es. Quòd si vt plumis, ita & voce
excellis, omnium animū equidè te dixerim reginã. Hac as-
sentatiuicula illectus coruus, ad canendū apparat, appa-
ranti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecu-
la cachinnū tollit. Tum demū miserum coruum pudet,
pigetque sui: & iactura rei mista pudore dolet.

Nonnulli sic auidi laudis sunt, vt cum suo probro & damno
ament assentatorem. Eiusmodi homunnciones præda sunt pa-
rasitis. Quòd si vitaueris iactantiam, facilè assentatorum pesti-
ferum genus vitaueris. Si tu voles esse Thraso, nusquam decrit
Gnatho.

¶ De leone senectute confecto

12

LEO qui in iuuentute complures sua ferocitate fecerat
inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddunt talionem
bestia. Dente aper, cornu petit taurus. In primis asel-
lus,

lus, vetus ignavia nomen cupiens abolere, verbis & cal-
cibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo: Hi quibus
olim nocui, iam vicissim nocent, & meritò. Sed hi qui-
bus aliquando profui, iam vicissim non profunt, imò etiã
immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimi-
cos, stultior qui falsis amicis confisus fuerim.

In secundis rebus nō effēraris, non sis ferox. Nam si vultum
mutarit fortuna, vlciscētur quos lāsisti. Et inter amicos sic ha-
beas discrimen. Sunt enim quidam amici non tui, sed mensæ
tuæ, sed fortunæ tuæ. Quæ quidem fortuna simul ac mutata e-
rit, & illi mutabuntur. Et bene tecum actum erit, si non ini-
mici fuerint. Meritò queritur Ouidius.

En ego non paucis quondam munitus amicis,

Dum statet velis aura secunda meis:

Vt verò nimboſo tumuerunt æquora vento,

In medijs lacera puppe relinquoꝝ aquis.

¶ De cane, & asino.

13

Dv m blandiretur canis hero, & familia herus, & fa-
milia canem demulcet: asellus id videns, alius gemit,
cœpit eum pigere suæ sortis, iniquè putat comparatum ca-
nem gratum esse cunctis, pasci que de mensa herili, idq;
ocio ludo que consequi: sese contra portare clitellas, cædi
flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odio-
sum. si hac fiant blanditijs, eã artem, quæ tam utilis sit,
statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domũ
hero, rem tentaturus, procurrit obuiam, subsilit, pulsat
vngulis: exclamante hero, accurrere serui, & ineptus
asellus, qui se vrbānum credidit, fuste vapulat.

Non omnia possumus omnes (vt ait Vergil. in Bucolicis) nec
omnes omnia decent: id quisque velit, id tēet, quod possit. Nō
simus id quod Græcè significantius dicitur; *ὄνορ λύραο*, id est,
asinus lyrarum, vel lyrae. Sic autem Boëtius: Asinus ad lyram po-
situs. Repugnante natura irritus est labor. Tu nihil inuita fa-
cies dicesue Minerua, teste Horatio.

¶ De leone, & mure.

14

Lco

LE O astu cursuque defessus, sub umbra fronde super viridi quiescebat. Murium autem grege tergum eius percurrente, experrectus vnum è multis comprehendit. Supplicat captiuus, indignum se esse cui leo irascatur, clamitat: reputans ille in nece tantilla bestiolæ nihil esse laudis, captiuum dimittit. Nec verò ita multò post, leo fortè dum per saltum currit, incidit in plagas, rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorū querit nodos, quasitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit.

Hæc fabella suadet potentibus clementiam. Etenim vt sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, & si potest, timebit vel vlli hominum nocere. Qui autem non timet nocere alteri, valde desipit. Quid ita? Quia etsi iam potentia fretus neminem metuis, forsàn olim erit vt metuas. Cōstat enim euenisse claris, magnisque regibus, vt vilium homuntionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.

¶ De miluo ægroto.

15

LE C T O decumbebat miluus. iam ferè moriens matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, nil opis illi sperandum à dijs, quorum sacra, & aras suis rapinis toties violasset.

Decet venerari superos. Illi enim pios iuuant, impios auerfantur: in felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, vt in aduersis rebus præfentes sint vocati.

¶ De hirundine, & alijs auiculis.

16

CV M primum captum est seri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementem, dicitur sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam vatem hirundinem vocant. Surgente iam lino & virescente, rursus monet euellere satas. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari

lari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem auar-
rent, hirundo animum cætu relicto, hominis sibi conciliat
amicitiam. Init cum eo fœdus, cohabitatur, cantu demul-
cet, Cæteris auibus è lino sunt retia & laquei.

Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectè consulentè au-
diunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tum demùm sapere
incipiunt, & suam damnare secordiam. Tum sat superq; con-
siliij est: Hoc, inquit, & illud factum oportuit. Sed prestat
esse Prometheus, quàm Epimetheus. Fuere hi fratres, no-
mina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rē,
quod declarat interpretatio nominum.

¶ De ranis, & earum rege. 17

GENS ranarum, cum esset libera, Ioui supplicabat da-
ri regem. Ridere Iupiter vota ranarum: ille tamen iterū
atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Deicit
ille trabem, ea moles ingenti fragore quassat flumiū: ter-
rite silent ranæ: regem venerantur. Accedunt pede-
tentim propius, tandem abiecto metu, insultant & de-
sultant: iners rex lusui est, & contemptui. Lacesunt
rursum Iouem, orant regem dari qui strenuus sit. Dat
Iupiter ciconiam. Is præstrenuè perambulans paludem,
quicquid ranarum obuim fit, vorat. De huius igitur
seuitia ranæ frustra questæ sunt. Iupiter non audit: nam
& hodie adhuc queruntur. Vesper enim ciconia cubi-
tum exiit, & antris egressæ, rauco ululatu murmurāt,
sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, ut quæ regem ele-
mentem sint deprecata, iam ferant inclementem.

Perinde atque ranis euenire solet plebi, quæ si regem pauld
mansuetiorem habet, ignauum, inertem esse causatur, optat a-
liquando coningere sibi virum. Contrà si quando nacta est re-
gem strenuum, huius seuitiam damnat, prioris laudat clemen-
tiam, siue quoddam semper præsentium nos poenitet, siue quoddam ve-
rum est verbum: Noua veteribus non esse potiora.

¶ De columbis, & earum rege Accipitre. 18

Est in uirga gaudiana

C O L V M B A E olim bellum gesserunt cum miluo, quem
 ut expugnarent, delegerunt regem accipitrem. Ille rex
 factus, hostem agit non regem. Non segnius ac miluus ra-
 pit ac laniat. Pœnitent columbas incepti, satius fuisse pu-
 tantes, pati bella milui, quam tyrannidem accipitris.

Neminem suae sortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco)
 ab omni parte beatum. Equidem meam sortem, modò tolerabi-
 lis sit, mutari non optem. Multi noua sorte quaesita, veterè rur-
 sus optarunt. Ita plerique ingenio sumus omnes, ut nosmet no-
 stri pœniteat.

¶ De fure, & cane.

19

F. V R I aliquando panem (ut sileat) porrigenti, respon-
 dit canis: Insidias tuas noui, panem das quò desinam
 latrare: sed ego tuum munus odi. quippe si ego tulero pa-
 nem, tu ex his tectis cuncta asportabis.

Caue parui commodi causa, amittas magnum: caue cuius
 homini fidem habeas, Sunt enim qui dolo non tantum beni-
 gnè dicunt, sed & benignè faciunt.

¶ De lupo, & sucula.

20

P A R T V R I E B A T sucula; pollicetur lupo se custo-
 dem fore factus. Respondit puerpera, lupi obsequio se non
 egere: si velit pius haberi, si velit gratum facere, lon-
 guis abeat. Lupi enim officium, costare non presentia, sed
 absentia.

Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pol-
 licentur, non tui amore, sed sui, suum querentes comòdum, non tuum.

¶ De partu montium.

21

O L I M rumor erat parturire montes, homines accur-
 runt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pauore
 expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus, tum
 omnes risu emori.

Hanc fabellam tangit Horatius: Parturiunt montes, inquit,
 nascetur ridiculus mus: notat autem iactantiam. Iactabundi
 enim cum magna profitentur, & ostentant, vix parua faciunt.

Quapropter Thraſones illi iure ſunt materia ioci & ſcomia-
tum. Vetat item hæc fabella inanes timores. Plerunque enim
gravior periculo eſt periculi metus, imò ridiculum eſt, quod
metuimus.

¶ De cane vetulo, qui ab hero contemnitur. 22

CANEM Venaticum, qui iam ſenuerat, inſtigat he-
rus, fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, nō properat. Pre-
henderat feram, fera edentulo elabitur. Increpitat he-
rus verberare & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi iure
ignoſci, iam ſenuiſſe, at iuuenem fuiſſe ſtrenuū. Sed vt
video, inquit, nihil placet ſine fructu. Iuuenem amaſti,
ſenem odiſti. Amaſti pradabundū, odiſti tardū eden-
tulū. Sed ſi gratus eſſes, quē olim iuuenem frugis cauſa
dilexiſti, ſenem fructuoſa iuuentutis gratia diligeres.

Rectè canis: Nam teſte Naſone.

Nil, niſi quod prodeſt, carum eſt: en detrahe menti.

Spem fructus auidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla eſt memoria: futuri autem gratia nō
magna, præſentis commodi ſumma.

Turpe quidem dictu, ſed ſi modo vera fatemur,

Vulgus amicitias vtilitate probat.

¶ De leporibus inaniter timentibus. 23

SYLVA inſolita mugiente turbine, trepidi lepores ra-
pidè occipiunt fugere. Fugientes, cum obſiſteret palus,
ſtetere anxij vtrinque comprehenſi periculis. Quorū ma-
ioris eſſet incitamentū timoris, vident in palude mergi
ranas. Tū ex leporibus vnus prudentior cæteris, ac diſer-
tior: Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus eſt.
Corporū quidē agilitas nobis eſt, ſed animus deeſt. Hoc
periculum turbine non fugiendū, ſed eſt contemnendū.

Omni in re opus eſt animo. Iacet virtus ſine cōfidentia. Con-
fidentia enim dux & regina virtutis eſt.

¶ De hædo, & lupo. 24

CAPRA cum eſſet paſtum itura, hædum domi conclu-
dit,

dit, monens aperire nemini, dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores, voce caprizat, iubens recludi. Hædus dolos præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprizat, tamen eundem per rimulas lupum video.

Obedire parenti filios, ipsis est vile, & iuuenem seni decet auscultari.

¶ De ceruo, & oue. 25

CERVVS coram lupo ouem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidem erat inscia, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam: dicitur solutioni dies. Dies adest, monet ceruus ouem. Illa it inficiat. Quod enim promiserit, excusat factum in metu, et præsentia lupi. Votum extortum non esse seruandum.

Sententia iuris est, Vim vi repellere licet. Ex hac fabella noua quædam nascitur: Fraudem fraude repellere licet.

¶ De rustico, & angui. 26

RUSTICVS quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando bestiam petit securi. Euadit illa non sine vulnere. Postea rusticus deueniens ad paupertatem, ratus est id infortunij propter anguis iniuriam sibi accidere: igitur supplicat angui, ut redeat. Ille ait ignoscere se, sed redire nolle. Neque enim fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis, liuorem vulneris desisse, superesse tamen memoriam.

Ei qui semel fidem soluit, iterum habere fidem vix est tutum: iniuriam quidem donare, id sanè misericordiæ est: cauere autè sibi, & decet, & prudentiæ est.

¶ De vulpecula, & ciconia. 27

VULPECULA vocat ciconiam ad cænam. Obsonium in mensam effundit: quod cum liquidum esset, ciconia frustrarostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa a-

uis, pigetq; pudetq; iniuria. Post plusculum dierum redit,
inuitat vulpeculam. Vitreum vasustum erat plenum belli
obsonij. Quod quidem vas quum esset arcti gutturis, vul-
pecule obsonium licuit videre, & esurire, gustare non
licuit. Ciconia rostro facile exhaust.

Risus risum, iocus iocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

¶ De lupo, & capite picto. 28

LUPUS in officina sculptoris caput humanum reperit
versat, miratur, sentiens id, quod erat, nihil habere sen-
sus: O pulchrum, inquit, caput: est in te artis multum,
sed sensus nihil.

Externa pulchritudo, si adsit, grata: sin alterutra carendum est,
prestat externa quam interna carcas. Illa enim sine hac interdum
incurrit odium, ut stolidus est sit odiosior, quod formosior.

¶ De graculo. 29

GRACULUS ornavit se plumis pavonis. Deinde pul-
chellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pa-
vionum genus. Illa tandem intellecta fraude, stolidam
anem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt. Hora-
tius hanc fabellam primo epistolarum libro narrat de
cornicula. At eam olim adornatam, collectis, quae au-
ibus exciderant, plumis: post, ubi unaquaque avium suam
plumam decerpserit, ridiculam fuisse.

Ne si forte suas repetitum venerit olim

Grex avium plumas, moueat cornicularisum,

Furtivis nudata coloribus.

Notat hac figura eos, qui se gerunt æquo sublimius, qui cum
his viuunt, qui & ditiores sunt, & magis nobiles. Quare saepe
inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probe Iuuenalis monet: E caelo
descendit, ὡς ἐστὶν ὁ οὐρανός, hoc est, Nosce te ipsum.

¶ De musca, & formica. 30

MUSCA altercabatur cum formica, se nobilem, illam
ignobilem: se volitare, illam repere: se versari in tectis
regum

regum, illam caeteris latere, segetem rodere, aquam bibere, se splendide epulari iactabat, & hæc tamen ocio nasci. E regione formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam vagam esse, se stabilem: sapere formica grana & fluentia, quod musca pastilli et vina. Atque hæc se non segni otio, at strenua opera nasci. Porro formicam latam esse, & suram, eharum omnibus, exemplar denique laboris: Muscam anxiam cum periculo esse, cunctis infestam, cunctis inuisam, exemplar denique segnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere: muscam in diem viuere, hyeme aut esurituram, aut certè morituram.

Qui pergit quæ vult dicere, quæ non vult audire. Musca si bene dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

¶ De rana, & boue

31

RANA cupida equandi bouem, se distentabat. Filius hortabatur matrem cæpto desistere. Nihil enim esse ranam ad bouem. Illa secundum intumuit, clamat natus: Crepes licet mater, bouem nunquam vinces. Tertium autem quum intumuisset, crepuit.

Cuique sua dos est. Hic forma, ille viribus, hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquemque suo decet esse contentum. Vallet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat, ne inuideat superiori, quod miserum est (nec quod stultitiæ est) certare optet.

¶ De equo, & leone.

32

VENIT ad equum comedendū leo. Carens autem præsenecta viribus, meditari cæpit artem, medicum se profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sententia medicus edis-

eat. Paret leo. At equus quanta potuit vi, calcem leonæ impingit; & se continuo conijcit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens (ictu enim propè exanimatus fuerat). Pretium, inquit, fero ob stultitiam, & iure effugit: Dolum enim dolo vltus est.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda: Non est timendus hostis, qui hostem pre se fert, sed qui cum hostis sit, benevolentia simulat, is demum timendus, & odio dignissimus.

¶ De equo, & asino.

33

EQVVS phaleris sellaque exornatus, cum ingenti hinc nitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus forte obstabat. Equus ira fremebundus, & frana ferrox spumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue absistis equo? Cede, inquam, aut proculco te pedibus. Asellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti, & cursum intendenti crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, dein carrario venditur. Videt postea cum carro venientem asellus, & affatur: Heus bone vir: quid isthuc ornatus est? Vbi aurata sella, bullata cingula? Vbi nitidum frantum? Sic amice necesse fuit euenire superbienti.

Pleriq; in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modesti. Sed quia prosperitate insolecunt, aduersitate incutruunt. Eos qui felices videntur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserimum genus infortunij esse quibus felicem. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab ijs, quos ipsi contempserunt, & illudent eis ijs, quos ipsi risere.

¶ De aubus, & quadrupedibus.

34

AUIBUS pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem relictis socijs defecit ad hostes. Vincunt aues duce & auspice aquila. Transfugam verò vespertilionem

tilionē damnant, uti ne ad aues unquam illi sit reditio,
 uti ne luce unquam sit volatus. Hac causa Vespertilioni
 est, ut non nisi noctu volet.

Qui cum focijs aduersitatis & periculi particeps esse renuit,
 prosperitatis & salutis expers erit.

¶ De lupo, & vulpe.

35

LUPUS quum prada satis esset, in otio degebat. Acce-
 dit vulpecula, sciscitatur otij causam. Sensit lupo insi-
 dias fieri suis epulis, simulat morbum esse causam, orat
 vulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non
 succedere, adit pastorem, monet petere latebras lupi: ho-
 stem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur
 pastor lupum, mactat. Illa potitur antro & prada. Sed
 fuit illi breue sceleris sui gaudium. Nam non ita multo
 post idem pastor & ipsam capit.

Fœda res inuidia est, & ipsi interdum autori quoque perni-
 ciosa. Placcus epistolarum primo:

Inuidus alterius rebus inarefcit opimis.

Inuidia Siculi non inuenere tyranni

Maius tormentum.

¶ De ceruo.

36

CERVVS in perspicuo fonte se conspicatus, probat pro-
 cera frontis & ramosa cornua: sed tibiarum exilitatem
 damnat. Fortè dum contemplatur, dum iudicat, inter-
 uenit Venator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente nim-
 bos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed quum
 intrasset condensam syluam, implicita sunt ramis cor-
 nua: tum demum tibias laudabat; & cornua damna-
 bat, quæ fecere ut prada esset canibus.

Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiant,
 quæ conferunt displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam
 ubi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitu-
 dinem quarimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in qui-

bus tamen multum laboris est & doloris. Pulchrè id significat
Lyricus ille noster:

Sapius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriuntque summos. Fulgura montes.

¶ De vipera, & lima. 37

*I*N fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Sub-
risit lima: Quid, inquires, inepta? quid agis? Tui tibi an-
tè contriueris dentes, quam me atteras: quæ duritiem a-
ris præmordere soleo.

Etiã atque etiã vide, quicum tibi res sit. Si in fortiorem
dentes acuis, non illi, sed tibi nocueris,

¶ De lupis, & ouibus. 38

*L*UPIS & agnis, quibus discordia est, fœdus aliquan-
do fuit, datis vtrinque obsidibus. Lupi suos carulos: oues
canum cohortem dedere. Quietis ouibus ac pascentibus,
lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum lupi ir-
ruentes, fidem fœdusque solutum clamitant, ouesque ca-
num præsidio destitutas laniant.

Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui
hostis fuit, hostis forsan nondum esse desijt. Fortassis & cau-
sam ceperit, cur te nudatum præsidij adoriatur.

¶ De sylua, & rustico. 39

*Q*UO tempore etiã arboribus suis sermo erat, venit
rusticus in syluam, rogat vt ad securim suam tollere li-
ceat capillu. Annuit sylua. Rusticus aptata securi cœpit
arbores succidere. Tum, & quidem serò, pœnituit syluã
sue facilitatis. Doluit seipsam esse causam sui exitij.

De quo bene merearis vide. Multi fuere, qui accepto benefi-
cio, in autoris abusi sunt perniciem.

¶ De membris, & ventre. 40

*P*ES & manus ventrem olim incusarunt, quod ab o-
tioso eo lucra ipsorum vorarentur. Iubent aut laboret,
aut ali ne petat. Supplicat ille semel atque iterum: ne-

gant

gant tamen manus alimentum. Exhausto inedia ventre, ubi cœpère omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse, verum id serò. Nam venter desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus dum ventri inuident, cum ventre pereunte pereunt.

Perinde atque in membrorum societate est, ita habet se societas humana. Membrum eget membro, amicus eget amico: quare mutuis operibus & mutuis officijs vtendum est. Neque diuitiæ, neque dignitatum apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium, complurium amicitia est.

¶ De simia, & vulpecula 41

SIMIA vulpeculam orat, vt partem cauda sibi donet ad tegendas nates. Illi enim esse oneri, quod sibi foret vsui & honori. Respondet illa: nihil nimis esse, & se malle humum cauda sua verri, quàm simiæ nates regi.

Sunt qui egeant, sunt quibus superet. Nulli tamen diuitum id moris est, vt re superflua beet egenos.

¶ De ceruo, & bobus. 42

CERVVS venatorem fugiens, coniecit se in stabulū. Boues orat vt in præsepe latitare liceat. Boues tutum esse negant: mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum sæno non videt: exit. Gestire ceruus, & nihil iam timere. Tum vnus è bobus, & euo & consilio grauis: Facile, inquit, erat hunc, qui talpa est, fallere, sed vt herum, qui Argus est, lateas, hoc opus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui vt serui negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cerui deprehendit sub sæno cornua. Inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

In aduersis rebus & periculis latebræ difficiles sunt inuentu, aut quæ miseris vt cepit, fortuna exagitat: aut quia metu ipsi inpediti,

pediti, & inopes consilij semet imprudentia produunt,

¶ De leone, & vulpecula.

43

LEO agrotabat, viscebant animalia, vna officium differente vulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epistola, quæ venire admoneat: gratissimam rem agrotoso fore eius vnus presentiam. Nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primum quidem amicissimū esse vulpecula: ideoque percupere eius colloquiū. Deinde agrotum esse & decubere, & etiā si, id quod nō erat, velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, optare se vt leo conualescat, idq; oratur a superos. Caterū minimè visurū, terreri enim se vestigijs. Quæ quidē vestigia cū omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa, eam rem iudiciū esse; multum quidē animalium introisse, sed exiisse nullū. Horat. in 1. Epist.

Olim quod vulpes agrotocauta leoni

Respondit, referam, quia me vestigia terrent,

Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Cauē fidem habeas verbis ni caueris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est coniectura, cum ex verbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iudicanda.

¶ De vulpecula, & mustela.

44

VULPECULA longa inedia tenuis, sorte per angustiore rimam in cameram frumenti repit. In qua cū probè pasta fuit, dein rursus tentatē egredi, distentus impedit venter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quò macra intrarat.

Videas complures in mediocritate latos esse, atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi diuites facti fuerint, videbis eos moestos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestijs obrutos. Hæc fabellam sic Horatius canit lib. 1. Epist.

For-

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
 Repererat in cameram frumenti, pastaque rursus
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
 Cui mustela procul: Si vis, ait, effugere istinc,
 Macra cauum repetas arctum, quem macra subisti.

¶ De equo, & ceruo. 45

EQVVS gerebat bellum cū ceruo. Pulsus tandem e pa-
 scuis implorabat opem humanā. Redit cum homine, de-
 scendit in campū: victus antea, iam fit victor. Sed tamē
 hoste victo, & sub iugum missō, ipse victor necesse est
 seruiat homini. Equitem fert dorso, & frantum ore.

Dimicant multi contra paupertatem. Quæ per fortunam &
 industriam victa, sæpe victoris interit libertas. Domini
 quidem & victores paupertatis seruire incipiunt diuitijs, an-
 guntur auaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec
 quarendi tenent modum, nec iusto quidem auaritiæ suppli-
 cio partis rebus audent vti. Horatius de hac fabella libro pri-
 mo Epistolarum.

Ceruus equum pugna melior communibus herbis
 Pellebat, donec minor in certamine longo
 Implorauit opes hominis, frantumque recepit.
 Sed postquam violens victor discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frantum reppulit ore.
 Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
 Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
 Seruiet æternum, qui paruo nesciet vti.

ÆSOPI FABVLÆ XXXVI. ADRIA-
 NO BARLANDO INTERPRETE.

¶ De duobus adolescentibus. I

ADOLESCENTES duo obsonium apud cocum
 sese empturos simulant. Coco alias res agente, carne
 alter è canistro surripit, dat socio ut sub veste occulat.
 Cocus surreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrum-
 que cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Iouem nihil
 habere: is verò qui habuit, nihil abstulisse identidem
 deierat. Ad quos: Me quidem, inquit cocus, sur nunc la-
 tet,

tet, sed is inspexit, is scit, quem iurastis.

Si quid peccauimus, id non statim sciunt homines: at Deus omnia videt, qui sedet super cælòs, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressius, prudentiusque peccabitur.

¶ De cane, & lanio. 2

CANIS in macello cum lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuo quantum potuit coniecit. Lanius iacturam percussus primum tacuit, deinde animū recipiens, sic procul acclamitauit: O furacissime curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem. Posthac autem cauius mihi obseruaberis.

Hæc fabula significat plerosque omnes tum demum fieri cautiore, ubi damnum acceperint.

¶ De cane, & oue. 3

CANIS ouem in ius vocat, panem ex mutuo debere clamitans: illa it inficias. Miluus, lupus, vultur accersuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit ac deglubit.

Falsis testimonijs opprimi quam plurimos, cum nemo nescit, tum hæc quam optimè docet fabellula.

¶ De agno, & lupo. 4

AGNO comitanti caprum, lupo sit obuiam, rogat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadetque, ut ad distenta lacte matris vbera redeat, sperans ita fore abductum ut laniet. Ille vero: Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit, huic summa cura seruandi data est, parenti potius, quam tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, seductum mox percipere.

Noli omnibus fidem habere: multi enim dum alijs videntur velle prodelle, sibi interim consulunt.

¶ De adolescente, & cato. 5

CUM adolescens quidam in delitijs amoribusque vsurpasset catum, Venerem precibus fatigauit, ut catum in fami-

fœminam transfiguraret. Commisere scit, & audit oran-
tem Venus, fit metamorphosis, quæ adolescenti miserè a-
manti perplacuit; nempe tota succi plenula, tota candi-
dula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ride-
tur, luditur. Nec verò ita multò post percipiens expe-
riri Dea nunquid catus cum corpore mutasset & mo-
res, per impluvium immittit musculum, ibi risu pror-
sus, atque ludo res digna accidit. Consectam illicò be-
stiolam insequitur muliercula. Venus indignans, fœmi-
nae vultus iterum in Catum,

Cum pedibus quæ manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus, & cauda est mutatis addita membris.

Cælum non animum mutant, qui trans mare currunt: ni-
misque difficile est assueta relinquere. Naturam expellas furca
licet, ipsa recurret, inquit Horatius.

¶ De agricola, & filiis.

6

COMPLURES habebat agricola filios, adolescentu-
los, ijque inter se discordes fuere: quos pater elaborans
trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo iubet sin-
gulos breui circumdatum funiculo effringere: imbecilla
nequicquam conatur atatula. Soluit parès, redditque sin-
gulis virgulam, quam cum pro suis quisque viriculis fa-
cile frangeret: O inquit, filioli, sic concordés vos vincere
poterit nemo: sed si mutuis volueritis scuire vulneribus,
atque intestinum agitare bellum, eritis tandem præda
hostibus.

Docet hic apologus, concordia parvas res crescere, discordia
magnas dilabi.

¶ De asino, & equo.

7

RUSTICVS equum vacuum, asinumque sarcinulis
egregiè onustum producit ad viam: defessus asellus, equum
sibi onere ut adiuret, orat, si saluum velit. Negat factu-
rum

rum equus. *Asellus tandem sarcina pondere grauatū
procumbit, moritur. Herus omne onus, mortui quoque
aselli corium, in equi dorsum reclinat: quibus cum ille
deprimeretur. Me miserū, inquit, merito meo si nūc ex-
erceor, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.*

Monemur hac fabula, vt opressis subueniamus amicis: ortus
nostri (inquit Plato) partē sibi patria vendicat, partem amici.

¶ De carbonario, & fullone. 8

FULLONEM inuitabat carbonarius, vt secum in
vnis adibus habitaret. Fullo: *Non est, inquit, mi homo,
isthuc mihi vel cordi, vel vtile: Vereor enim magno-
perē, ne qua ego eluā, tu reddas tā atra quā carbo est.*

Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare: mone-
mur sceleratorum hominum confortia veluti pestem quandā
deuitare. Trahūt, inquit Campanus, hominem sodalitia, com-
mercia etiam in mores penetrant, & perinde quisque euadit,
vt quibuscum versatur.

¶ De aucupe. 9

IT Venatum aucups, videt nidulantem procul in altis-
sima arbore palumbum, adproperat, denique insidias
molitur, premit fortē calcibus anguem. Hic mordere: il-
le improvise exanimatus malo, *Me miserum, inquit, dīs
alteri insidior, ipse dispereo.*

Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circun-
ueniri, qui res novas moliantur.

¶ De buccinatore, seu rubicine. 10

BVCCINATOR quidam ab hostibus capitur, abdu-
citur: trepidare ille, supplicare, vt parcant innoxio, se,
quando nihil vnquam armorum præter vnā buccinā
gestauerit, hominem ne potuisse quidem occidere, ne dū
voluisse. Illi contrā murmure tum sauo, tum verberibus
intonant: *Nihil agis scelus, maxime nocēs, atque nunc
hic trucidabere, quod cum ipse, vt fateris, sis rei mili-
taris*

*taris imperitus, cornu isthoc tuo aliorum excitas, eui-
brasque animos.*

Grauisimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pro-
nis principibus, vt iniquè agant, consulunt, atque huiusmodi
quedam ad illorum aures occinunt. Quid etiam dubitas? an
te principem esse oblitus es? an non tibi quod lubeat licet? tu le-
gibus maior, in te legirupa nomen cadere haud potest, qui i-
psis etiam dominaris legibus: tui nihil possident quod tuum
non sit: potes & seruare & perdere: tibi fas est opibus dignita-
teque augere quem visum sit, fas est vbi libuerit adimere. Alios
alia vel damnant, vel commendant, tibi nihil non honestissi-
mum futurum.

¶ De lupo, & cano.

II

LUPVS cani ante lucem in sylua forte fortuna fit ob-
uiam, salutat, aduentum gratulatur, denique rogat quo
pacto tam sit nitidus. Cui ille: Herilis cura hoc efficit, he-
rus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor he-
rili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum vniuer-
se familia non dici potest quàm sim gratus. Næ tu (in-
quit lupo) multò es felicissimus ò canis, cui tam beni-
gnus et comis contigit herus, quocù ò vtinam comorari
ei mihi liceat, nullum me animantiù esset vspiam fortio
natus. Canis noui status cupidissimum videns lupum,
effecturum se pollicetur, vt hereat in parte aliqua apud
herum, modo de pristina ferocia aliquid remittere, &
seruitutem seruire velit. Stat sententia: lupo libitum est
deambulare ad villam. Sermones edunt in iunere pror-
sus iucundissimos. Postea verò quàm illuxit, contritum
canis collum videns lupo: Quid sibi vult, inquit, ò ca-
nis tua isthac prorsus depilata ceruix? Solebam, inquit
ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmor-
dereque nonnunquam: id agrè ferens herus, crebris me
tundeat verberibus, prohibens etiam ne quem prater
sit-

furem lupumque adorirer: ego sic vapulando victus sum, eo mitior factus, hocque genialis seruitia seruani signum. Lupus hoc audito: Ego, inquit, heri tui amicitia tanti non emo. Vale igitur o canis cum tua isthac seruitute: mihi mea potior est libertas.

Optabilius est in humili casa dominum esse, panem atrum vorare, quam in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumque agere. Nam libertas sublimi exulat aula, vbi accipienda venit, & musitanda iniuria est.

¶ De agricola, & canibus. 12

AGRICOLA cum ruri plusculos hyemasset dies, cepit tandem necessariorum rerum penuria laborare: interficit oues, mox & capellas, postremo boues quoque mactat, vt habeat quo inedia pane exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fuga querere constituunt: sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciundo utebatur opera, pepercit herus.

In quam domum mercedis gratia te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo demetix prolabuntur, vt vel seruos infortunio malo & dano libeter mactent.

¶ De vulpe, & leone. 13

VULPECULA, que leoni immunitatem insuetam habebat, semel atque iterum id forte animalis contemplata, trepidare & fugitare. Quum iam tertio obtulisset sese obuiam leo, tantum absuit vt metueret quicquam vulpes, vt confidenter illum adierit, salutaueritque.

Omines nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos, quos antea aspicere vix ausi fuimus.

¶ De vulpe, & aquila. 14

VULPECULAE proles foras excurrerat, ab aquila comprehensa, matris fidem implorat: accurrit illa: vt captiuam prolem dimittat, aquilam rogat: aquila nacta

pra-

prædam ad pullos subuolat: Vulpes correpta face quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Quum iam arborem conscendisset & ipsa: Nunc te, inquit, tuosque si potes tuere. Trepidans aquila, incendiū dum metuit: Parce, inquit, mihi, paruisque liberis, tum quicquid habeo reddidero.

Per aquilam potentis atque audacis animi homines intellige: per vulpem pauperulos, quos calumnijs premere, contumelijsque afficere, diuitibus æque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probè vlciscuntur iniuriam.

¶ De agricola, & ciconia.

15

GRVIBVS anseribusque sata depascentibus laqueis præterdit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa innocentem sese clamitans, & nec gruem nec anserem esse, sed auium omnium optimā, quippe quæ parenti sedulo semper inseruire, eundemque senio confectū alere consueuerit. Agricola: Horum, inquit, nihil me fugit: verum cū nocentibus postquam te cepimus, cum his quoque morieris.

Qui flagitium committit, & is qui impuris se adiungit socium, pari pœna plectuntur.

¶ De gallo, & cato.

16

VENIT ad gallum comedendum catus: non satis autē habens ad nocendum cause, gallum criminari occipit; obstreperam esse auem dictitans, utpote quæ voce tam acuta noctū dormientes homines experges faciat. Ille se innocentem ait, quum sic excitet in opera mortales. Catus contra intonat: Nihil agis scèleste: cum matre rem habes, nec sorore abstines. Id gallus quoque expurgare quū niteretur. Nec hoc, inquit perseuerantius seuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodie discerperis.

Verus dictum esse ait Gulielmus Gaudanus ut canem ca-

E das,

das, facile inueniri baculum. Malus innotuitum fuerit, quo iure, quaque iniuria te precipitem dabit.

¶ De opilione, & agricolis. 17

*P*VER editiore pratulo oues pascebat, atque per iocum terque quaterque lupum adesse clamitans, agricolas undique exciebat: illi sapius elusi, serio auxilium imploranti dum non subueniunt, fiunt oues prada lupo.

Si mentiri insucuerit quispiam, huic si quando verum narrare oceperit, haud facile habebitur fides. Superiori apolo go finitimus est ille apud Horat. de Plano scurra iocus:

Nec semel irrisus triuijs attollere curat
Fracto crure Planum, licet illi plurima manet
Lacryma, per sanctum iuratus dicat Osirim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quare peregrinum, vicinia rauca reclamat.

¶ De aquila, & coruio. 18

*R*VPE editissima in agni tergum deuolat aquila. Videns id coruus, imitari, velut simius, gestit aquilam, in arietis vellus se demittit, demissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

Non aliorum, sed sua se quisque virtute aestimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id velis, id tentes, quod possis.

¶ De cane inuido, & boue. 19

*P*RAESEPIO fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens prohibere. Bos: *Dij te cum tua isthac inuidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.*

Eo sunt ingenio plerique ut alijs inuideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt.

¶ De cornice, & oue. 20

*S*TREPITAT in ouicula dorso cornicula. Ouis: *Canis inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix: Scio, inquit, quibus insulte, placidis molesta, seuis amica.*

Impotenti & sincero perpetua est eum malis parata certatio, Illiditur solo innocentissimus quisque; nocentis prafero-

tis hominis aures adstrepit nemo.

¶ De pavone, & luscinia.

21

PAVO apud summi Iouis sororem & conjugem Iunonem, queritur lusciniam suave cantillare, se ob raucam rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno: Dos sua à dijs cuique. Luscinia cantu, tu plumis logè superas: vnūquemque sua sorte decet esse contentum.

Quæ diui largiuntur, grato sumamus animo, neque maiora quaesirimus. Superi temerè agunt nihil.

¶ De mustela, & muribus.

22

MUSTELA præ senio viribus carens, mures iam ita, vt solet, insequi non valebat, meditari cœpit dolum, in farinule se colliculum illatebrat, sic speràs fore, vt citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad vnum omnes à mustela vorantur.

Vbi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lyfander Lacedæmonius subinde dicere solebat, quod non perueniret leonina pellis, vulpinam assuedam esse: quod sic lucidius dixeris: Vbi virtus non satis potest, adhibeda est astutia.

¶ Apologus ex Mantuano traductus.

23

RUSTICVS quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma, hero lecta donabat urbano, qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad se transtulit: ea veterri- ma repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periere. Quod cum patri familias nunciaretur: Heu difficile est, inquit, annosam transplantare arborem. Satis superque fuerat, si franos mea nouissem imponere cupiditati, fructus ramo decerpere. Hanc fabulam sic Mantuanus:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Vade dare urbano dona solebat hero.

E 1

Afl

*Ast herus illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.*

*At quia maius erat senior, translata repente
Aruit, & proles cum genitrice obijt.*

*Hec malè transfertur senio quum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma satis.*

Morale eiusdem.

Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur.

Desipiunt: cohibet qui sua vota sapit.

FABVLÆ M. PETRO SCOTO,
VIRO ORNATISSIMO, EIDEM QVÆ HV-
MANISSIMO, SCRIPTAR A
BARLANDO.

¶ De leone, & rana.

24

AV D I R E vocem visus leo prosiliit: subsistit non
sine trepitatione, magni quippiam expectans: e-
greditur tandem aqua ranula. Leo deposito metu appro-
pians, bestiolam proculcat pedibus.

Verat hic apologus inanes timores, ut illa à Gulielmo Gau-
dano versa fabula de partu montium.

¶ De formica.

25

SI T I E N S venit ad fontem ut biberet formica, inci-
dit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore deiecto
ramo, columba. Ramum conscendens formica servatur.

Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica,
aucupis pedem arripit mordicus, auolat columba.

Docet fabula, præclare meritis referendam esse gratiam.

¶ De pavone, & pica.

26

GE N S auium quum liberè vagaretur, optabat sibi da-
ri regem. Pavo se in primis dignum qui eligeretur pu-
tabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, pi-
ca: O rex, inquit: si te imperante aquila nos perstrenue,

ut so-

Vt solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto seruabis?

In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda est, & prudentia.

¶ De ægroto, & medico. 27

MEDICVS curabat ægrotum, ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus: *Hic, inquit, intemperantia perijt.*

Bibacitatē & libidinē nisi quis maturè reliquerit, aut nūquā pueniet ad senectutem, aut perbreuē est habiturus senectutē.

¶ De leone, & alijs. 28

LEO, asinus, vulpes cūnt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri iussa. Asino singulas singulis partibus ponente, irrugit leo: asinum rapit, ac laniat. Postea vulpecula id dat negotij: quæ astutior, cūm leoni longè optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reseruasset, rogat leo à quo sic docta sit: cui illa: *Huius me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.*

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

¶ De hædo, & lupo. 29

FENESTRA prospectans hædus, pratereuntem lupū conuiuijs incescere audebat: cui lupo: *Non tu, ait, scelesti mihi conuiciaris, sed locus.*

Et tempus & locus sepe audaciam addunt homini.

¶ De asino. 30

ASINVS de hortulani seuitia querens, Ioui supplicabat alium dari herum. Exaudire Iupiter vota asini, dat tegularium. Apud quem cūm tegulas, grauioraq; tergo vectaret onera, accessit rursus Iouem, orat dari qui mitior sit. Ridere Iupiter: ille tamen nō destitit instare, orare vsque adeo donec perpelleret. Dat ille coriarium: quem vbi pernouit asellus: *Me miserum, inquit, qui dū*

nullo sum cōtentus domino, in eum inciderim, qui ne co-
rio quidem meo, quantum auguror, parceret.

Semper damnamus quę pręsentia sunt: & noua appetimus,
quę (vt dici solet) veteribus non sunt potiora.

¶ De anu, & ancillis.

31

ANVS quędam domi habebat ancillas cōplureis, quas
quotidie antè quàm lucefcerei, ad galli gallinacci, quem
domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancilla quoti-
diani tadē negotij cōmota tadio, gallū obrūcant, speran-
tes iam necato illo in medios sese dies dormituras: sed
hęc spes miseris frustrata est: hera enim vt interemptū
gallū rescuit, intempesta deinceps nocte surgere iubet.

Non pauci grauius malum dum student euitare, in alterum
diuersum incidunt. Peruulgatum est: Incidit in Scyllam, qui
vult vitare Charybdim.

¶ De asino, & equo.

32

ASINVS beatū putabat equū, quòd pinguis esset, &
in otio degeret: se vero infelicem dicebat, quòd macilen-
tus esset, ac strigosus, quotidie ferendis oneribus ab im-
miti hero exerceretur. Haud multò pòst ad arma concla-
matum est. Tum equus non equitem dorso, non franū re-
pult ore, nec telum corpore: hoc viso, asinus magnas dijs
gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecissent.

Miseri sunt quos vulgus beatos iudicat, & non pauci beati,
qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit feli-
cem, quem omnium rerum compotem videt, non considerans
in quātas rex sollicitudines distrahatur, dum interim ipse opti-
ma cum paupertate cantillet.

¶ De leone, & capra.

33

EDITA rupe ambulātem capram fortè conspicatus
leo, monet vt potius in viride pratum descendat. Capra:
Facerem fortassis, inquit, si tu abesses, qui mihi non i-
stud suades, vt ego inde vllam capiam voluptatem, sed

vt

Vt tu habeas quod vōres famelicus.

Omnibus ne habeas fidem: quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

¶ De vulture, alijsque auibus. 34

ANNVVM se natalem celebrare adsimulat vultur, auiculas ad cœnam inuitat, veniunt pleraque omnes, venientes magno plausu, favoribusque accipit, acceptas laniat vultur.

Non sunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant: latent sub hoc melle venena.

¶ De anseribus. 35

ANSERES vnà cum gruibus agrum vastabant: quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicata auolant grues, capiuntur anseres, qui impediti corporis onere subuolare non poterant.

Expugnata ab hostibus vrbe, facile se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt quàm vsui.

¶ De Ioue, & simia. 36

IUPITER scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid vsquam est animantium. Concurritur ad Iouem vndique: aderrat iam alitum, pecudumque genus: inter quos & simia, deformes catulos brachio gestans, cum aduenisset, à risu nemo temperare potuit, quin etiam Iupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa: Imò, inquit, nouit et Iupiter iudex noster catulos meos magno perire omnes quotquot adsunt, pracellere.

Suū cuique pulchrū, vt est adagium. Et alibi apud Theocrit. In Idyl. Que minimè sunt pulchra, ea pulchra videtur amāti.

ANIANI FABVLÆ IIII. ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

¶ De quercu, & arundine.

I.

FACTVS olim atque adeo insolentia plena quercus, arundinem aggressa est: si nunc, inquiens, pectus animosum tibi, procede aedum ad pugnam, ut nos ter duarum euentus ostendat, vtra viribus praestet: arundo quercus cantum, exultationem, fortitudinisque iactationem vanam nihil mirata, sic respondit: Certamen nunc abnuo, nec mea fortis me piget: Nam etsi in omnem partem mobilis, tepestates tamen peruinco sonoras: tu, si semel vasto rex Aeolus antro luctantes emisserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

Declarat hac fabella, non eos semper fortissimos esse, qui nulla etiam laesiti iniuria, alijs insultant.

De piscatore, & pisciculo.

2

PISCATOR iacto in aquam hamo cibus illito, pisciculum eduxit: orat obsecratque captiuus, se minutulum vti abire sinat, et adollescere, ut postea maiore potiatur. Piscator: Ego, inquit, spem pretio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem, mallem auferre potius in praesentia.

Hac nos monet fabella, ne certa vnquam incertorum spe vnguibus amittamus. Quid enim stultius (ut est apud Ciceronem) quam incerta pro certis habere?

¶ De formica, & cicada.

3

APPETENTE hyeme frumentum in areolam ad solem trahebat formica: videt id cicada, accurrit, rogitat granum: formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo aestate trahis quodcunque potes, atque addis aceruo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica: si ait aestate cantitare soles, nunc esuris.

Monemur hac fabula, dum adhuc robur corporis adest, querere ea, quibus imbecilla sustentetur senectus. Per hyemem senectutem intellige. Per aestate adolescentiam, & flore illi aetatis.

De

¶ De leone, & tauro.

4

LEONEM fugitabat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperata minitabatur fronte: ad quem plenus iræ taurus: Non tua, inquit, in rugas cōtracta frons me ter-
ritat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hare-
ret meo, iam scires non ita paruam rem esse pugnare cū
tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

Calamitosis nō est addenda calamitas. Sat miser est, qui se-
mel est miser.

ANIANI FABVLÆ TRIGINTA
OCTO, GVLIELMO HERMANNO DIVI
AVGVSTINI ORDINIS CANONICO
INTERPRETE.

¶ De nutrice, & lupo.

1

NVTRIX minatur puerum plorantem, ni taceat,
dari lupo. Lupus id fortè audit, spe cibi manet ad
fores. Puer tandem silescit obrepente somno. Regreditur
lupus in syluam ieiunus & inanis: lupa vbi sit prada,
sciscitatur. Gemebundus ille: Verba inquit mihi data
sunt: puerum plorantem se abycere minabatur nutrix,
at sefellit.

Fœminæ non est habenda fides.

¶ De testudine, & aquila.

2

CEPERAT testudinem tadium reptandi. Si quis eā
in calum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Su-
stollit eam aquila, poscit pramium. Non habentem, fo-
dit vnguibus. Ita testudo, quæ concupijt videre astra, in
astris vitam reliquit.

Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli qui si mansissent hu-
miles, poterant esse tuti: facti sublimes, inciderūt in pericula.

¶ De cancris, matre, & filio.

3

CANCRVM retrogradū monet mater antrorsum ve-
eat:

eat: filius respondet: Mater, inquit, i præsequar.

Nullum reprehenderis vitij, cuius ipse queas reprehendi.

¶ De Sole, & Aquilone.

4

SOL, & **VENTUS** aquilo certant, vter sit fortior. Con-
uentum est experiri vires in viatorem, vt palmam fe-
rat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo
viatorem aggreditur: at ille non desistit, amictum gra-
diendo duplicans. Adsunt vices solis, qui nimbo paula-
tim euictio, emolitur radios: incipit viator aestuare, su-
dare, anhelare. Tandem progredi nequies captat frigus
opacum, atque sub frondoso nemore abiecta mantica, re-
sedit: ita Soli contigit victoria.

Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam & si tu fortis
es, est forsitan alius te fortior. Aut si non fortior, certe callidior
vt consilio suo tuum vincat robur.

¶ De asino.

5

ASINVS venit in syluam, offendit exuias leonis: quibus
indutus redit in pascua, greges armenta que ter-
ritat, & fugat. Venit qui perdidit, querit at suum
asinum. Asinus viso hero occurrit, imò cum rugitu suo
incurrit. At herus prehensis quæ extabant auriculis:
Alios licet, inquit, fallas, ego te aselle mi probè noui.

Quod non es, nec te esse simules. Non doctum cum sis in-
doctus, non diuitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobi-
lis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

¶ De rana, & vulpe.

5

RANA egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam
proficitur. At se nec Hippocrati, nec Galeno cedere.
Ceteris habentibus fidem illudit vulpes. An hæc, in-
quit, medicina habebitur perita, cui sic pallet os? Quin
curat seipsam? Sic illudit vulpes. Est enim rana os caru-
leo colore.

Sulcitæ est profiteri quod nescias, & ridiculum.

De

¶ De cane mordaci. 7

CANI subinde homines mordenti, vi sibi quisque caueret, alligauit dominus nolam. Canis ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canum aliquis iam etate, atque autoritate grauis, monens eum ne erret: Nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.

¶ De camelo. 8

CAMELVS sui pœnitens, querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem obiectum ceteris animalibus. Orat Iouem donari sibi cornua. Ridet Iupiter stultitiam cameli, nec modò votum negat, verùm & auriculas bestiae decurtat.

Sit quisque fortuna contentus sua. Etenim multi fortunam sequuti meliorem, incurrere peiorem.

¶ De duobus amicis, & vrsu. 9

DVO amici faciunt iter. Occurrit in itinere vrsus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat: alter quum spes fuge non esset, collidit se humi. Accedit belua, contrectat iacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motum, vrsus qui mortuis parcat, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percunctanti postea socio, quidnam bestia dixisset iacenti in aurem: hoc monuisse ait, ne vnquam cum illiusmodi amicis iter faceret.

Rara quis in terris, nigroque simillima cyeno, fides est. Verùm amicum res aduersæ & pericula monstrant.

¶ De equite caluo. 10

EQVES caluus illigarat pileo comam factitiam. Venit in campum, acri spirante Borea: ac dum male obseruat capillatum galerum, subito apparet caluities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid noui est, inquit,

inquit, auolare capillos alienos, quum olim defluerint, qui fuerant mei.

Belle fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò cum accepisset in foro alapam, hoc modo respondit, Molestū esse nescire homines, quando debeāt pro-dire cum galea.

¶ De duabus ollis.

11

DVÆ olla steterē in ripa: altera erat lutea, altera area: Vtrāque tulit vis fluminis. Lutea collisionem metuenti respondet area, ne quid timeat, sese enim ne collidatur satis curaturā. Tum altera: Seu me, inquit, tecū, seu te mecū flumen colliserit, cum meo Vtrunque fiet periculo. Quare certum est à te separari.

Satius est viuere cum socio pari, quàm cum potentiore. A potentiore enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

¶ De rustico, & fortuna.

12

RUSTICVS quum araret offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit Telluri, quæ hunc dedisset. Fortuna Videns nihil honoris haberi sibi, ita est secum loquuta: Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus: at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium vatis clamore sollicitabit.

Beneficio accepto grati sumus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

¶ De tauro, & capro.

13

FUGIT leonem taurus, venit ad speluncam, querens latibulum: intranti occursum cornibus, qui intus erat caper. Tum his verbis bos emugit: Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam: verum si abierit quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum iniuria non temperauerit, si (ut est fortuna mutabilis) miseris redierit felicitas,

nimi-

nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.

¶ De simia, & eius prole. 14

OMNEIS animantes suo conspectui Iupiter adesse iusserat, cuiusnam soboles esset pulcherrima indicaturus. Properant feræ, aduolant aues, necnon ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cuius quidem prolis scedas nates cunctis ridentibus, sic inquit: Maneat, cui fauerit Iupiter, victoria. Meo tamen iudicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis iure preferendus. Hoc dicto subrisit & Iupiter.

Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit iudicium: ne si ipsi iudicemus, cum simia rideamur

¶ De pauone, & grue. 15

PAVO & grus una cœnant. Pavo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fateitur pauonem formosus esse pennis: se tamen dum vix tectis superuolat pavo, animoso volatu penetrare nubes.

Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsitan habet qua careas tu.

¶ De quercu, & arundine. 16

VALIDIORE Noto effracta quercus, in flumē precipitat. Dumque fluitat, haeret forte ramis suis in arundine, miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hac respondet, cedendo, & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quod quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupuit.

Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas.

Quod pulchre docet facundissimus poetarum Vergilius:

Nate Dea, quod fata trahunt retrahuntque sequamur.

Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

¶ De tigride, & vulpe. 17

Ve-

VENATOR iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras abstinere, sese vnam ait bellum confecturam. Pergit venator iaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientē e pralio, iclumque extrahentem, percunctatur vulpes quisnam valentem beluā tam validè vulnerasset. Respondit se autorē vulneris haud nosse, verum ex vulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquē fuisse virū.

Fortes plerunque sunt temerarij, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

¶ De tauris, & leone.

18

QUATVOR fuere tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Videt leo simul pascentes: etsi esurit, tamen coniunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

Concordia nihil est firmitus, discordia etiam fortes reddit imbecilles.

¶ De abiete, & dumo.

19

FERTVR olim abies despicere dumos, iactitat se proceram esse, locari in adibus, cum velostare in nauibus, dumos autem humiles, viles, nulli vsui idoneos. Quorū quidē tale fuit responsum: Tu sanè abies tuus gloriare bonis, vt nostris insultes malis. Verum nec tua refers mala, & nostra prateris bona. Cum tu sonanti detruncare securi, quā velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem?

Et summæ fortunæ sua insunt malā, & humili fortunæ sua bona. Vt nil aliud nūc dicā, hæc segura est ac tuta: illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horatius canit in lyricis: Celsæ grauiore casu Decidunt turres, feriuntque summos Fulgura montes.

¶ De piscatore, & pisciculo.

20

SVB DVCTVS hamo pisciculus, orat piscatorem se di-

dimitti. Ait modò se à matre fusum, atque mensam, cū adhuc minutus sit, non multum iuuare. Si dimittat, postea grandem vltro ad hamum eius rediturum. Piscator negat se dimittere pradā certā, licet exiguā: Quid habeam, inquit, scio: quid sim habiturus, nescio. Ego spem pretio non emo.

Certum præstat incerto, presens futuro, etsi nonnunquam exile commodum anuissum attulit magnum.

¶ De alite, & pullis eius.

21

ALES positos in segete pullos monet, vt dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occasione. Redeunt ei è pastio matris pulli anxij narrant dominum agri operam illam mandasse vicinis. Respondet nihil esse periculi. Idem alio die trepidi, aiunt rogatos ad metendū esse amicos: iterum iubet illa vt sint securi. Tertiò vt audiuit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cū falce messem intrare: iam, inquit, tempus est vt fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos sciuī. Timeo dominum, illi enim res est cordi.

Secordes alienis in rebus pleriquē sumus: Quod si quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, sed curas ipse.

¶ De auaro, & inuido.

22

DVO homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc vt eorum votis satisfiat. Dat hic vtrique optandi facultatem ac conditionē: vt quodcunque petisset alter, id ipsum alter acciperet duplicatum. Heret diu cupidus, cum nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca. Et duplum accipit socius. Porro inuidus hoc petit, vt ipse vno priuaretur oculorum, lætus socium mulctandum esse vtroque.

Auaritiam quid possit satiare? Inuidia verd dementius est nihil. Que cūmodo noceat alteri, sibi met imprecatur malum.

De

¶ De leone, & capella.

23

VIDIT leo pendere dumosa de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicesque carpat. Recusat capella descendere, verba quidem eius haud sane mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

Cogita quis quid suadeat. multi suadēt vtilia, nō tibi, sed sibi.

¶ De cornice, & urna.

24

SITIBVND A cornix reperit urnam aqua. Sederat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arena scrupulos iniecit. Hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit.

Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia & consilio.

¶ De leone, & venatore.

25

LITIGAT leocum venatore, suam præfert fortitudinem hominis fortitudini: post longa iurgia, venator dicit leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo, caput deponens in gremium viri. Negat fera id satis esse iudicij: homines enim sculperere quod vellent, ait: quod se & leones forent artifices, iam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

Quisque quoad potest, & dicit, & facit quod suæ parti, & causæ putet prodesse.

¶ De puero, & fure.

26

SEDEBAT puer flens ad puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exiit se, insilit in puteum, quarit. Vase nō inuento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam inuenit tunicam. Puer quippe sublata tunica fugerat.

Falluntur interdum qui fallere solent.

¶ De rustico & iuuenco.

27

Erat

ERAT rustico iuuentus, vinculi omnis, iugique impatiens. Homo astutus, bestia refecat cornua. Cornibus enim petebat. Tum iungit non curru, sed aratro: ne, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stiuam ipse tenet, gaudes industria effecisse, ut iam foret tutus, & à cornibus & ab iugulis. Sed quid euenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus, os, caputque rustici opplet arena.

Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.

¶ De satyro, & viatore. 28

SATYRVS, qui Deus nemorū olim est habitus, viatorem niue obrutum, atque algore enectum miseratus, dicit in antrum suum, fouet igni. Spirātem autem in manus percunctatur causam. Qui respondens: Ut calefiant, inquit. Postea cum accumberent, sufflat viator in polentā. Quod cur faceret, interrogatus: Ut frigeat, inquit. Tum continuo Satyrus viatorem eiciens: Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diuersum est os.

Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, qui que in sermone est Proteus.

¶ De apro, & rustico. 29

APRO vastati segetes, rusticus præcidit auriculā. Iterū deprehenso, præcidit alterā. Et tūc quoque redeūtem capit, captum portat in urbem destinatum lautitie sui patroni. Secta iam in conuiuio belua, nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante cocos, villicus respondet: Patrone, inquit, non est mirum non apparere cor: nam credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnā suam ad meas segetes toties redisset. Sic rusticus. At omnes conuiuemori riso, cachinnari de stultitia rustici.

Multorum hominum tam est excors vita, ut an cor habeant possis ambigere.

¶ De tauro, & mure. 30

MVS tauri pedem momorderat fugiens in antrū suū. Taurus vibrat cornua, querit hostem, nusquam videt: irridet eum mus: Quia, inquit, robustus es ac vastus, non idcirco quemuis contempseris. Nunc te, & quidem gratis laesit exiguus mus.

Tritum est illud verbum, quod significantius nostrate lingua dixerim: Nyemandi sal veracht en sijnen viandt. Latine sic. Nemo suum hostem flocci pendat.

¶ De rustico, & Hercule. 31

RVSTICI currus haeret in profundo luto. Mox supinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è calo: Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tū Herculem vocato, tū enim aderit Hercules vocatus.

Nihil profunt otiosa vota, quae sanè Deus non audit. Iuua te met, inquiunt, ipse tum iuuabit te Deus.

¶ De anser. 32

FVIT anser qui ponebat ova aurea singulis diebus singula: dominus ut subito fiat dives, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuento vacuo, stupet miser, anxieque dehinc suspirat; ac plangit, & rem, & spem perijisse.

Moderanda sunt vota. Curandum est ne vel praeproperi simus, vel nimij. Nam & festinantia nocet, & qui plura quam decet quarit, interdum acquirit nihil.

¶ De cicada, & formica. 33

CVM per astatē cicada cantat, formica suā exercet messem, trahit in antrū grana, reponens in hyemē. Sciuente bruma, famelica cicada venit ad formicā, medicat victū. Renuit formica, dicititās, sese dū illa catabat laborasse.

Qui segnis est in iuuenta, egebit in senecta: & qui non parit olim mendicabit,

¶ De simia, & duobus eius natis: 34

SIMIA, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis. Atque cum incidisset terror, vitatura periculum, dilectumprehendit vlnis, quem dum preceps fugitat, collidit petra, atque enecat: neglectus autem, qui in hirsuto haeserat tergo fugientis, mansit incolumis.

Solet euenire, ut ipsi parentes filio, quem temerè amant, praenimia indulgentia sint mali occasio & periculo, eo, quem minus amarunt, praestante se strenuum ac probum.

¶ De boue, & iuuenco. 35

BO s iam grandis aeuo quotidie trahebat aratrum. Iuuenensis laboris expertus, vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunae senioris. Iactat se iugi ac vinculi inscium, se liberum, se otiosum, illi attritum esse labore collum. Denique se glabrum ac nitidum, illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum quidem nihil contras. Sed breui post tempore videt hunc insultorem duci ad aras, ac tum hisce verbis affatur: Quò tua mollis vita peruenit? securum istud otium redijt ad securim. Iam saltem (ut opinor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quam ocium, quod nunc te traxit ad necem.

Ad vitam rectè gerendam opus est labore & vigilantia. Secors autè & voluptati deditus, suarum rerum, quem nolet, fortietur exitum.

¶ De cane, & leone. 36

OCCURRIT canis leoni, iocatur: Quid tu miser exhaustus inedia percurris sylvas & demia? Me specta pinguem ac nitidum: atque hac non labore consequor, sed otio. Tum leo: Habes tu quidem tuas epulas, sed habes stolidè etiam vincula. Tu seruus es, qui seruire potes: equidem sum liber, nec seruire volo.

Pulchrè respondit leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.

¶ De piscibus.

37

PISCIS fluminalis vi fluminis correptus est in mare. Vbi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus vili pendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait: tum fore iudicium nobilitatis, si cum phoca captus portetur ad forum. Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

Multi sic capri sunt libidine gloria, vt sese ipsi prædicent & iactent: sed laus sui oris non datur homini laudi, ac excipitur cum auditorum risu.

¶ De pardo, & vulpecula.

38

PARDVS, cui pictū est etiā tergū, cæteris feris, etiam leonibus despectus, intumescibat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet non superbire, dicens, illi quidem speciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis præstāt bonis fortuna. Vtrisque illis animi bona præferantur oportet.

ÆSOPUS FABVLATORIS CLARISSIMI APOLOGI, E GRÆCO LATINI PER RIMICIVM FACTI.

ARGVMENTVM.

ÆSOPVS fabulator clarissimus, natione quidem Phryx, fortuna verò, seruus fuit, colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, Dea hospitalis in somnis sibi assistens, largita est loquelā (nam ab initio blatero fuit) sapientiāq, ac variarum fabularum inuentionem: quæ porrò fabulæ non parùm conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones: quas ita ante oculos ponit, quòd audientium animos incitet ad virtutem: nec vlli sunt hominum mores, quos in brutis

tis

tis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabulas, si quis ritè gustauerit, quam viam sequi, quamque vitare debeat, in priuatis publicisque negotijs facile comperiet. Nam in primis fabulam narrat: tum quid fabula significet, compendiosius exponit. Atque ordinem alphabeti in Græco sequutus, qui in Latino sermone seruari non potest, hinc sumit initium.

¶ De Aquila, & vulpe.

I

AQVILA & vulpes conflatæ inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conuersatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit. Vulpes verò arborem propter, inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum quum vulpes latibulum egressa pastum catulis quæret, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, valde tristata est. Et cum aquilam vlcisci non posset, quia quadrupes existens volucrem persequi nequibat, quod vnum miseris ac impotentibus datur, aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur: tantum in odium, cum violatur, vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum vna cum carbonibus accensis aquila arripiens sustulit ad nidum. Sed vento vehementius spirante, nidus qui ex sæno ac materia exili aridaque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cum volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectum deuorat.

Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quauis quos læserint, vltionem declinent, Dei supplicium non tamè effugiunt.

¶ De aquila, & coruo.

2

AQVILA celsa ex rupe deuolans, agnum ex ouium grege arripuit. Quam rem coruus conspicatus, emulatione motus, vehementi cum strepitu ac stridore deuolat in arietem, atque unguis in arietis vellus ita implicat, quod inde etiam motu alarum se explicare non posset. Hunc pastor cum ita implicitum videt, accurrens coruum comprehendit: atque alarum pennas incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quispiam coruum rogaret, quatenus volucris esset, coruus ait: Prius equidem quoad animum, apuila fui, nunc vero me coruum esse certo cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sepius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

¶ De Aquila, & scabrone.

3

AQVILA leporem persequebatur. At lepus auxilij inops quem tempus obtulit scabronem videns, ab eo auxilium implorauit. Cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde quum aquilam propinquatorem scabro conspicatur, eam precatur, ne suum sibi eripiat seruum. At aquila scabronis paruitatem contemnens eo coram leporem exedit. Verum scabro sue iniurie memor, vbi aquila nidificaret obseruat. Ecce aquila oua parit. Scabro alis elatus, ad aquile nidum volat, atque oua deuoluens, humi deijcit. Aquila iactura ouorum mærore concita, euolat ad louem (est enim ales Deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi iustum dari precatur. Iupiter sibi concedit, ut cum tempus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc scabro providens, globum ex stercore conficit: atque sursum euolans, in louis sinum demisit. Iupiter,

ter volens è sinu globum excutere, oua aquila simul excussit. Extunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones existunt.

Fabula significat, quod nullus porro est contemnendus: quoniam nemo est qui iniuriam accipiat, quin quum tempus datur, se vlciſci non quarat.

¶ De philomela, & accipitre. 4

PHILOMELA quum alta quercu ſederet, more ſuo, ſola canebat. Eam accipiter cibum queritans, quum intueretur, repente deuolat, illamque rapit. At philomela cum ſe interitum iri videt, accipitrem precatur vt ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem i-
pſa ſatis minima ſit: ſed pro ſaturitate ſua ad maiores aues vt ſe vertat opus profecto fore. Eam accipiter toruè conſpiciens ait: Stultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus tenco cibũ, illũ dimitto amplioris ſpe peſtus.

Fabula ſignificat, quod qui omittunt id quod manu tenent rerũ maiorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

¶ De vulpe, & trago. 5

VULPES & tragus ſitientes in quendam puteũ deſcenderunt. Verũ enim poſt potum quũ egreſſum conſpiceret hircus, vulpes ei comiter ait: Bono ſis animo: nã quid ſaluti noſtræ opus ſit, probè animaduerti. Si enim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus cornibusue muro adherebis, tuas ego ſcapulas cornuaque conſcendens, quũ egreſſa puteum fuero, te manu comprehendens hinc deſuper traham. Huic caper proptè deſeruiuit. Vulpes ſuo exultans egreſſu circa os putei capro illudebat. At dum caper illã incuſat, ſibi pacta haud ſeruauit, ei faceret vulpecula inquit: Si ea caper ſapientia præditus eſſes, quo pilorũ ornatu iſt hæc tua barba referta eſt, non prius in puteũ deſcendiſſes, quàm egreſſus penſiculate vidiffes.

Fabula significat, quòd homines consilio præditi, rerum fines prius inspiciunt, quàm dent operam rebus gerendis.

¶ De vulpe, & leone.

6

VULPES quæ nunquam viderat leonem, quum illi forte obui.isset, adeo pertimuit, vt mortem penè obiret. Rursum illum quum aspexisset, pertimuit, sed minimè vt primum. Eum tertio quum intuetur, propè accedès, fuit ausa coràm disserere.

Fabula significat, quòd rerum terribilia, vsus & consuetudo domestica facit.

¶ De cato, & gallo.

7

CATVS cum gallum cepisset, atque causam quæreret quum eum comedere posset, illum criminari cœpit, quòd esset animal turbulentum, qui noctu clamitando haud permetteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorum vtilitatem, cum ad opera faciendâ illos excitaret. Rursum catus ait: Impius es ac supra modum scelestus, qui agis continuè contra naturâ, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quòd domini sui questus gratia, id quoque ageret: enimvero ex huiusmodi coitu, gallina pariunt oua. Tunc inquit catus: Excusationibus licet abundes, ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula significat, quòd qui prauus existit natura, cum semel delinquere animo proposuit, quamuis causæ desit pretextus, à prauitate tamen non desistit.

¶ De vulpe sine cauda.

8

VULPES vt è laqueo euaderet, abscissa cauda, cum è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere vulpes, vt sub communis commodi specie, sibi singula caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaque ad vnum vulpibus congregatis suadet vt

CAT-

caudam sibi abscindant, differens caudam nō modo de-
decori vulpibus esse, sed oneri graui atque inepto. E vul-
pibus vna ei facete respondit: Heus soror, si res ista tibi
soli conducit, tū itidem alijs consulere haud est equum.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum
commodum consulendo prospiciunt.

¶ De piscatore, & Smaride pisciculo. 9

PISCATOR quod mari rete tetendit, eo smarida ce-
pit pisciculū, qui parua adhuc ætate piscatorem orabat,
vt dum grandis esset, atque maiorem questum ex eo af-
sequi posset, eum vita donaret. Huic piscator lepidè re-
spondit: Ego quidem mente carerem, si quod minimum
mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe questus.

Fabula significat, quōd certa pro incertis, quamuis in eis ma-
gna insit spes, stultum est dimittere.

¶ De vulpe, & rubo. 10

VULPES cū sepem quandam ascenderet, vt pericu-
lum vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum ma-
nibus comprehendit, atque volam sentibus perforauit:
& cū grauiter saucia foret, gemens inquit ad rubū:
vt me iuuares, cū ad te confugerim, tu deterius me
perdidisti. Cui rubus: Errasti vulpes, ait, qua pari dolo
me capere putasti, quo cætera capere consueuisti.

Fabula significat, quōd stultum est implorare auxiliū ab il-
lis, quibus à natura datū est obesse potius, quā alijs prodesse.

¶ De vulpe, & crocodilo. 11

VULPES & crocodilus de nobilitate contendebāt: cū
crocodilus multa pro se adduceret, ac supra modum se ia-
ctaret de splendore progenitorum suorū, vulpes ei subri-
dens ait: Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex
tuo corio clarè apparet, quōd multis iam annis, tuorum
splendore fuisi denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

¶ De vulpe, & venatoribus. 12

VULPES venatores effugiens, ac per auia currendo iam defessa, hominem casu reperit lignarium, quem rogat ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium sibi ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsumunt venatores: lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat: manu vero, ubi vulpes latebat, locum ostendit. Verum enim venatores re haud percepta statim abeunt: vulpes ut illos abesse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit: lignarius vulpem criminatur, quod cum saluam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se conuertens, illi facete ait: *Hec amice, si manu, opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.*

Fabula significat, quod homo nequam etsi bona pollicetur, mala tamen & improba prestat.

¶ De gallis, & perdice. 13

GALLOS complures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostris que percuterent, perdix ea iniuria vehementer perdoluit, putans, quia aduena, nec eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde cum adinuicem certantes conspiceret, perdix amota animi perturbatione ait: *De cetero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.*

Fabula significat, quod homines sapientia praeediti moderato animo ferunt iniurias ab illis vel maxime sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

¶ De vulpe, & larua. 14

VULPES citharædi domum ingressa, dum que domi para-

parata sunt, sagaciter explorat, larvæ caput reperit arte industriosa compositum : quod manibus capiens, ait : O quale sine cerebro caput.

Fabula significat, quod non omnes corpore decori, eandem animo habent pulchritudinem.

¶ De homine, & ligneo deo. 15

HOMO quidam Deum ligneum domi habens, eum oravit, ut boni quippiam sibi tribueret : sed quanto magis orabat, eò res domi angustior erat : demum ille concitatus ira, Deum cruribus capit, caput parieti percussit. Illi exciso igitur capite, multum auri exiit, quod homo colligens ait : Peruersus nimium es, atque perfidus, qui dum in honore te habui, nihil quidem profuisti, percussus verò ac verberatus boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam, si quando prodest, id efficit vi coactus.

¶ De cane ad cœnam vocato. 16

VIR quidam quum cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocavit : eius quoque canis, canem alterius ad cœnam inuitavit. Is domum ingressus, cum tantum dapium videt apparatus, letus secum ipse ait : Hodie porrò ita me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo. His quæ dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò eum conspiciens, tacitus per caudam capit, atque illum sapius rotans per fenestram projicit. Ille attonitus humo assurgens, dum clamando aufugit, ceteri canes sibi occurrunt, atque rogitant quàm opiparè cœnauerit.

At ille languens ait : Ita potu ac dapibus me expleui, quòd cum exiuerim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis latari non debet.

¶ De aquila, & homine.

17

Aqui-

AQVILAM homo quidam cū cepisset, pennis alarū sibi euulsis, inter gallinas morari dimisit: eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuō munit: tum aquila volans, leporem capit, fert que illum benefactori suo. Quā rem conspiciens vulpes, homini ait: Noli hāc aquilam, sicuti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te aequē venetur. Tum homo aquila item pennas euulsit.

Fabula significat, quōd beneficientes sunt quidem remunerandi, improbi verō omni studio vitandi.

¶ De viro agricola.

18

HOMO quidam agricolator existens, cū finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperet que filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocauit, atque inquit: Filij, ego è vitæ discedo: bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in vinea thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt: nullum que thesaurum inueniunt. Verum enim vinea cū probè effossa foret, longè plus solito fructus producit, atque illos diuites fecit.

Fabula significat, quōd labor assiduus thesaurum parit.

¶ De carbonario, & lotore.

19

CARBONARIUS lotorem quendam rogauit, ut quam pretio conduxerat domum, secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliās expertus ait: Id cōducibile haud mihi esset. Nam que albificarem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.

Fabula significat, quōd res naturis dissimiles stare simul cōmodè non possunt.

¶ De vulpe esuriente.

20

VULPES ingenti fame concita, cū quodam in tectorio carnis frustum ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit, quōd ad in-

ingentem tumorem ventrem distendit: & cum ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemit. Eius gemitum vulpes alia transiens illuc cum audiret, illuc accedit, rogatque quidnam gerneret: deinde causam gemitus edocta, lepidè ait: Istic manendum est, usque eo dum tenuis efficiaris, quanta eras cum intrasti: nam eo pacto facile egredieris.

Fabula significat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

¶ De piscatore quodam.

21

PISCATOR quidam piscandi inexpertus, tibijs ac rezi assumptis, iuxta maris litus accedit, atque saxo quodam superexistens, in primis tuba canere cœpit, putans cantu se pisces facile esse capturum. Verùm cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibijs, rete in mare dimittit, ac pisces cepit per plures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulse ait: O improba animalia, dum ad tibiã cecini, saltare noluitis: nunc quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula significat, quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

¶ De piscatoribus quibusdam.

22

PISCATOREs piscatum profecti, diuque piscando defessi, fame præterea ac mœrore, quòd nihil cepissent confecti, cum abire decernunt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem, in nauiculam saltat: illi piscatores supra modum lati comprehendunt, ac in urbem reuersi, grandi pretio vendunt.

Fabula significat, quòd frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

¶ De viro inope, & infirmo.

23

HOMO quidam pauper cum agrotaret, dijs vouit quòd si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret: quod

ij ex-

ij experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boues, quia pauper, non haberet, ossa bouum centum collegit, eaque super altari deponens, lepidè inquit: Ecce quod vovi, votum vobis nunc persoluo. At dij illum vlcisci volentes, in somnis sibi assistunt, atque inquirunt: Ad maris litus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus: somnij memor dum pergit ad litus, incidit in latrones: captus itaque eos rogabat, vt se missum facerent: quoniam mille talenta auri persolueret eis.

Fabula significat, quodd homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

¶ De vulpe, & pardo.

24

VULPES cum pardo de pulchritudine contendebat, cum varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait: Ego quidem longè formosior sum iudicanda, quæ non corpus, sed animum varijs notis habeo notatum.

Fabula significat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

¶ De piscatoribus quibusdam.

25

PISCATORES quidam è mari rete trahebant. Quod cum graue esse sentirent, letitia gestunt, putantes multos pisces habere irretitos: sed vt rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse cum perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis, non inurbanè socijs inquit: Animis estote quietis, quippe letitiæ soror est mœstitia: oportet enim casus prospicere futuros, illosque vt leuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Fabula significat, quodd qui reminiscitur sortis humanae, in aduersis minimè frangitur.

De

¶ De ranis regem petentibus. 26

RANÆ mærentes quòd sine rege forent, Ioui supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi dedat. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni mediũ demisit. Quod cum in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, ut regem viuum, haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus, Hydram illis dedit in regem. Is in diem cũ ranas deuoraret, tertio Iouem rana precantur, ut regem seuum atque immanem ab eis amoueret. Tunc inquit Iupiter: Quem tot precibus regem exorastis, eum uobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrasse nos postea pœnitet.

¶ De cata in fœminam mutata. 27

CATA quædam speciosi cuiusdam adolescentis amore capta, Venerem orauit, ut eã in hominem mutaret. Venus illius miseria, in formam hominis mutauit eã. Quæ cũ longè speciosa esset, amator domũ subito adduxit. Sed cũ in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, se mutata facie mutasset & mores, in mediũ constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ & amoris sui, murem ut caperet, persecuta est. Quæ super re Venus indignata, denuò eam in priorem catæ formã mutauit.

Fabula significat, quòd homo nequam, licet personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

¶ De sene mortem vocante. 28

SENEX quidam lignorum fascem super humeros ex ne more portans, cum longa via defessus esset, fasce humi deposito mortem vocauit. Ecce mors aduenit, causamque, quamobrem se vocauerit, interrogauit. Tunc senex, ut

hunc

hunc lignorū fascē super humeros mihi imponeres, ait.

Fabula significat, quod quisquis uitae cupidior est, licet res mille subijciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

¶ De muliere, & medico.

29

MULIER anus cum ophthalmiam pateretur, medicū ad se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens. si eo morbo curaretur: si verò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus verò quoties illam i-
bat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata, cum nihil suarum re-
rum domi esse prospiceret, medico mercedem pactam pe-
tenti soluere denegat. Quamobrem vocata in iudiciū pā-
ctum quidem non denegat, sed se curatam ophthalmia
esse, id verò pernegat, inquiens: Cum caca eram, domū
multa supellectile refertam videbam: nunc cum video,
ut medicus ait, nihil rerum domi esse prospicio.

Fabula significat, quod homines auaritiæ dediti, sibi met se-
pius contradicunt.

¶ De agricola, & canibus.

30

AGRICOLA quidam magnitudine hyemis in subur-
banis se locauit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris
& ouibus primū vesci cœpit: cum verò in diem ma-
gis seuiret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod fa-
cinus cum animaduertunt canes, inuicem verba faciūt:
Quid hic stamus, inquiunt, cur mortem nobis incūben-
tem non fugimus? putamus ne eum nostra parcere vita,
qui alimoniae gratia boues iugulauit?

Fabula significat, quod eos fugere debemus, qui in carissi-
mos crudeliter se gerunt.

¶ De agricola, & filijs.

31

AGRICOLA quidam complureis habuit filios, conti-
nua seditione discordes, ac eius admonitionis perpetuò
negli-

negligentes. Cùm forte vna domi omnes sederent, iussit pater virgarum fascem coram deportari, atque natos cepit horari, ut integrum fascem disrumperent. Cùm igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor precepit, ut soluto fascem singulatim frangerent virgas. Cùm quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio, pater ait eis: Si quado animis idem sentietis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: Sed si inter vos seditiones seruabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

¶ De muliere, & gallina.

32

VIDVA quedam mulier gallinam habuit, que die quolibet pariebat ouum. Putavit mulier, more ingenij humani, quod sitis habendi semper sollicitat, gallinam illam die bis parituram, si plus spelta traderet ei solito. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id unum desijt parere ouum. Sic mulier ex quo maius lucrum queritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabula significat; quod plurima cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

¶ De homine à cane morso.

33

HOMO quidam quum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam sibi obuiam factus, atque de medico rogatus ait: Si vis amice fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit, à vulnere lingua sanguinem terget, ista cura nihil potius reperiri potest: alter arridens venustissime inquit: si huiusmodi vtor remedio, in diem magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribuunt solent.

G

De

¶ De duobus amicis, & vrsa. 34

AMICI duo dum rus viarent, vrsa eis obuiam occurrit: qua prospecta, alter eorum territus, vt se saluaret, continuo arborem ascendit. Alter quum vrsa viribus posse obsistere dubitaret, vti mortuus humi iacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Quum nec ore aut naso respiraret, vrsa eum exanimatum existimans, abiit. (Dicunt enim à cadauere vrsus omnino abstinere) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi dixerit vrsa socii rogauit. Ille vrbano sermone respondit: Admonitus sum ab vrsa, vt cum huiusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui quum est opus, amicis subsidia denegant.

¶ De adolescentibus duobus, & coquo. 35

ADOLESCENTVLI duo equis sumptibus carnes coemerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum alijs vacat negocijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes queritanti, qui acceperat, se haud habere iurat, qui vero habebat, se non accepisse iurabat. Coquus percepto iuuenum dolo, ait: Etsi fallor equidem à vobis: per quem verò iuratis, res ista non latebit Deum.

Fabula significat, nullum scelus posse latere Deum.

¶ De duobus inimicis. 36

DVO quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, vnà in naui navigabant. Et quum alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, vnus in puppi, alter in prora consedit. Orta autem tempestate quum nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatore, que pars nauis submergi prius deberet. Et quum

guberna-

bernator puppim dixisset, ait ille: Mors mihi modo molestissima minime est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus ut inimicum perdat, seipsum perdere sepius eligit.

¶ De calamo, & oliua. 37

QV AENA M esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliua inuicem contendebant. Oliua calamo humilitatem obijciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto vnum arundo haud reddidit verbum. Paulo post turbine vehementi aspirans ventus, radicibus e- uulsit oliuam, totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facile est assequuta.

Fabula significat, quod potentioribus sine controuersia mos est in tempore gerendus.

¶ De vitula, & boue. 38

VITVLA quum bouem arantem perspiceret, illum praese, quæ nihil agebat, contempsit. Sed quum immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula verò ut immolaretur, retenta est. Quam rem bos quum conspiciatur, subridens ait: Heus vitula, ideo non laborabas, ut immolareris?

Fabula significat, quod otiosis & nihil agentibus pericula quoque imminet.

¶ De puero, & Fortuna. 39

QV V M puer quidam iuxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens illum excitauit, inquit: Surge, & hinc ocyus abi: Quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quod frequens pericula culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

¶ De muribus, & cato. 40

DOMO quapiam quod per plures forent mures, catus presentiens illuc accessit, atque nunc vnum, nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures

cum se in diem cōsumi perciperent, ad vnum coacti, in-
 quunt secum: De caterò inferiùs non esse descendendū,
 si volumus perditum iri omnes, sed hīc superiùs manen-
 dum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio
 murium percepto, simulans se mortuū esse, posterioribus
 pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E
 muribus quispiam deorsum acutè prospiciens, v̄t catum
 esse cognouit, haud infacetè ait: Heu amice, etsi te fol-
 lem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd vir prudens semel si fallitur, fictis &
 simulatis hominibus non amplius fidit.

¶ De simia, & vulpe.

41

AT V D brutorum animalium concilium, simia ita ap-
 positè saltauit, quòd omniū ferè consensu rex statim fuit
 creatus. At vulpes inuidens ei, v̄bi viderat carnes la-
 queo in fovea sitas, illuc simiam v̄t duxit, inquit ad eā:
 Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad re-
 ges: quare cū tuus ex lege sit, tute ipse capias illū. Si-
 mia vulpis suāsu, illuc temerè accedens, v̄t se captā la-
 queo sensit, vulpē acriter accusat, quā dolo se deceperat.
 Ei vulpes haud illepidè ait: Heu stulta, quā cū fortuna
 te extulisset, dominari ceteris iam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temerè quippiam aggreditur, te-
 merè in aduersa incidit, ac vulgò ridiculus fit.

¶ De ceruo, & leone.

42

CERVVS vehementi siti cū vexaretur, ad fontem
 proficiscitur: dum quē potat, suam in aqua prospiciēs v̄m-
 bram, valde letatus est magnitudine cornū ac ramosi-
 tate: deinde pedes & crura prospiciens, nimium trista-
 tus est. Hæc dum animo vertit, ecce leo apparet, ac ceruū
 prosequitur. At ceruus fugam arripiciens, leonem per
 campos longè anteibat. (Dicunt enim ceruorum vires

con-

consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.)
 Quoisque igitur leo per campos secutus est ceruū, eū as-
 sequi non potuit. Casu verò contigit ceruum nemus in-
 trare, vbi cornibus ad ramos implicitus cum fugere nō
 posset, à leone captus, cum se moriturū videret: Heu me
 miserū, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornib. pereō.

Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nō
 bis sæpius obsunt.

¶ De agricola; & pelargo.

43

AGRICOLA laqueos in agro tetendit, vti grues &
 anseres venaretur, qui sata sua continuè depascebāt: At
 simul cum illis venatus est pelargū, qui pede tentus ro-
 gat agricolam, vti eum soluat, missumque faciat, cum nō
 sit grus, nec specie anser, sed pelargus auium pyssimus,
 qui parentibus semper deseruit, nec illos in senecta dese-
 rit vnquam. Ei agricola subridens ait: Quæ dicis, haud
 me fugiunt, nam qui sis, probè teneo: sed his simul ca-
 ptus cum sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quòd qui cum improbis quopiam depre-
 henditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

¶ De agno, & lupo.

44

AGNVS in domo bene clausa existens, cum lupum ad
 se venientem perspicit, illū conuicijs & maledictis per-
 sequitur. At lupo inquit ei: Non tu, sed locus inacces-
 sibilis mihi conuicia dicit.

Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos
 per sepe audaces.

¶ De Ioue, & coruo.

45

IVPITER volatilibus regem creare volens, diem con-
 cilijs auibus indixit, vti qui speciosior esset, rex sibi consti-
 tueretur. Quam rem præsentiens coruus, ac suæ defor-
 mitatis cōsciens, pennis aliorum hinc inde collectis, se de-

corauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies praesinitus, veniunt ad concilium aues. Iupiter coruum ob pulchritudinem cum regem auibus creare vellet, id aues indignè ferentes, quæque suas à coruo extrahunt pennas. At coruus alienis pennis cum esset exutus, coruus vt erat demum remansit.

Fabula significat, quòd qui rebus pendet alienis, illis amissis quifnam ipse sit, cuique liquido patet.

¶ De tubicine quodam. 46

TUBICEN quidam tuba sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus miseranda voce clamabat: Ne abs re ac frustra occidere me velitis: ego quidè non pugno, nec præter tubam quippiã aliud possideo. Qui cum vinculum ducebant, huiusmodi verba contra reddiderunt: Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quòd cum hostibus manum conferre demitans, alios sonitu ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quòd grauiori pœna sunt iudicandi, qui cū ipsi iniuriã non agant, alios ad iniuriam agendum impellunt.

¶ De fabro, & cane. 47

FABER quidam catulum habebat, qui dum ipse ferrum cuderet, continuè dormiebat. Cùm verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant deiecta, cenis ossa & alia huiusmodi, sine mora corrodebat. Quã rem animaduertens faber, ait ad canem: Heus miser, quid faciam, nescio, qui dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitia teneris: Rursus cùm dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Fabula significat, quòd secordes & somnolenti, qui ex aliorum viuunt laboribus, graui censura sunt coërcendi.

¶ De mula quadam. 48

MULA quadam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pingue-

pinguedine lasciuiabat, secum inquires: Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis, parum post contigit, quod oportuit mihi quantum potuit currere: sed cum cursu cessauit: Heu me miseram, inquit, que equi filiam me esse putabam: at nunc memini asinum mihi patrem fuisse.

Fabula significat, quod stulti in prosperis seipsum dediscunt, sed in aduersis suos per sepe recognoscunt errores.

¶ De thynno, & delphino. 49

THYNNVS, cum eum Delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, a vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum, a fluctu eodem, Delphinus, dum se putat capere Thynnus, ipse quoque defertur. Thynnus conuersus cum Delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait: Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quiuis aduersa leuius fert, cum aduersitatū autores eadem aduersitate opprimi perspicit.

¶ De medico quodam. 50

MEDICVS quidam cum quem curaret agrotum, eum mori contigerat, efferentibus funis aiebat: Vir iste si se vino abstinuisset, & clysterijs usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait: Heus medice, ista consilia cum prodesse quibāt, dicenda fuerūt, non nūc, cum nihil valeāt prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consiliū, id eo tempore dare, est sanè amicū deludere.

¶ De aucupe. 51

AUCEPS aucupatum calamis viscoque tetendit, & cum turdum canere arboris desuper ramum aspexit, ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum

pede altero viperam calcavit, morsusq; ab ea, cum iam iam ob venenum se deficere persensit: Heu me miserū, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

¶ De castore.

52

CASTOR est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: eius testes varijs medelis vtilis esse dicuntur. Itaque cum quispiam eū sequitur, suæ persecutionis causam non ignorans, ac pedum velocitati fidens, quantum potest, fugit, vsquequo ad locum ne videatur, saluus deveniat, atque ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant, proijcit. Et isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens ut à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

¶ De puero oves pascente.

53

PVER. quidam cum oves eminentiori in loco depasceret, sapius clamabat: Heus ò à lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorū, cultū omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id ioci causa fecisset, ecce cum lupus pro certo adesset, puer ut sibi succurratur seriò clamat. Agricola id verum non esse putantes, cum minimè occurrerent, lupus oves facilè perdidit.

Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritas postea non creditur.

¶ De coruo, & vulpe.

54

CORVVS cum carniū frustum rapuisset, arborem quandam super sedit: Vulpes cum suspiciens, atque carnes sibi cupiens, illum arte aggredditur. Stans igitur sub arbo-

arbore, coruum laudare occipit, aiens: O quàm magna avis est hac, quàm speciosa, quàm venatrix, quàm formosa! hanc decuit esse auium regem. Nam omnia regia super alias sibi sunt aves, si modò vocem haberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mutus hæud valens pati ulterius, dum magna voce crocizat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuisset, conuersa inquit ad coruum: Heus corue, omnia decora tenes, modò mente hæud careres.

Fabula significat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi, quæ non putant, in aduersa sæpius incidunt.

¶ De cane, & lupo.

55

CANIS cum ante aulam dormiret, lupus superueniens, eum statim cepit: & cum ipsum occidere vellet, canis ne eum occideret rogauit, inquit: Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam, ut vides tenuis sum, gracilis & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturum est, ubi si parum me expectas, ego opiparè manducans, atque pinguior factus, ero tibi vtilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, eum canem dormientem domi reperit: stans ante aulam canem rogat, ut sibi promissa præstet. Ei canis hæud rusticè inquit: Heus lupe, si ante aulam de catero me reperis, hæud amplius nuptias expectes.

Fabula significat, quòd sapiens cum periculum vitat, ab illo postea continuè cauet.

¶ De coruo ægrotante.

56

CORVVS cum ægrotaret, matrem rogauit, ut sua pro sanitate Deos precaretur, inquit: Mater noli plorare, sed deos potius precare, ut sanitatem mihi restituat. Et mater scitè respondit: Quem deorum tibi fore propitiū putas? cum nullus sit è cuius aris sacra non rapueris?

Fa-

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

¶ De cane carnes portante. 57.

CANIS ore ferens carnes, ac flumen transiens, cū sub aqua umbram prospexit, putauit alium esse canem, qui plus carniū deferret. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire demisit, & ut umbram caperet, se mouit: sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

¶ De leone, & rana. 58.

LEO cū ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrouertit: parumq; stans ranam è stagno exeuntem videt. Quam indignabundus statim pedibus calcauit aiens: Nullum amplius ut te perspiciat animal clamore mouebis.

Fabula significat, quod apud verbosos, præter linguam nihil reperitur.

¶ De leone sene. 59.

LEO cū senuisset, nec victum sibi querere posset, viā machinatus est, quæ alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncā grauiter agrotare iacens simulabat. Animalia illū agrotare verè putātia, visitādi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens singulatim, manducabat. Cū multa animalia iam occidisset, vulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedens, leonem quo valeat pacto, exterius stans, rogat: ei leo blandè respondens ait: Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepide ait: Quoniam hec mi animalium ingredientium per plura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quòd homo prudens, quia pericula imminetia prouidet, illa facillè deuitat.

¶ De leone, & tauro.

60

L E O ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit, eum vocauit ad cœnam, inquiens: Amice ouem occidi: hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerunt, quum multos lebetes, necnon magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullam adesse, è vestigio abijt. Quem leo abeuntem perspiciens, quum abiret rogauit: ei taurus haud inurbanè respondit: Non de nihilo equidem abeo, quum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè latent improborum artes.

¶ De leone, asino, & vulpe.

61

L E O, asinus, & vulpes constata inter se societate ventum exeunt. Quumque multam prædam cepissent, leo asino mandat ut prædam diuidat. Asinus quum eam in treis partibus equalibus esset partitus, optionem capiendi socijs dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mandauitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes illas treis partes in vnum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait: Quis te partiri edocuit? Inquit ex tempore vulpes: Asini periculum id me facere instruxit.

Fabul. signif. quòd aliorum pericula homines faciunt cautiore.

¶ De leone cuiusdam rustici filiam amante.

62

L E O cuiusdam rustici filiam amabat. Illam quum habere cuperet, patrem virginis rogauit, ut sibi nubere ipsam assentiret. Et rusticus ait, Nullo pacto se assensurum, quòd

quòd filia bestia nubat. Quum illum leo toruè aspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nubere, modò dentes & ungulas prius cadat euellatque: quoniã virgo illis rebus longè terretur. Leo id postquam præ nimio amore fecit, rusticum adies, filiam sibi dari postulat. At rusticus leonem quum unguulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste illi frequens pulsando persequitur.

Fabul. signif. quòd qui inimicis se committit, de facili perit

¶ De leæna, & vulpe. 63

LEAENA quum à vulpe sæpius exprobraretur, quòd quolibet partu vnum duntaxat pareret catulum, ait: Vnum sanè, at pol leonem.

Fabula significat, quòd pulchritudo haud in copia rerū, sed in virtute consistit.

¶ De lupo, & grue. 64

LUPUS in gutture osse retento quum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro quū os è gutture extraxit, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulq; dentes acuens, ait: Satis pretij tibi esse debet, quòd ex lupi ore caput sine lesione eduxeris.

Fabula significat, quòd apud improbos gratitudo nõ parua habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

¶ De lupo, & agno. 65

LUPUS quum agnum inuenisset errantem, eū non cepit fortissima manu, sed causam quesuit, quo iure vel iniuria eum comederet. Igitur agno verba huiusmodi fecit, Tu mihi abundè iam diu intulisti iniurias. Agnus gemendo ait: Quomodo id fieri potuit, quum nuperrimè venerim ad lucem? Lupus denuò ait. Agrum mihi passcendo deuastasti. Agnus inquit ei: Quam dentibus e-

tiam

siã careã, id facere nequius. Lupus rursum ait: Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus: Quo pacto id fieri potuit, quã aquã ex atate. nondũ biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demũ ira cõcõsus ait: Licet tua soluere nequeã argumẽta, cænare tamẽ opiparẽ intendo: agnumq; cepit, ac illum manducauit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locũ haud habent.

¶ De duobus gallis inter se certantibus. 66

DVO galli inter se ruri certabant: qui gallinarũ prior dux erat, quã ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoria elatus, domus tectũ statim supernolans, vehementi alarũ plausu cantuq; significat se rivalem suũ pugnando superasse, & de adversario ferre trophæũ. Dum hac & huiusmodi iactabundus voce crocizat, ecce aquila cibi indiga ex alto desolans, gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus, prospiciẽs, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinis liberẽ potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis nimium fidit, in adversario sapientius præceptis incidit.

¶ De vate quodam. 67

FORO Urbis medio, quidam vates cuius sortem aperiebat futuram. Quamobrem magna hominũ frequentia stipatus, dum vni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas. Quo audito, domum curriculo dum abit, quidã ei obviam factus, ridiculẽ ait: Quur alios quid esset futurum monebas, qui tue sortis nescius fuisti?

Fabula significat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire se negligunt.

De for-

¶ De formica, & columba. 68

FORMICA sitiens in fontem descendit: Vbi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quaedam arborem fonti imminentem super sedens, quum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuo frangit, ac sine mora deiecit in fontem. Ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recipit. Obiter auceps quidam aduenit, & vt columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum mordit aucupi. Eo dolore auceps cœcitus, calamos demittit. Quorum strepitu columba territa, ex arbore aufugiens, vitæ periculum euasit.

Fabula significat, quod quum bruta in beneficos grata sint, eò magis esse debent, qui participes sunt rationis.

¶ De vitulo, & cerua. 69

VITVLVS ceruæ aliquando ait: Quum magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantoperè canes reformidas? Ei cerua inquit subridens: Quoniã sili licet quæ dicis, omnia possideã, canum latratum ferre nõ possũ, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula significat, quod qui natura timidi sunt, apud eos vt audeant, nulla valet hortatio.

¶ De ape, & Ioue. 70

APES, qua cera mater existit, quondam accedens vt Dijs sacra faceret, Ioui donum obtulit mellis. Qua oblatioe Iupiter letus, iussit sibi concedi, quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait: Illustrissime deus deorum, ancilla tua concedere velis, vt quicumq; ad alueare pro rapendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua rogatione Iupiter diu ambiguus, quoniã genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satius sibi

tibi, quòd quicūq; alveare pro rapiendo melle accesserit, si eū pupugeris, & in punctura stimulū dimiseris, continuo ipsa moriaris, tibiq; vita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sapius vertuntur.

¶ De musca.

71

MUSCA quæ in ollam carniū deciderat, quum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait: Ecce tantum bibi, tantū comedi, tantū me laui, & iure satura mori possū.

Fabula significat, quòd prudentis est id potenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

¶ De adolescente quodam, & hirundine. 72

ADOLESCENS luxuriosus quum bona patris consumpsisset, solaq; vestis ei remansisset, visa ante tempus hirundine, astatem iam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuò orta, quum immenso cruciaretur frigore, visa rursus hirundine, quæ & ipsa frigore obibat, ait: O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti.

Fab. signif. quæ suo tēpore non fiūt, ea diu stare nequeunt.

¶ De agroto, & medico.

73

AGER à medico rogatus, quo pacto se habuisset: Plus quàm esset opus, se sudasse respondit. Id bonum fuisse medicus ait. Secundò rogatus ab eodem quomodo se haberet, inquit agrotus, Vehementi frigore fuisse cōprehensum. Id ad salutem fore medicus quoque ait. Tertiò ab eodē rogatus, quo pacto se habuisset, inquit agrotus, Cū difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait, Id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis quum quidam agrotum interrogaret, quomodo valeret: illi ager ait: signa ad salutem, vt medicus ait, per plura & optima sunt, illis tamen despero signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, illis aures præstare quis non debet.

¶ De lignatore quodam. 74

LIGNATOR quidam dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum ligna caderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mærore comprehensus iuxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, sui que fletus causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream deferens, utrū quam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suā esse negavit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam. Quam quum pauper ille suam quoque esse denegaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse quū pauper assentiret, Mercurius cognoscens illū esse hominem verū iustumque, omnes sibi dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quod sibi acciderat aperit. Vnus ex socijs id experiri volens, quum ad flumen accessisset, securim in aquam deiecit: deinde flet in ripa confedit. Cuius Mercurius fletus causam edoctus, securim auream afferens, si quam perdiderat illa esset, rogavit. Quam quum suam esse assereret, Mercurius cognita eius impudentia ac mendacio, nec auream, nec suam quoque tradidit.

Fabula significat, quod quando Deus propitior est probis, cō improbis existit infestior.

¶ De asino, & Ioue. 75

ASINVS olitori cuidam seruiens, quum parum comederet & multum laboraret, Iouem exoravit, ut alium dominum sibi mutaret. Itaque Iupiter mandat ut figulo veneat. Apud quem asinus quum laboraret, in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi, secundò Iouem precatur, ut alio deseruiat domino. Iupiter iterum

mandat

mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo cum labore & paucio cibo seruiens: Heu me miserum, cum gemitu ait, quid dominos omittens meliores, ad deterio-rem perueni, apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur?

Fabula significat, quod priores dominos tunc serui deside- rant, cum deteriores experiuntur.

¶ De leporibus, & ranis. 76

LEPORES in unum simul conuenerunt: Vbi cum de miseria ipsorum innata dolerent, gemerentque, quod vita eis, quam ceteris animalibus data esset miserior, quonia homines, aquila, & canes, ad mortem eos usque perse- querentur, decernunt melius sibi fore semel mori, quam in vita tam misera diutius permanere. Hoc certo consi- lio, ut se in stagnum precipitent, dum ocyus tendunt, ra- nae quae super stagni ripa astabant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis submergunt: quam rem qui lepus praebat cum conspiciatur, reliquis ait: State, nam nobis sententia mutanda est. Quippe, ut liquidò videtis animalia, quam nos, magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cum miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

¶ De asino, & equo. 77

ASINVS cum equum alimonia & otio diligenti cu- ra abundare perspiceret, eum longè beatum esse comen- dabat, seque nimium infelicem dicebat, qui cum multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. Cum tempus belli aduenit, miles armatus equum ascendit, ac cum medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus prospiciens, inge- muit, eiusque misertus, sui animi sententiam mutauit.

Fabula significat, quod cum paupertate, quae mater est quic-

tis, quis conuenire debet potius, quàm locupletiorib. inuidere.

¶ De asino, & lupo.

78

A S I N V S quidam pede altero sentē calcauit, claudusq; factus, cūm lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere possēt, miserabili voce inquit: Heus lupe, demorior equidem è dolore: sed ex quo opus est vt tibi & coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem è pede velis extrahere, vt munere tuo extremū sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus euellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis: Heus me miserum, exclamat, iure hoc patior. deplorando reiterat: Qui cūm essem coquus, medicus esse volui.

Fabula signif. quòd quam quisque nouit, ea se exerceat arte.

¶ De muliere, & gallina.

79

M V L I E R quadam gallinam habebat, qua aurea continua oua pariebat: putans igitur totā intus aureā esse illam, occidit. sed cūm alys gallinis esse similem reperit, vbi diuitem se fore putauit, quem primò quastū habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plus habendi cupiditate id saepe perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

¶ De rana, & vulpe.

80

R A N A in palude existens, ceteris animalibus clamando cūm profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritiam, ei vulpes venustissimè ait: Quī alios curaueris, cūm claudicantem curare te nescias?

Fab. signif. q̄ alios docere q̄s nō potest id, q̄ haud didicerit.

¶ De serpente, & agricola.

81

S E R P E N S ante agricolæ cuiusdam domum latebras habens, cūm ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repentē obiit.

HAC

Handwritten notes in cursive script, including the word 'HAC' and other illegible characters.

Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur, Tum pater mœrore concitus accepta securi, serpentem ut occideret persequitur: vibransque securim, ut serpentem percuteret, extremum caudæ eius cecidit: deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farina, aqua, sale, & melle, ad reconciliandum inter se amicitiam vocat serpentem. Et serpens sub petra latens, sibilando ait: Frustra laboras bone vir: nam inter nos amicitia fore non potest: quippe dum me sine cauda aspexero, & tu tui filij sepulcrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod dum iniuriarum recens, vel maxime extat memoria, odia tolli minime queunt.

¶ De gallina, & vulpe.

82

VULPES gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido agrotantem aspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit: Meliusculè me haberem, si hinc abires soror.

Fabula signif. quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

¶ De viatore.

83

VIATOR quidam cum multam viam viasset, votum Mercurio vouit, quod si quid reperiret, eius rei medium sibi offerret. Fortè igitur adinuenit peram amygdalis dactylisq; refertam, & cum putaret id esse argentum, peram capiens amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum: Votum Mercuri nunc persoluo tibi. Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum ac testas amygdalarum.

Fab. signif. quod homines avaritia Deorum efficiunt cōceptores.

¶ De leone, & homine.

84

LEO & homo cum semel simul viam viarent, ac inter

H 2 Vian-

Viandum se quisque verbis commendaret, ecce lapidea
occurrunt columna, in qua erat incisum, quod homo suf-
focabat leonem: quam sculpturam homo leoni ostendens
ait: Hic videre licet, quanto homines leonibus, ac feris
omnibus præstantiores sunt, ac robustiores: Et leo præp-
tè respondens inquit: si apud leones essent ceu apud homi-
nes, qui sculperè scirent, plures à leonibus homines, quàm
ab hominibus leones suffocari sculptos videres.

Fabula significat, quod homines iactabūdi fingunt se fecisse,
quæ facere nunquam tentarunt.

¶ De vulpe quadam. 85

VULPES cum racemos vuarum plenos iam, ac matu-
rescentes prospiceret, cupida de illis manducare, omnem
viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed
cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo sa-
tisfacere quivisset, mæstitiam vertens in gaudium ait:
Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere se ea nolle, quæ
consequi non posse cognoscit.

¶ De puero, & scorpione. 86

PVER quidam ruri venabatur locustas, & cum scor-
pionem capere vellet, scorpio simplicitate eius cognita,
ait ei: Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non
vis tutius perire.

Fabula significat, quod qui ad vtrâque partem cogitat, is quæ
sequi & quæ vitare debeat, probè tenet.

¶ De venatore, & perdice. 87

VENATOR quidam cum quam ceperat perdicem oc-
cidere vellet, perdix gemens huiusmodi verba fecit ad
eum: Heus perdicem auceps, si me missam feceris, ac vitam
donaueris, alias per plures conducam tibi perdices. Ei au-
ceps appositè respondit: Nunc eò magis occidi dignam iu-
dico

dico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quòd qui sibi caros perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

¶ De lepore, & testudine. 88

TESTUDO, cum eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum: Si periculum in cursu feceris, quòd quã tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait: Te profectò fugit, quid mei valeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem brutorum omnium sagacissimã, quæ ut locum & cursum terminum constituit, testudo omni segnitie ac negligentia semota, iter arripies haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus verò pedibus fidens, ubi paululum quieuit, somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit, ibiq; cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

¶ De salice, & securi. 89

SECURIS cum salicem caderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentens salix, gemens eiulansque ait: Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui sunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in aduersis, non veri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius redduntur.

¶ De puero quodam fure. 90

PVER quidam è ludo literario librum socio clam aufereus, suæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alij vestem clam abstulit, atque matri quoque detulit: quã cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens,

H ;

cür

VI HIR DOMINIC

cum plura in diem ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per questores publicè damnatus est mortis. Sed cum ad locum iustitiæ duceretur, cumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unū loqui verbum liceret, ad eam conuersus, atque os auri matris adhaerens, uti quippiam secretò dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant cum supra modum criminarentur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem, ille absque rubore inquit ad eos: Nemini vestrum sit mirum quod aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim huius mea perditionis autor & causa est. Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio è scholis primū clam abstuli, omisissis, præ timore verberum furtis, ad hoc in presentia genus turpissimæ mortis non peruenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

¶ De pastore, & mari.

91

PASTOR quidam iuxta litus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, nauigandi studio captus, oves pro dactylis commutauit: quibus nauis positis, cum altum iam nauigaret, & tempestate sine spe salutis fluctuaret, qua in nauis sunt, ea omnia proiecit, atque in portum se recipit. Denuò cum oves pasceret, ac rursus mare tamen tranquillū videret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait: Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, quod usus & pericia nos reddunt in periculis cautiore.

¶ De punica, & malo arboribus.

92

PVNICA & malus arbores, de pulchritudine conten

J. L.

debant, cum diu inter se varijs, & acerbis contentio-
nibus certassent, rubus ex proxima sepe huiusmodi con-
tentiones accipiens, accessit ad eas, atq; inquit: Satis iam,
satis certatum inter vos est: quiescite admodum & con-
tentionibus finem imponite.

Fab. signif. q̄ minores maiorū lites sæpenumero cōponunt.

¶ De talpa, & matre. 93

TALPA cacum natura animal est: Hac aliquādo ma-
tri ait: Ingentem sentio odorem. Parū pōst rursus ait:
Excelsam aspicio fornacem. Tertiò item ait: Malleorum
sonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait: heus filia,
tu, uti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus or-
ba existis.

Fabula significat, quod homines iactabundi cū magna pro-
ficientur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

¶ De vespis, perdicibus, & agricola. 94

VESPÆ semel, & perdices siti concita, cum simul con-
uenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo
petentes, atque pollicentes, quod sibi pro aqua largas re-
ferrent gratias. Quippe perdices vineā se ei fodere pro-
mittūt, quod plenos vites producūt racemos. Vespæ verò,
se vineā circūeundo custodire, ac fures inde amouere lar-
gè offerūt. Quib. agricola inquit: Duos habeo boues, qui
cum nihil pmittāt, eandē hanc operā nihil minus præ-
stāt. Itaq; satius est mihi illis, quā vobis aquā exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendum, qui nauci &
inutiles sunt.

¶ De Ioue. 95

CUM Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi
munera obtulerunt, quaque pro viribus suis. Verum e-
nim serpens rosam legit, illamq; ore tenens Ioui obtulit.
At Iupiter ut eum aspexit, palam inquit: Ab omni-

H 4 bis

bus dona libenter equidem accipio, verum à serpente id haud quaquam facio.

Fabula significat, quod improborum munera non esse sine dolis, quiuis prudens sibi persuadere iubet.

¶ De simia.

96

S I M I A M duos catulos parere fertur, quorum ad unū duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit. Alterum verò odit negligitque. Contigit autem quòd qui in delicijs habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus. Quamobrem qui neglectus erat, ad perfectā vsque aetatem ceu matris delicijs fuit educatus.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna procul dubio superat.

¶ De pulice.

97

P V L E X cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusque rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret; ait se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum esset, ut eo pacto vitam viuant, nec eum occidere velit, cum multum mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum: Eò magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum, nec parū abs re quempiam ledere licet.

Fabula significat, quòd malorum, licet parum vel multū delinquant, misereri haud oportet.

¶ De pulice, & homine.

98

P V L E X suo solito more saltans, super hominis pede resedit, illumque morsu acriter pupugit. Qua punctione homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, ac vnguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliēs mortē vitauit. Tū homo exclamans ait: O Hercules malorum extirpor, ecquid mihi in hūc opprimendū presens nō fuisti?

Fabula significat, quòd non in minimis, sed in magnis arduisque rebus, à Dijs auxilium quis implorare debet.

Ine, conter.

Quam orbes terra cū celum affici
Joannes Hertinadi.

¶ De formicis, & cicada. 99.

HYEMIS erat medium, cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cum inedia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia, ut sibi concederent, oravit. Et cum formicæ eam rogarent quid nã astate fecerit, num segnis & otiosa eo tempore steterit, illis cicada ait: Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem via viantibus leuabam. Qua re audita, formicæ subridentes, inquirunt: Si astate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta ne frigore conficiaris.

Fabula significat, quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non fecit, is in angustias quando non putat, incidit.

¶ De viro, & vxoribus. 100

TEMPUS erat Veris, quo quidam in delicijs educatus cum nec iuuenis, nec senex esset (semicanus enim erat capillos) duas simul duxit vxores, vnã quidem natu grãdem, alteram verò iuniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, vxor anus ut virum in amorem suum totum pelliceret, quotidie viro caput pertractans, nigros sibi euellebat capillos, iunior verò canos. Postremò ita illum depilarunt, quod caluum, atque ridiculum, non sine summo opprobrio, virum reddiderunt.

Fabula signif. q. nulla melior salus senibus existit, quã scemini carere, & maximè iunioribus, nisi penitus obrui se velint.

nimo esse, quod illi esset in cute.

Neque vero paulo fatius est, ingenio predictum esse rastro, quam cute vaticolare.

¶ De vulpe, & felis

CUM aliquando vulpes in colloquio, quod illi ex se cum fele, iacet avos sibi variis offerat, adeo ad vulpem haberet, doli refertam. Felis autem responderet sibi unicam duntaxat irrem esse cui fidere, si quid offerat, seriminis. Inter cōfabulandū repente canum accurrens, cui mutatus audiat, et si felis in arbore alij sine sub- silij, cū vulpes inter in duntaxat in canis, capitur.

In hac fabula præstabillus est nominis quæ unicū cōfiliū, do id sit verū & efficit, quàm pluris dolos, consiliaq; friuola.

¶ De regis, & furijs

REX quidam ~~et~~ primus aliquis furijs in furijs, et saltandi rationem perdisserunt, et enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos aut melius, aut libentius imitantur. Et enim itaque saltandi proximo ad dū felijs caperit, insignibus indote purpuris, ut perfonate, et in hunc tempore romas eroni in modū plures spectaculorum, donec offa. Et tunc faceret quissiam curis, quæ alij in hunc sinu gestabat, in modum abiciribi statim furijs furijs

si timens ad caeli altitudinem pariter, quamquam
ignis ingressus pariter & tuis, decori
non defraudare tamen tanto principio propo-
sitat multo vigilantius. Et ille. Tu vero cuius
sic habeto, te non esse mortalem, sed corpus
rec enim tu is es, quem forma ista declarat, sed
uiuusq; is est quisque, non es figura, quae digis
onstrari potest. Deū te igitur scito esse, si quis
s est qui viget, qui sentit, qui meminit, qui prae-
ntia regit & moderatur & mouet id corpus,
positus est, quam hanc mundum princeps ille
ut ipse mundum ex quadam parte mortalem
us aeternus, sic fragile corpus animus semis
mouet. Nam quod semper mouetur, aeternus
Quod autem motum affert alicui: quod ips
atur diuinde, quando finem habet motus, ut
em habeat necesse est, Solum igitur quod
r, quatenusquam deseritur a se, nunquam ne
udem desinit, quin etiam caeteris, quae mos
s fons, hoc principium est mouendi. Principis
nulla est origo. Nam ex principio oriunt
Ipsam autem nulla ex re fieri potest. Nec
et principium, quod gignatur aliunde,
inquam ortus, nec occidit quidem lingua.

et uis, & qui ad noctem noctem uigilasset, arctior
quam solebat, somnus compertus est. Hic mihi (Crede
equidem, ex hoc quod etiam loquunt) sit enim ser-
re, ut cogitationes, sermonesque nostri pariant alie
quid in somno tale, quale de Homero scribit En-
nius, de quo uidelicet sepiissime uigilans solebat cog-
itare & loqui) Africanus se ostendit illa forma, quae
mibi ex imagine eius, quam ex ipso erat notior. Quem
ut agnoui, e quidem cohortui. Sed ille, ades inquit ad-
nino, & omite timorem Scipio, & quae dicam, tras
de memoriae. Vides ne illam urbem, quae parere pos-
pulo Romano coacta per me, renouat pristina bella,
nec potest quiescere? (ostendebat autem Carthagi-
nem de excelso, & pleno stellarum, illustri & claro
quodam loco) ad quam tu oppugnandam nunc uenis
penè miles, hanc hoc bicornio COS. euerteris, eritq; cos
gnomen id tibi per te partum, quod habes ex nobis
ad huc hereditarium. Quum autem Carthaginem
deleueris, triumphum egeris CONS. q; fueris, &
obieris legatus Aegyptum, Syriam, Asiam, Graeciam,
delegere iterum absens COS. bellumq; maximum con-
ficies. Numantiamq; excindes. Sed quum eris curru
capitolium inuectus, offendes Remp. perturbatā con-
silijs neponis mei. Hic tu Africane ostendas oportebit
patriæ lumen animi, ingenij, consilijque tui. Sed eius

te Latini intuebuntur. Tu crīd vīnus in quo nitatur civi-
tatis salus. Ac ne multa DICT. Rēp. cōstituas oportet, si impius propinquorū manus effugeris. Hic quum exclamasset Lelius, ingenuissimq; ceteri vehementius, leniter artides Scipio. Quis inquit, ne me ē somno excitetis, et pax sit rebus: audite cetera. Sed quos Africa ne alacrior ad tutelam rempublicā sic habeto. Omnibus qui patriam conservaverunt, adiuvetur. Auxerint, certū esse in celo, ac definitū locū, ubi beati et nos semper inno fruatur. Nihil est enim illi principī Deo, qui omnem hūc mundū regit, quod quidem in terris fiat acceptius, quam concilia, ceteriq; hominū iure sociati, quae civitates appellatur. Haurire flores et cōservatores hinc profecti, huc revertentur. Hic ego, et si etiam periretūrus, non tā vitium mortis, quam insidiarū à meis, quae sibi tanten, viderent ipse. Et patet Paulus et alij, quos nos extinctos arbitraretur. Imo vero inquit is diviunt, qui ex corporum vitiis culis tanquam ē carcere evolutant. Vestra vero quae dicitur vita, mors est. Quin tu officias ad te veniens rem patrem Paulum. Quem de vidi, equidem vīnulas christiarum profudi. Ille autem me amplexus atq; osculans flere prohibebat. Atque ego de primum flatu retrofesso loqui posse cepi. Quis inquam patet scire

luis fuerit, qui ante nati sunt qui nec certe meliores fuerant vivi, cum pro eos ipsos à quibus nomen nostrum potest autimo vīnus animi memoriam consecari possit. Hic enim populariter animam tantummodo solis, vīnus astra reditum metuntur. Cum autem, vnde semel profecta sunt, cuncta astra redictidemq; totius caeli descriptionem longis intervalletur: tum ille vere verrens animus appellat, in quo vix dicere audeo, quam multa fecerunt tunc amur. Namq; de olim defecere sol hoc extinguitq; visus est, cū Romuli animus haec ipsa penetravit. ita quando cūq; eadem paridemq; tempore iterum defecerit, tum signis ad idem principium, stellisq; reuocatis, exple habeto. Huius quidem anni nondū vigesima scito esse conuersam. Quocirca si reditū in desperaveris, in quo omnia sunt magnis etibus vīnis, quanti tandē est ista hominū gloria. tūcere vix ad vīnus anni parte exiguam potatē spectare si voles, atque hanc sedem e domum contruere, neq; sermōibus vīngit nec in premijs humanis spectu posueris tenuis te illecebris oportet ipsa virtus traha

non potest. Partim enim sunt haec lege de-
nata, qui tuerentur illum globum, quem in hoc tem-
plo medium vides, quae terra dicitur. Hisq; animus das
tus est ex illis sempiternis ignibus, quae sidera &
stellas vocatis, quae globosae & rotundae diuini anima
re mentibus, circulos suos, orbeshq; consuevit celerita-
te mirabili. Quare & tibi Publi, & pater omnibus res
tinendus est animus in custodia corporis, nec inuisse
eius, a quo ille est vobis datus, ex hominum vitamis
grandum est, ne manus humanam assignaturam a Deo
defugisse videamini. Sed sic Scipio vt auus hic tuus,
vt ego, qui te genui, iustitiam cole & pietatem. Quae
quum sit magna in parentibus, & propinquitate in
patria maxima est, quia ea vita, via est in coelum, &
in hunc coetum eorum, qui iam vixerunt, & corpus
re laxati illum incolunt locum, quem vides. Erat aut
tem is splendidissimo candore inter flammam elucens
circulus quae vos (vt a Graeco accepistis) orbem laetum
nuncupatis. Ex quo omnia mihi contemplantur. Et la-
ta caetera & mirabilia videbantur. Erant autem ea
stelle, quas nunquam ex hoc loco vidimus, & et magis
nitidines omnium, quas esse nunquam suspicari sumus.
Ex quibus erat illa minimis, quae minima caelo, citima
terris, luce lucebat aliena: stellarum autem globi ter-
rae magnitudinem facile vincebat. Iam vero ipsa ter-

ram videre potest, sed partem obliquos
& partim etiam aduersos stare vobis, a
re gloriam terrae nullam potestis. Cernis
terram dantem, quasi quibusdam redimitam &
datam cingulis, & quibus duo maxime inter se
os, & caeli verticibus ipsis ex utraq; parte subs
obriguisse pruina vides. Medium autem illum
ximum solis ardore toreri. Duo sunt habitabi-
torum australis ille, in quo qui insistant, aduers
surgunt vestigia nihil ad vestrum genus. Hic
alter subiectus aquiloni quem incolitis, cerne
os tenui parte coniungat. Omnis enim terra
itur a vobis angustata verticibus, lateribus las
tua quaedam insula est, circumfusa illo mari quod
eum, quod Magnum, quod Oceanum appellatis in
Quae tamen tanto nomine, quam sit parua, vt a
his ipsis cultis notisq; terris num aut tuum,
squam nostrum nomen vel Caucasum hunc,
nis, transcendere potuit, vel illa Gangem trañs
eis in reliquis orientis, aut orientis solis vis
aquilonis, austrisq; partibus tuum nomen aus
ibus amputatis, cernis profecto quantum in
vestra gloria se dilatari vult. ipsi aut qui de
uuntur, quam diu loquentur? Quinetiam
proles illa futurorum hominum deinceps laus

mus, qui reliquos omnes complectitur. Summi ipse
deus arctis & continens ceteros, in quo infixi sunt
illi, qui voluntur stellarum cursus semperitui. Cui
subiecti sunt septem, qui versantur retro, contrario
motu atque caelum, Ex quibus unum globum posita
det illa, quam in terris Saturniam nominant. Deinde
est hominum generi propper & salutaris ille fulgor,
qui dicitur Iouis. Tū rutilus, horribilisq; ieris, quem
Maricem dicitis. Deinde subtermediam fere regis,
omnem Sol obtinet, dux & princeps & moderator lucis
minum reliquorum, mens mundi, & temperatio, tanta
magnitudine, ut eius a sua luce lustreret, & com-
pleat, hinc de comites consequuntur, alter Venetis,
alter Mercurij cursus. In infimoq; orbe Luna radis,
solis accensa conuertitur. Infra autem iam, nihil est
nisi motale & caducum, prater animos generi
hominum deorum minere datos. Supra Iunam, sunt
ceteris omnia. Nam ea, quae est media, & nona tellus,
neq; de mouetur, & infima est, & in eam feruntur
omnia suo motu pondera. Quae cum inuertet fluxus
pens, ut me recepit, quis hic inquam, quis est, qui com-
plet aures meae terris & tam dulcis sonus? Hic est
inquit ille, qui interualis coniunctus comparibus, sed
tamen pro rata porti Eric distinctis, impulsu, & motu

et acuto & excitato mouetur sono, &
hic lunaris, atque infonus. Nam terra
his manens, ima sede semper hebeti complectitur
mundi locum. Illi autem octo cursus, in quibus
bis est duorum, Mercurij & Venetis; y modor
pium efficiunt distinctos interualis sonos, qui
tutertum omnium fere nodus est. Quod docti
ner neruis imitari atque canibus, depruere
dicunt ad hunc locum. Sicut alij, qui praesentanti
genijs in vita humana diuina stulti colucrium
fontem optet aures obstruunt, nec
hebetior sensus in vobis, sicut in illis, ubi
illa, quae Catadupa nominantur, precepit, at ex
mis moribus, ea gens quae illum accipit, &
magnitudinem fontis sensu audirendi caret.
ro tantus est rotius mundi incitissima con-
sonitus, ut eum aures hominum capere
Sicut intrare solem nequitis aduersum, cui
dij acies vestras sensusque vincitur. Haec
rans referet eam rarent oculis ad terram
Tum Astronatus, Sarcioniquit te sedem
hominum complari ac dominum. Quae si
Dere) ita videtur, haec coelestia semper
illa humanam continentur. Tu enim quam celi

M. T. CICERONIS

*in quibus cōvertitur, duobus hi numeri (quoru[m] uterque, plene
abest altera de causa habetur) circuli in naturali sunt*

DE SOMNIO SCIPIO

*terrarum, quae acciderit tempore certo ha-
bitudo, non est eadem. Sed in*

5